

บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ
ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3

นางสาวนฤมล สิงห์เลื่อน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Extension Roles for Young Farmer Group in School
of District Level Agricultural Extension Officer in Office
of Agricultural Extension and Development, Region 3**

Miss Naruemon Singthuean

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริม
การเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและ
พัฒนาการเกษตรที่ 3
ชื่อและนามสกุล นางสาวนฤมล สิงห์เลื่อน
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เจียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เจียวหวาน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง)

21/7

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ
ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3

ผู้วิจัย นางสาวนฤมล สิงห์เดือน รหัสนักศึกษา 2609002403

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
ปีการศึกษา 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน ประเด็นต่อไปนี้เป็น (1) ความรู้และแหล่งความรู้ (2) บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (3) ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน และ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ จำนวน 275 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 163 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 36.83 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 11.06 ปี ได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 22,414.93 บาท มีตำบลที่รับผิดชอบเฉลี่ย 1.83 ตำบล และกลุ่มเยาวชนตรกรที่รับผิดชอบเฉลี่ย 2.48 กลุ่ม (1) ความรู้และการได้รับความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (2) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (3) ความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความรู้และทักษะการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน ส่วนความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความต้องการงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม (4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน คือ จำนวนตำบลที่รับผิดชอบมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม แต่แหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรในโรงเรียน และ (5) ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีงานภารกิจเร่งด่วนที่เข้าแทรกแซงงานประจำ ส่วนข้อเสนอแนะที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ด้านเกษตรที่ทันสมัยให้กับเยาวชนตรกรในโรงเรียน

คำสำคัญ บทบาทการส่งเสริมการเกษตร กลุ่มเยาวชนตรกร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

Thesis title: Extension Roles for Young Farmer Group in School of District Level Agricultural Extension Officers in Office of Agricultural Extension and Development, Region 3

Researcher: Miss Naruemon Singthuean; **ID:** 2609002403;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Bumpen Keowan, Associate Professor;

(2) Dr. Benchamas Yooprasert, Associate Professor; **Academic year:** 2019

Abstract

The objectives were to study the role of district level agricultural extension officers in an extension of young farmer group in school in the following aspects: (1) knowledge and knowledge source, (2) the role of agricultural extension officer, (3) opinion and needs of agricultural extension officer, (4) factors relating to the role for an extension of young farmer group in school, and (5) problems and suggestions for an extension of young farmer group in school.

The population were 275 agricultural extension officer district level in office of agricultural extension and development, region 3; 163 samples were determined by Yamane's formula with an error of 5% and selected by simple random sampling. Research instrument used was questionnaire. Statistics used were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation, ranking, and multiple regression analysis.

The results showed that more than half of district level agricultural extension officers were female with an average age 36.83 years. Most of them graduated with a bachelor degree. The average working experience was 11.06 years, and an average salary was 22,414.93 Baht per month. The responsibility coverage comprised 1.83 sub-districts and 2.48 young farmer groups. (1) The district level agricultural extension officers had and attained knowledge at moderate level. (2) Their opinions towards an extension role for young farmer group in school were indicated at high level and the practice was conducted at moderate level. (3) Their opinions towards an extension of young farmer group in school were at high level, especially knowledge and skills for the establishment of young farmer group in school. Their needs were stated at high level, especially for budget support for the activity. (4) The number of responsible sub-districts was negative factors related to the role for young farmer group in school while knowledge source in extension for young farmer group in school was positive. (5) The most common problem was that agricultural extensionists had urgent tasks that affected routine work. Up-to-date learning media on agriculture was suggested to be developed for young farmer group in school.

Keywords: Agricultural extension role, Young farmer group, Agricultural extension officer

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ และชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ และให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ภรณี ต่างวิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีเนื้อหาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนข้อมูลการวิจัยครั้งนี้จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ คุณวันเพ็ญ กลับกลาย หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา คุณลัดดากร เต็มใจ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดปราจีนบุรี และ นายพงษ์ชัย สิทธิมาลัยรัตน์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี ที่อนุเคราะห์ในการตรวจสอบเอกสารข้อมูล ตลอดจนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทุกท่าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนปริญญาโท รุ่นที่ 19 ที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ สนับสนุนความสำเร็จทุกวิถีทางจนสามารถทำให้การวิจัยลุล่วงด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

นฤมล สิงห์เถื่อน

มกราคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	7
แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	13
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	15
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	19
แนวคิดเกี่ยวกับยุวเกษตรกร	22
งานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร ในภาคตะวันออกเฉียง	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	46
ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	54
ตอนที่ 3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	63
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	75
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	81
ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
สรุปการวิจัย	96
อภิปรายผล	104
ข้อเสนอแนะ	118
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	126
ก แบบสอบถาม	127
ข ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	144
ค บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	150
ประวัติผู้วิจัย	156

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	38
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	47
ตารางที่ 4.2 ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน	55
ตารางที่ 4.3 ระดับความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	58
ตารางที่ 4.4 แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	59
ตารางที่ 4.5 สรุปแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	62
ตารางที่ 4.6 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	64
ตารางที่ 4.7 สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ และบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับ อำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	73
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน	75
ตารางที่ 4.9 ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	79
ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	82
ตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ ถดถอยเชิงพหุแบบปกติแต่ละคู่ โดยแสดงในรูปเมตริกสัมพันธ์ (correlation matrix)	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ของตัวแปรกับบทบาทการส่งเสริม กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	84
ตารางที่ 4.13 ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	86
ตารางที่ 4.14 สรุปปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในงานส่งเสริมกลุ่ม ยูวเกษตรกรในโรงเรียน	90
ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียน	91
ตารางที่ 4.16 สรุปข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	95

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 4.1 สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้และบทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	74

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทรัพยากรบุคคลขององค์กร เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นผู้ผลักดันให้ภารกิจต่าง ๆ ขององค์กร สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมาย ซึ่งการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการปฏิบัติงาน สอดคล้องตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ขององค์กร ตลอดจนการมีคุณลักษณะที่ตรงตามลักษณะที่ต้องปฏิบัติย่อมทำให้ผลลัพธ์ออกมามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะงานถ่ายทอดความรู้ ผู้ส่งสารต้องมีความรู้เพียงพอและถูกต้อง จึงจะทำให้สารที่ถ่ายทอดเกิดประสิทธิภาพ ผู้รับสารนำไปปฏิบัติและใช้ประโยชน์ได้จริง

กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร สร้างการยอมรับในอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกรในการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานยุวเกษตรกร การสร้างการรับรู้ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่การดำเนินงานให้กับสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2561)

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง เป็นองค์กรบริการด้านวิชาการและสนับสนุนการปฏิบัติงานในเขตภาคตะวันออก สังกัดกรมส่งเสริมการเกษตร มีพันธกิจหลักสำคัญ คือ การพัฒนาและส่งเสริมเจ้าหน้าที่ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ วิเคราะห์ และรวบรวมข้อมูล เพื่อนำมาพัฒนา งานส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยีที่เหมาะสม รวมถึงการติดตาม นิเทศและประเมินผลงาน นอกจากนี้องค์กรยังมียุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนายุวเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกร โดยมีนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานยุวเกษตรกร เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานให้กับสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ปรับกิจกรรมยุวเกษตรกรให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นผู้อบรมและผู้ประสานงานให้ความรู้เกี่ยวกับงานด้านการเกษตร การส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ ร่วมขับเคลื่อนและพัฒนางานกลุ่มยุวเกษตรกร (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง, 2561) ซึ่งจะเห็นได้ว่า

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความสำคัญในการสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรกรให้กับเด็กและเยาวชน ก่อนที่เด็กและเยาวชนจะปรับเปลี่ยนไปเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

ปัจจุบันกรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีบุคลากรที่เกษียณอายุราชการในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก จึงได้มีการสรรหาบุคลากรใหม่เข้ามาทดแทน (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2562) ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร องค์กรความรู้ และความเชี่ยวชาญในกระบวนการกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ที่นักวิชาการระดับอำเภอผู้ปฏิบัติงานใหม่ ยังไม่มีทักษะและประสบการณ์ จึงส่งผลถึงบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวและจากความสำคัญของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ จึงควรมีการศึกษายบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 เพื่อให้ทราบถึงบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ว่ามีความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็น ความต้องการ และมีความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรอย่างไร ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ และการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและสถานการณ์ในปัจจุบัน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.2 เพื่อศึกษายบทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

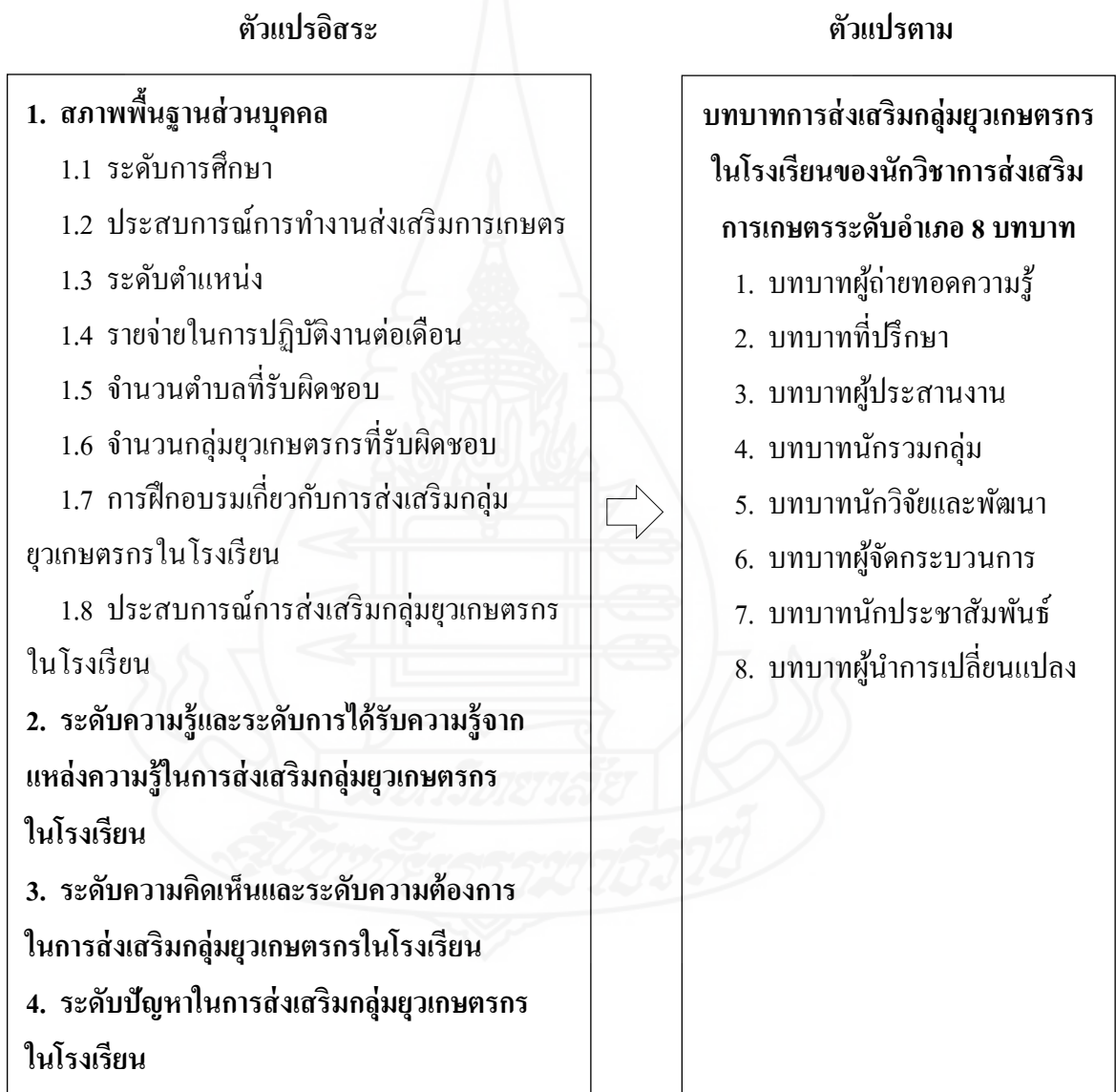
2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง “บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3” ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ระดับความรู้และระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความคิดเห็นและระดับความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในพื้นที่ 9 จังหวัด ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ และปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

5.3 ขอบเขตด้านเวลา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างระหว่างเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม 2562

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง กลุ่มยูวเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3

6.2 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ หมายถึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เจ้าพนักงานการเกษตร พนักงานราชการ ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ปฏิบัติงานและมีหน้าที่รับผิดชอบงานส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

6.3 รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน หมายถึง รายจ่ายที่เป็นค่าน้ำมัน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานในพื้นที่

6.4 ความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ เกี่ยวกับความเป็นมาของการส่งเสริมยุวเกษตรกร สัญลักษณ์ยุวเกษตรกร คำปฏิญาณของยุวเกษตรกร มติประจำใจของยุวเกษตรกร ประเภทของกลุ่มยุวเกษตรกร องค์ประกอบของกลุ่มยุวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร คณะกรรมการสภายุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร งานและกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร กระบวนการและขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

6.5 แหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง การได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียน จากสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์

6.6 ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ทั้ง 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง

6.7 บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียน ทั้ง 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง

6.8 ความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน กระบวนการจัดตั้ง และประโยชน์จากการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน

6.9 ความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับนโยบายสนับสนุน การนิเทศงาน เอกสารความรู้ Tablet/Notebook การอบรม สัมมนา การฝึกปฏิบัติจริง อุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร วัสดุอุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตร ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร งบประมาณสนับสนุน และการศึกษาดูงานกลุ่มยุวเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการ เกษตรที่ 3 มีดังนี้

7.1 ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร ในโรงเรียนของภาคตะวันออกเฉียงใต้

7.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในการพัฒนาการส่งเสริม กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของภาคตะวันออกเฉียงใต้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกรใน โรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 เพื่อนำมาใช้สำหรับการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี ตัวแปรของการศึกษา รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
5. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร
6. แนวคิดเกี่ยวกับเยาวชนตรกร
7. งานส่งเสริมกลุ่มเยาวชนตรกร ในภาคตะวันออกเฉียง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ประกอบด้วย ความหมายของความรู้ ประเภทของความรู้ การจัดการความรู้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ และการวัดความรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของความรู้ นักวิชาการได้สรุปและเสนอแนวคิดความหมายของความรู้ไว้หลากหลาย ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของความรู้ไว้ว่า สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติ และทักษะ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น. 48)

ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ (อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2556, น. 7) อธิบายความหมายของความรู้ว่า เป็นสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด ชัดเจน เปรียบเทียบ เลือกลงใช้ เชื่อมโยง และ

บูรณาการกับความรู้และประสบการณ์เดิม ผสมกับความรู้อื่น ผสมผสานระหว่างสถานการณ์ ค่านิยม ความรู้ในบริบท และความรู้แจ้ง จนเกิดเป็นความเข้าใจ เชื่อถือได้ และพัฒนาไปในระดับที่สูงขึ้นหรือนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลา ซึ่งความรู้เหล่านี้เมื่อนำไปใช้จะไม่หมด แต่จะงอกงามยิ่งขึ้น

บุญดี บุญญาภิจ และคณะ (อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2556, น. 7-9) ได้อธิบายว่าความรู้เป็นสารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับความรู้อื่น จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลา

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความรู้ หมายถึง การผสมผสานระหว่างความรู้เดิมและการสังเคราะห์ประสบการณ์ใหม่ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสรุปและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้ความรู้เป็นสิ่งที่นำไปใช้จะไม่หมดไปมีแต่จะงอกงามยิ่งขึ้น

1.2 ประเภทของความรู้

จินดา ขลิบทอง (2558) กล่าวถึง ความรู้ว่าเป็นสารสนเทศที่อยู่ในตัวคน การจัดเก็บและประมวลผลความรู้ของคนต้องมีกระบวนการอันเหมาะสมเพื่อที่จะนำความรู้นั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยความรู้จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.2.1 ความรู้ที่ฝังในตัวคน (tacit knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคล ประสบการณ์การเรียนรู้ พรสวรรค์ต่าง ๆ ภูมิปัญญา มาจากวิจรรณญาณ ใช้ปัญญาเป็นเทคนิคเฉพาะตัว แต่ความรู้ชนิดนี้สามารถพัฒนาและแบ่งปันกันได้

1.2.2 ความรู้ที่ชัดเจน (explicit knowledge) เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ได้ ทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

โดยเมื่อพิจารณาสัดส่วนความรู้ทั้ง 2 ประเภท จะพบว่าความรู้ในองค์กรส่วนใหญ่เป็นความรู้ประเภทความรู้ที่ฝังในตัวคนมากกว่าความรู้ประเภทชัดเจน โดยเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนระหว่าง 80 : 20 การที่จะนำความรู้ที่ฝังในตัวคนปรับเปลี่ยนมาเป็นความรู้ชัดเจน ต้องอาศัยหลักการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาดำเนินการสร้าง รวบรวมแลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ที่ได้นี้เพื่อการพัฒนาต่อไป

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของความรู้ หมายถึง ความรู้ที่ฝังในตัวคน และความรู้ที่ชัดเจน ซึ่งความรู้ที่ฝังในตัวคนสามารถพัฒนาและแบ่งปันกันได้ แต่การสื่อสารหรือถ่ายทอดทำได้ยาก ส่วนความรู้ที่ชัดเจน เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย ผ่านการถ่ายทอดในรูปแบบต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์นำไปใช้ได้อย่างชาญฉลาด

1.3 การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM)

สำนักงาน ก.พ.ร และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548, น. 4) และภรณ์ี ต่างวิวัฒน์ (อ้างถึงในเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2556, น. 21-22) ให้ความหมายการจัดการความรู้ว่า เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีกระจัดกระจายอยู่ในและนอกองค์กร ทั้งที่อยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้เพิ่มประสิทธิผลขององค์กร และช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ส่งผลให้องค์กรมีความเข้มแข็ง

สรุปได้ว่า การจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เป็นการพัฒนาคนในองค์กรให้เป็นผู้รู้ ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร ซึ่งวิธีการของการจัดการความรู้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ และจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ พร้อมให้คนในองค์กรได้ศึกษาผ่านช่องทางต่าง ๆ ที่สามารถเข้าถึงความรู้ที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก

1.4 เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมาก คือ การทดสอบ ผู้ถูกสอบจะตอบสนองด้วยพฤติกรรมบางอย่างออกมา เช่น การพูด การเขียน ท่าทาง ฯลฯ เพื่อให้สังเกตเห็น หรือนับจำนวนปริมาณได้ เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น รูปแบบของแบบทดสอบมี 3 ลักษณะ ดังนี้ (ไพศาล หวังพานิช, 2526, น. 35-36)

1.4.1 ข้อสอบปากเปล่า เป็นการสอบโดยการโต้ตอบด้วยวาจาหรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบ กับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์

1.4.2 ข้อสอบข้อเขียน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ แบบความเรียง และแบบจำกัดความ

1) **แบบความเรียง** เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายเรื่อง บรรยายเรื่องราว ประพันธ์ หรือวิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้

2) **แบบจำกัดความ** เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบต้องพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ มี 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบให้เลือกตอบ

1.4.3 ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริงมักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาที่ต้องการให้ปฏิบัติจริง

สรุปได้ว่า เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ทดสอบความรู้ โดยการทดสอบ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เป็นที่นิยม ซึ่งรูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบ มี 3 ลักษณะ ดังนี้ ได้แก่ ข้อสอบปากเปล่า ข้อสอบข้อเขียน และข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งข้อสอบแต่ละแบบต้องการ

วัดความรู้ที่แตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้มีการทดสอบความรู้แบบถูกผิด เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน

1.5 การวัดความรู้

วิธีการวัดว่ามีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่ สามารถทำได้โดยตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง วิธีการ และความรู้รวบยอดของเรื่องราวนั้น ๆ ให้ตอบ โดยถามแต่เพียงอย่างเดียวหรือครบทั้งสามอย่างก็ได้ (ชวาล แพรัตกุล, 2526, น. 11) นอกจากนี้การวัดความรู้ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ (ไพศาล หวังพานิช, 2526, น. 69-104)

1.5.1 ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหา ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลายประกอบด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ

1.5.2 ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ เป็นการถามวิธีปฏิบัติต่าง ๆ แบบแผนประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติ

1.5.3 ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักขณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลักของเนื้อหานั้น

สรุปได้ว่า การวัดความรู้ หมายถึง การวัดผลผู้เรียน ซึ่งอาจจะถามความรู้ในเนื้อเรื่อง ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ และถามความรู้รวบยอด สามารถบอกได้ถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ในการวิจัยครั้งนี้มีการวัดระดับความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ จากการทำแบบทดสอบความรู้ โดยแบ่งระดับความรู้จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ประกอบด้วย ความหมายของความคิดเห็น ประเภทของความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น และการวัดความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความหมายของความคิดเห็น

จำรอง เงินดี (2534, น. 2) ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ไม่ลึกซึ้งเหมือนทัศนคติ สังเกตและวัดได้

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2534, น. 78) กล่าวว่าความคิดเห็น เป็นการแสดงออกทางวาจาของเจตคติการที่บุคคลกล่าวว่าเขามีความเชื่อ หรือความรู้สึกเป็นการแสดงความคิดเห็นของบุคคลซึ่งการวัดความคิดเห็นของบุคคลเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่าความคิดเห็น เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึก ความเชื่อ และค่านิยมของแต่ละบุคคล สามารถสังเกตและวัดผลได้ สำหรับในการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม
 ยุวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน กระบวนการจัดตั้ง
 กลุ่มยุวเกษตรกร และประโยชน์จากการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.2 ประเภทของความคิดเห็น

เรมเมอร์ (Remmer, 1996, น. 47) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

2.2.1 ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion) เป็นความคิดเห็นที่
 เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ เช่น บวกสุด ลบสุด

2.2.2 ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents) การมีความเห็นต่อ
 สิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี และไม่ดี

สรุปได้ว่า ประเภทของความคิดเห็น คือ ความคิดเห็นที่บุคคลที่แสดงออกมาอาจจะ
 มาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ หรือจากความรู้ความเข้าใจ ซึ่งความคิดเห็นอาจจะเป็นความ
 คิดเห็นด้านบวกหรือด้านลบ และความรู้ความเข้าใจในทางที่ดีหรือทางที่ไม่ดี

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ดวงอุมา โสภากา (2551, น. 21) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของ
 บุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่าง ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย ระดับการศึกษา ความ
 เชื้อค่านิยมและเจตคติของบุคคล และประสบการณ์ ซึ่งจะมีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคคล
2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สื่อมวลชน กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริงใน
 เรื่องต่าง ๆ หรือสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละบุคคลได้รับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้การแสดงความคิดเห็น
 ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

จำเรียง ภาวิจิตร (2536, น. 248-249) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่า
 ขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมี
 ความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใคร หรือกระทำสิ่งหนึ่ง
 สิ่งใดให้แก่ผู้ใด หรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงกันได้ ย่อมมีอิทธิพลต่อ
 ความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้น หรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความ
 กระตือรือร้นเป็นพิเศษอันจะก่อให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจงใจให้บุคคลที่

เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นที่คล้ายกันได้ไม่ว่าจะให้คล้ายตามในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ตาม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มเฉื่อยชา ก็จะไม่มียุทธพลต่อสมาชิกมากนัก

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งปัจจัยที่มีผลนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ อิทธิพลจากสังคม และอิทธิพลที่มาจากตัวบุคคลเอง การแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลจึงแสดงออกมาเหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้

2.4 การวัดความคิดเห็น

วัลลภ รัฐนิตรานนท์ (2545, น. 102-117) กล่าวถึงการวัดว่ามาตรวัดเจตคติหรือทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย มี 4 วิธี คือ

2.4.1 วิธีคิดแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic differential scale) เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นโดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม

2.4.2 วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุดเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่ายประหยัดเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ อาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 ตามลำดับ

2.4.3 วิธีกัทแมนสเกล (Guttman scale) เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบต่ำสุดหรือสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

2.4.4 วิธีเทอร์สโตนสเกล (Thurstone scale) เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งความคิดหรือทัศนคติไปในทางเดียว และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น การวัดความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้ เลือกใช้แบบวัดความคิดเห็นเป็นแบบสอบถาม โดยใช้วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) คือ กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน ระดับมากมีค่าเท่ากับ 4 คะแนน ระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน ระดับน้อยมีค่าเท่ากับ 2 คะแนน ระดับน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วย ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ

ความต้องการ มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 หมายถึง ความอยากได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดความสมดุล และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่สภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และเกิดความต้องการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาทดแทน

มณฑิรา สุวรรณฉัตร (2553, น. 8) ให้ความหมายของความต้องการว่า เป็นความต้องการอยากได้ หรือประสงค์จะได้ และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ

ศรีชล ฉายาพงษ์ (2553, น. 10) ให้ความหมายของความต้องการว่าหมายถึง ความต้องการของคนที่แสดงออกในรูปของพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เมื่อมนุษย์มีความต้องการก้าวหน้า มนุษย์ย่อมต้องปรารถนาที่จะพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะความสามารถ ทำให้ตนเองมีศักยภาพ สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่าความต้องการ หมายถึง การที่มนุษย์มีความต้องการอยากได้ และตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งแต่ละบุคคลมีความต้องการที่แตกต่างกัน เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองสิ่งที่ต้องการบุคคลก็กลับมาสู่สภาวะสมดุลอีกครั้ง และเกิดความต้องการใหม่ ๆ ขึ้นมาทดแทน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้มีการสอบถามความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ นโยบายสนับสนุน การนิเทศงาน เอกสารความรู้ Tablet/Notebook การอบรม สัมมนา การฝึกปฏิบัติจริง อุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร วัสดุอุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตร ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร งบประมาณสนับสนุน และการศึกษาดูงานกลุ่มยุวเกษตรกร

3.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

3.2.1 ทฤษฎีความต้องการของอับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow)

(อ้างถึงในเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, 2560, น. 26-27) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการมนุษย์ (Hierarchy of human needs) โดยเชื่อว่ามนุษย์จะถูกระตุ้นโดยความต้องการแต่ละขั้นจนเกิดความพอใจ ซึ่งสามารถลำดับได้ดังนี้

1) ความต้องการทางกายภาพ (Physiological needs) หมายถึง ความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่น ปัจจัย 4

2) *ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety needs)* เป็นความต้องการที่จะมีชีวิตที่มั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต

3) *ความต้องการทางสังคม (Social needs)* เป็นความต้องการความรักและการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม โดยมนุษย์เข้าไปอยู่ในกลุ่มใดก็ต้องการให้เป็นที่รักและยอมรับในกลุ่มที่ตนอยู่

4) *ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs)* เป็นความต้องการที่ต้องการให้คนอื่นยอมรับยกย่อง เชิดชูและเคารพนับถือจากสังคม ซึ่งความต้องการขั้นนี้จะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

5) *ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization needs)* เป็นความต้องการระดับสูงสุด โดยเป็นความต้องการที่จะประสบความสำเร็จขั้นสูงสุดที่ตนเองสามารถทำได้ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีน้อยคนที่สามารถกระทำได้

3.2.2 ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์ เดวิด แมคคลีแลนด์ (David McClelland, 1917 - 1998) (อ้างอิงในเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ, 2560, น. 28-29) ได้เสนอทฤษฎีความต้องการจากการเรียนรู้ (Learned needs theory) โดยกำหนดความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement) ความต้องการผูกพัน (Need for affiliation) และความต้องการอำนาจ (Need for power)

1) *ความต้องการความสำเร็จ (Need for achievement)* เป็นความต้องการที่จะทำงานได้ดีขึ้น มีประสิทธิภาพ ลักษณะพฤติกรรมจะออกมาเป็นการกำหนดเป้าหมายที่พึงปรารถนา กำหนดเป้าหมายการทำงานที่ทำทลายความสามารถ มุ่งความสำเร็จมากกว่ารางวัลหรือผลตอบแทน และต้องการความก้าวหน้า เป็นการรับผิดชอบงานของตนเองมากกว่าการมีส่วนร่วมผู้อื่น

2) *ความต้องการผูกพัน (Need for affiliation)* เป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และต้องการที่จะรักษาความสัมพันธ์หรือมิตรภาพระหว่างบุคคลนี้ไว้อย่างใกล้ชิด โดยจะมีพฤติกรรมที่แสดงออกที่อยากให้บุคคลอื่นชื่นชอบชื่นชมตนเอง ชอบมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม งานเลี้ยง งานพบปะสังสรรค์ต่าง ๆ

3) *ความต้องการอำนาจ (Need for power)* เป็นความต้องการที่มนุษย์ต้องการควบคุม มีอิทธิพล โดยอำนาจในที่นี้สามารถแบ่งได้เป็นอำนาจส่วนบุคคล ซึ่งมักเป็นประโยชน์ส่วนตัว กับอำนาจสถาบันซึ่งมักเป็นอำนาจเพื่อมุ่งประโยชน์ส่วนรวม

สรุปได้ว่า ความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์มีความหลากหลาย ทั้งสิ่งที่เป็นพื้นฐาน และจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ทุกคน ความต้องการจึงเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ใ้เป็นแรงผลักดันให้เกิดการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการ ไม่ว่าจะเป็ความต้องการของปัจจุขันธ์พื้นฐาน เป็นที่ต้อการของเพื่อนมนุษย์ ต้อการการยอมรับจากสังคม ชื่อเสียง ความสำเร็จ ซึ่งเมื่อ

ความต้องการนั้น ๆ ประสบความสำเร็จหรือสามารถทำได้ ย่อมสร้างความภาคภูมิใจ และมีแรงผลักดันในความต้องการที่ระดับสูงขึ้นไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร วัตถุประสงค์การส่งเสริมการเกษตร เป้าหมายการส่งเสริมการเกษตร และวิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ (2556, น. 25) กล่าวว่า การส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องอาศัยหลักการ และความคิดเห็นเพื่อกำหนดหลักการจากสิ่งที่เกษตรกรมีอยู่ ปัญหาที่เกิดขึ้น เข้าถึงการสร้างความรู้ความสามารถ และวิธีทำงานให้เกษตรกร ซึ่งจะทำได้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตลอดไป ทั้งนี้ย่อมต้องการการมีส่วนร่วมของเกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่ในการสนับสนุนวิธีการและเทคโนโลยีตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหา

ทำนอง สิงคาลวนิช (2525, น. 148-149) กล่าวว่า iva การส่งเสริมการเกษตรเป็นกิจกรรมเสริมหรือการแพร่ขยายความรู้ทางการเกษตรในระบบการศึกษาลักษณะหนึ่ง ที่นำมาจากสถาบันการศึกษาสู่บุคคลเป้าหมายหรือผู้ที่ได้รับการส่งเสริม

จากความหมายการส่งเสริมการเกษตร สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตรที่มีผลต่อวิถีคิดและแนวปฏิบัติของเกษตรกรนั้น เกษตรกรต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาการดำเนินการจากสิ่งที่เกษตรกรมีอยู่ ปัญหาที่เกิดขึ้น พัฒนาวิธีการทำงาน ซึ่งเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ในการสนับสนุนด้านวิธีการและเทคโนโลยี รวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร เป้าหมายหรือผู้ที่ได้รับการส่งเสริม

4.2 วัตถุประสงค์การส่งเสริมการเกษตร

1) เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้เกษตรกรมีความสามารถในการผลิตทางการเกษตร เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน และทำเป็นอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) เพื่อแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาการผลิตที่สมบูรณ์แบบ โดยมีการจัดให้มีการร่วมมือและประสานกับสถาบันของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวเนื่องกัน อันจะอำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาการผลิตและรายได้

3) เพื่อช่วยเหลือให้เกษตรกรได้เข้าใจสภาวะต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง รู้จักปัญหา ความต้องการที่แท้จริงอันจะยังผลให้มีการพัฒนาการผลิตได้ผลตรงตามความต้องการ

4) เพื่อจัดสร้างบรรยากาศให้เกษตรกรมีโอกาสในการพัฒนาปัญหาเพื่อความรู้ความสามารถ เพื่อรู้จักปฏิบัติตนให้มีค่าทางเศรษฐกิจ และสังคม มีวิธีการทำงานคือ ปฏิบัติตามในการครองชีพ และการสังคม

5) เพื่อช่วยให้สมาชิกในครอบครัวเกษตรกรมีโลกทัศน์ทางเกษตรที่กว้างขวางขึ้น

6) เพื่อสร้างความภาคภูมิใจความเป็นอยู่และมีอิสระในอาชีพและพึ่งตนเองมีความรักต่อถิ่นที่อยู่ และประเทศชาติ

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์การส่งเสริมการเกษตร มีหลายวัตถุประสงค์ซึ่งเป้าหมายหลัก คือเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาตัวเกษตรกรเอง ให้มีความสามารถในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่เจ้าหน้าที่เป็นประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาการผลิตและรายได้ สร้างบรรยากาศให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา สร้างโลกทัศน์ทางการเกษตรให้ครอบครัวเกษตรกร เกษตรกรเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตร

4.3 เป้าหมายการส่งเสริมการเกษตร

เอกชัย โอเจริญ (อ้างถึงในพงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์, 2556, น. 27) ได้กล่าวถึงเป้าหมายไว้ดังนี้

1) เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือเกษตรกรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้เป็นไปอย่างใกล้ชิด และทั่วถึง

2) เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการเกษตร

3) เพื่อให้สามารถนำความรู้และวิชาการเกษตรแผนใหม่จากสถาบันค้นคว้าที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ ในการผลิตได้อย่างรวดเร็ว

4) เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในด้านวิธีการปฏิบัติที่ทันสมัยจะสามารถนำไปใช้ในไร่นาของเกษตรกรได้

5) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้สูงขึ้น

6) เพื่อจัดหาอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้เพียงพอ กับความต้องการใน การส่งเสริมการเกษตร

สรุปได้ว่า เป้าหมายการส่งเสริมการเกษตร มีหลายเป้าหมายทั้งการพัฒนาตัวเกษตรกร ด้านความรู้ การปฏิบัติที่ทันสมัย การให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ ส่วนการพัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้และประสบการณ์ให้มีความทันสมัยกับยุคสมัย นำความรู้และวิชาการที่ผ่านการค้นคว้าแล้วมาใช้ประโยชน์ในการผลิตได้อย่างรวดเร็ว พัฒนาขีดความสามารถการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ

4.4 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2556, น. 41-51) กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมการเกษตรว่าเป็นกระบวนการของการนำความรู้ วิชาการและเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร มุ่งที่จะให้เกษตรกรสนใจ มีความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการวิธีการส่งเสริมการเกษตร มีหลักการที่กล่าวไว้ดังนี้

4.4.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์

1) วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล เป็นการส่งเสริมโดยการให้เกษตรกรหรือบุคคลผู้รับการถ่ายทอดความรู้ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง การถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรโดยตรงเป็นรายบุคคล จะทำให้ผู้รับความรู้มีโอกาสโดยตรงที่จะปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม

2) วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล จะให้ผลดีในการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริม จากชั้นสนใจไปสู่การทดลองทำดู และหากเป็นที่พอใจของกลุ่มแล้ว สมาชิกส่วนใหญ่ในกลุ่มก็จะก้าวไกลไปถึงขั้นยอมรับ

3) วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Method) การส่งเสริมแบบมวลชน โดยสื่อสารมวลชน (Mass Media) จะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่นวัตกรรม (Innovations) ให้ประชาชนได้ทราบ และก็มีอยู่บางคนอาจสนใจที่จะศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมอีก ซึ่งในขั้นนี้สื่อมวลชน ก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดี

4.4.2 วิธีส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ (Purpose Oriented) การดำเนินการส่งเสริม โดยวิธีนี้จะมีลักษณะแตกต่างกันในหลายแบบด้วยกันดังนี้

1) การส่งเสริมโดยการเลือกการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว (Single Topic Approach) มีข้อสมมติว่า ถ้าผู้รับการเปลี่ยนแปลงพบว่าเขาปฏิบัติตามได้ผลง่าย จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอื่น ๆ ภายหลัง การเข้าถึงแบบนี้มีการเลือกเรื่องก็ทำการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว

2) การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องที่จะส่งเสริมหลาย ๆ เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องพร้อม ๆ กัน (Integrated Approach of Package Approach) โดยการส่งเสริมให้ผลผลิตอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยการปรับปรุงปัจจัยในการผลิตหลาย ๆ อย่างตามความจำเป็นเหมาะกับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เป็นประจำอยู่แล้วพอสมควร และพร้อมที่จะยอมรับสิ่งปฏิบัติหรือความรู้ใหม่ ๆ

3) การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน (Farm and Home Approach) การเข้าถึงแบบนี้จะทำให้เกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ มีการทำมาหากินเต็มที่ การเข้าถึงแบบนี้เพื่อที่จะให้บุคคลเป้าหมายเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเพิ่มรายได้ โดยการลงทุนผลิตต่ำสุดและได้กำไรมากที่สุดในการทำงานในบ้านและในฟาร์ม

4.4.3 วิธีการส่งเสริมโดยอิงเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์ เป็นวิธีการส่งเสริมอีกวิธีการหนึ่ง

- 1) การใช้ที่มีความรู้แบบกว้างโดยถ่ายทอดแบบกว้าง ๆ หรือทั่วไปไม่ใช่วิชาหรือเฉพาะอย่าง
- 2) การใช้ที่ทีมนักวิชาการกลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเข้าไปในหมู่บ้านเป็นทีม
- 3) การใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย ดำเนินการคล้ายวิธีที่ 2 แต่เจ้าหน้าที่มาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าไปร่วมกันทำงานอาจจะเข้าไปพร้อมกันหรือคนละครั้งก็ได้ประสานงานกันในการพัฒนาการเกษตร
- 4) การใช้เจ้าหน้าที่เป็นสื่อมวลชน โดยการนำเอาสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุหรือสิ่งพิมพ์โทรทัศน์ และอื่น ๆ มาเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ในความคิดของเกษตรกร

4.4.4 วิธีการส่งเสริมโดยอิงเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเกณฑ์ (Information Technology Oriented) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมอาจจะต้องได้รับการพัฒนาการใช้การรวบรวมข้อมูลความรู้ และถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรได้โดยเฉพาะปัจจุบัน มีเทคโนโลยี สารสนเทศผ่านระบบ Internet และผ่านโทรศัพท์มือถือ อันจะเป็นผลต่อการพัฒนาความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมอีกด้วย

4.4.5 วิธีการส่งเสริมโดยอิงชุมชนเป็นเกณฑ์ (Community Oriented) ในปัจจุบันนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมการเกษตรในลักษณะของการประสานหน่วยงานทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องเป็นลักษณะผสมผสาน (Integrated) กันตามความต้องการและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

สรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตรเป็นการนำความรู้ทั้งที่เป็นวิชาการและเทคโนโลยีไปสู่เป้าหมาย คือ เกษตรกร สามารถดำเนินการได้หลายวิธีการ ไม่ว่าจะเป็นการอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ อิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ อิงเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์ อิงเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเกณฑ์ และอิงชุมชนเป็นเกณฑ์ ซึ่งแต่ละวิธีการต้องพิจารณาถึงจำนวนบุคคลเป้าหมาย เรื่องที่ต้องการส่งเสริม ช่องทางหรือสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมการเกษตร สามารถวัดประสิทธิภาพของแต่ละวิธีได้

5. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ความหมายของบทบาท และบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ความหมายของบทบาท

บทบาท มีความหมายตามพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2539, น. 459) ว่า การกระทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

งามพิศ สัตย์สงวน (2539, น. 96) ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่คาดหวังสำหรับผู้อยู่ในสถานภาพต่าง ๆ ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร เป็นบทบาทที่คาดหวังโดยกลุ่มคนหรือสังคม รวมทั้งสามารถพยากรณ์พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นได้

มงคล ศรีไพรวรรณ (2532, น. 1) กล่าวถึงบทบาทว่าเป็นการแสดงออกในการปฏิบัติงานของบุคคลตามหน้าที่รับผิดชอบในตำแหน่งนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะเป็นผลกระทบมาจากระดับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เจตคติ พื้นฐานความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการส่วนบุคคล โดยจะผสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดให้ปฏิบัติ

ดังนั้น บทบาท จึงหมายถึงความถึงสิ่งทีบุคคลแสดงออกมาซึ่งอาจจะเป็นบทบาทที่คาดหวังจากสังคม ว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร หรือบทบาทของบุคคลตามหน้าที่รับผิดชอบและกำหนดไว้ พฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นการผสมผสานจากการเรียนรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล ประสบการณ์จากการแสดงพฤติกรรม ความเชื่อ ค่านิยม และความต้องการของบุคคลนั่นเอง

5.2 บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ (2560, น. 16) ได้อธิบายว่า นักส่งเสริม คือ ผู้ที่ให้บริการวิชาการ ถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่ดีขึ้น นักส่งเสริมมีบทบาทหลายประการ ในกระบวนการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร นักส่งเสริมถือเป็นผู้สื่อสารที่เป็นผู้นำสารหรือความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ไปสู่เกษตรกร โดยนักส่งเสริมที่ดีควรมีทักษะการสื่อสาร ทักษะคติ ความรู้ และความสามารถในการเรียนรู้ด้านสังคม วัฒนธรรมของชุมชนเกษตร

พรทิพย์ อุดมสิน (2550, น. 211-216) อธิบายว่า นักส่งเสริมหมายถึง ผู้ที่จัดบริการความรู้ทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลงและสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการที่ให้เกษตรกร เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนจะต้องครอบคลุมทั้ง 3 มิติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) ทักษะคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) หรือที่เรียกรวมเป็นตัวย่อว่า KAP

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2540, น. 175-177) อธิบายถึงบทบาทของนักส่งเสริมไว้หลายบทบาท สรุปได้ดังนี้

1. บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ (Teacher) อาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบาทพื้นฐานของนักส่งเสริมการเกษตร โดยที่องค์ความรู้ที่นำไปถ่ายทอดนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการแก้ไขปัญหาของตัวเกษตรกรเองและชุมชน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้ ปลูกฝังอุดมการณ์ และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดในการดำเนินชีวิตตามแบบวิถีเกษตรกร

2. บทบาทที่ปรึกษา (Consultant) นักส่งเสริมจะต้องมีบทบาทเป็นผู้ให้คำปรึกษาหรือ ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพทางการเกษตร ซึ่งในบทบาทนี้นักส่งเสริมมักถูกคาดหวังว่าเป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรจนสามารถเป็นที่ปรึกษาได้ และเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตรอีกด้วย

3. บทบาทผู้ประสานงาน (Coordinator) นักส่งเสริมจะแสดงบทบาทเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชน โดยมีทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการขึ้นอยู่กับภารกิจ โดยที่ระดับการประสานงานจะมีตั้งแต่ในระดับพื้นที่ชุมชน รวมถึงระดับนอกชุมชน ทั้งหน่วยงานรัฐ รวมถึงการประสานงานนอกชุมชนที่เป็นภาคเอกชน

เกศินี ปายะนันท์ (2552, น. 83) ได้อธิบายเพิ่มเติมถึงบทบาทที่สำคัญของนักส่งเสริมว่าควรแสดงบทบาท ผู้รวมกลุ่ม และนักวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทนักรวมกลุ่ม (Organizer) การรวมกลุ่มเกษตรกรถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการส่งเสริมการเกษตรให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น นักส่งเสริมจึงต้องแสดงบทบาทในการเป็นนักรวมกลุ่ม ซึ่งในขั้นตอนแรกอาจต้องแสดงบทบาทในการเป็นนักประชาสัมพันธ์ร่วมด้วย ให้เกษตรกรเกิดการสนใจใคร่รู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่ม และการแสดงบทบาทในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มทั้งในเรื่องการบริหารจัดการกลุ่ม โครงสร้างหน้าที่ รวมถึงประโยชน์ของการรวมกลุ่ม และอื่น ๆ จนทำให้เกษตรกรเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม และเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

2. บทบาทนักวิจัย (Researcher) ซึ่งควรแสดงบทบาทในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบตามแบบแผนของกระบวนการวิจัย ซึ่งอาจเป็นงานวิจัยทางการเกษตร นอกจากนั้น นักส่งเสริมยังต้องเป็นนักวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร กล่าวคือ การทำวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนผ่านกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย

ศุภัญญา อธิปนนต์ และสำราญ สารบรรณ (2553, น. 12-19) ได้อธิบายบทบาทนักส่งเสริมเพิ่มเติมสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทผู้จัดกระบวนการ (Facilitator) นักส่งเสริมอาจต้องแสดงบทบาทเป็น “วิทยากรกระบวนการ” หรือ “ผู้จัดกระบวนการ” ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะคอยอำนวยความสะดวกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ นั้น ๆ

2. บทบาทนักประชาสัมพันธ์ (Promotor) นักส่งเสริมมีบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งคือการเป็นนักประชาสัมพันธ์ เนื่องจากการประชาสัมพันธ์มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และความเข้าใจอันดีระหว่างนักส่งเสริมและเกษตรกร ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการยอมรับองค์ความรู้ นั้น ๆ เพื่อการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทิศทางที่ดีขึ้น

3. บทบาทนักวิจัยและพัฒนา (Researcher) โดยที่นักส่งเสริมจะต้องดำเนินการวิจัยร่วมกับเกษตรกรในการพัฒนาการเกษตรและชุมชน หรือการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรของชุมชนอย่างเป็นระบบตามระเบียบการวิจัย

นอกจากนั้น บทบาทที่ขาดไม่ได้ในการเป็นนักส่งเสริมคือ “บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง” โดยนักส่งเสริมมีบทบาทในการกระตุ้น หรือเป็นตัวเร่งให้เกษตรกรตื่นตัว จนสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้พฤติกรรม และการปฏิบัติการทำการเกษตรในทิศทางที่ดีขึ้น

จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า นักส่งเสริมต้องแสดงหลายบทบาท ทั้งที่เป็น 1) ผู้ถ่ายทอดความรู้ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นบทบาทพื้นฐานในการเป็นนักส่งเสริม 2) บทบาทในการเป็นที่ปรึกษาทั้งในเรื่องของการเกษตรและเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร 3) บทบาทผู้ประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ 4) บทบาทนักรวมกลุ่ม เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีพลังอำนาจในการแข่งขันในการดำเนินการทางการเกษตร 5) บทบาทนักวิจัยและพัฒนาทั้งที่เป็นการวิจัยทางการเกษตรและทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร 6) บทบาทผู้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยอำนวยความสะดวกและสร้างบรรยากาศให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ 7) บทบาทนักประชาสัมพันธ์ในการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ จากการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรเกิดการรับรู้ และ 8) บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยการกระตุ้นหรือเป็นตัวเร่งให้เกษตรกรตื่นตัวในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงตนเอง คริวเรือน และชุมชน ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้สอบถามถึงบทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 8 บทบาท แบ่งออกเป็นความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ และบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริง

6. แนวคิดเกี่ยวกับยุวเกษตรกร

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานยุวเกษตรกร ประกอบด้วย ความเป็นมาของงานยุวเกษตรกร ความหมายของกลุ่มยุวเกษตรกร วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร องค์ประกอบในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ความเป็นมาของงานยุวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2561, น. 3-5) การส่งเสริมยุวเกษตรกรไทยได้เริ่มขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2495 โดย Dr. Frank Dickinson ผู้เชี่ยวชาญองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations, FAO) ได้เสนอโครงการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกสร้างตนเองบางประเทศต่อองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ โดยให้มีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติสำหรับเกษตรกร ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวและเกษตรกรวัยรุ่น

พ.ศ. 2496 มีการตั้งคณะกรรมการฟื้นฟูเกษตรกรในนิคมสร้างตนเองบางปะกง ประกอบด้วย ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร กระทรวงศึกษาธิการ สำนักจัดความมั่นคงร่วมกันของสหรัฐอเมริกา (United States Operations Mission, USOM) องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติและองค์การศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO) ดำเนินโครงการทดลองส่งเสริมการปลูกพืช ทำสวนครัว และเลี้ยงสัตว์แก่เยาวชนที่โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นครั้งแรก

วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2496 คณะกรรมการได้ร่วมวางแผนการจัดตั้ง 4-H Club ขึ้นในประเทศไทย โดยนำรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา โดยได้จัดตั้งที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า และอำเภอมือเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

วันที่ 16 มีนาคม 2496 นายอินทรีย์ จันทรสติชัย อธิบดีกรมกสิกรรม ได้นำเสนอรายงานผลการดำเนินงานต่อที่ประชุมของคณะกรรมการฯ ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า การดำเนินงานของ 4- H Club ส่วนใหญ่เกี่ยวกับข้องกับการเกษตร จึงมีมติมอบให้กองส่งเสริมและเผยแพร่กรมกสิกรรม กระทรวงเกษตร เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมและจัดตั้งหน่วย และเปลี่ยนชื่อจาก 4-H Club เป็น “หน่วยยุวกสิกร”

กรมกสิกรรมได้มอบหมายให้ นายทำนอง สิงคลาวณิช หัวหน้ากองส่งเสริมและเผยแพร่ ในขณะนั้น เป็นผู้รับผิดชอบร่างระเบียบข้อบังคับ แนวทางการดำเนินงาน และออกแบบเครื่องหมายยุวกสิกร เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ได้รับความเห็นชอบให้ถือปฏิบัติ ในปีแรกได้มีการส่งเสริมการจัดตั้งจัดตั้งหน่วยยุวกสิกร จำนวน 4 หน่วย ที่อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า และอำเภอ

เมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี หลังจากนั้นการส่งเสริมจัดตั้งหน่วย
ยุวเกษตรกรได้ขยายตัวไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 ได้มีพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งกรมส่งเสริมการเกษตรขึ้น
ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งานส่งเสริมและจัดตั้งหน่วยยุวกสิกรได้โอนมาเป็นภารกิจของ
กองพัฒนาการบริหารงานเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และในปี พ.ศ. 2514 จึงได้มีการพิจารณา
เปลี่ยนชื่อจาก “หน่วยยุวกสิกร” เป็น “หน่วยยุวเกษตรกร” และในปี พ.ศ. 2518 ได้เปลี่ยนเป็น “กลุ่ม
ยุวเกษตรกร” เพื่อให้สอดคล้องกับงานส่งเสริมการเกษตร

วันที่ 27 ตุลาคม 2524 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงรับมุนินธิ์ส่งเสริมยุวเกษตรกรไทยไว้ในพระราชูปถัมภ์ และวันที่ 8 มีนาคม
2525 พระราชทานพระราชนุญาตสัญลักษณ์ พระนามาภิไธยอัญเชิญไว้ในเครื่องหมายมุนินธิ์ส่งเสริม
ยุวเกษตรกรไทย

ปี 2525 กรมส่งเสริมการเกษตรมีนโยบายให้มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรทั่วประเทศ

ปี 2556 มีการจัดตั้งสมาคมยุวเกษตรกรสากลแห่งประเทศไทย (IFYE Thailand)

ปี 2557 มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

ปี 2560 – 2561 มีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในสถาบันอุดมศึกษาครั้งแรก จำนวน
4 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมีการเชื่อมโยงการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรใน
สถาบันการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งวางแผนทางให้ยุวเกษตรกรได้เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา

6.2 ความหมายของกลุ่มยุวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2561, น. 13) ให้ความหมายของกลุ่มยุวเกษตรกรว่าเป็น
กลุ่มเด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 10 ถึง 25 ปี ที่มีความสนใจด้านการเกษตร รวมกันจัดตั้งเป็น
“กลุ่มยุวเกษตรกร” เพื่อพัฒนาความรู้ ประสบการณ์ด้านการเกษตร ทักษะอาชีพ และทักษะการ
ดำเนินชีวิต ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการประกอบอาชีพภาคการเกษตร

6.3 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2561, น. 53) ระบุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม
ยุวเกษตรกรไว้ ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และยอมรับว่า
เป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

2. เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์
ประเพณีวัฒนธรรม เกษตรกรรม ธุรกิจเกษตร และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับครอบครัวและท้องถิ่น ด้วยการปฏิบัติจริง และปรับ
 ประยุกต์ใช้ทันตามสถานการณ์โลกปัจจุบัน

3. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ การอยู่ร่วมกันในสังคม การบริหารจัดการกลุ่ม
 และการปกครองตามหลักประชาธิปไตย โดยใช้กระบวนการกลุ่มยุทธกร

6.4 องค์ประกอบในการดำเนินงานกลุ่มยุทธกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2561, น. 13-28) ระบุองค์ประกอบในการดำเนินงานกลุ่ม
 ยุทธกร ไว้ดังนี้

6.4.1 สมาชิกกลุ่มยุทธกร หมายถึง เด็กและเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง 10 ถึง 25
 ปี มีความสนใจด้านการเกษตร สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มยุทธกรเพื่อพัฒนาทัศนคติ ความรู้ และ
 ประสบการณ์ด้านการเกษตร การเสริมสร้างทักษะอาชีพ และทักษะการดำเนินชีวิต และสมัครเข้าเป็น
 สมาชิกของกลุ่มยุทธกรด้วยความสมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากบิดา มารดา หรือ
 ผู้ปกครอง เข้าใจในวัตถุประสงค์และเห็นชอบในหลักวิธีการดำเนินงานของกลุ่มยุทธกรทุกประการ
 และยินดีปฏิบัติตามหลักวิธีการดำเนินงานและข้อบังคับกลุ่มยุทธกร

6.4.2 คณะกรรมการสภายุทธกร หมายถึง คณะกรรมการสภายุทธกรของ
 กลุ่ม มีจำนวน 5 คน ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกในกลุ่มยุทธกรเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการ
 ดำเนินงานกลุ่มยุทธกร คณะกรรมการสภายุทธกรนี้จะอยู่ในตำแหน่งได้ อย่างน้อยคราว
 ละ 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี และให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อหมดวาระ

ตำแหน่งของคณะกรรมการประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขานุการ
 เกรียนุญ และปลัด โดยการเลือกตั้งคณะกรรมการสภายุทธกรตามหลักประชาธิปไตย เพื่อ
 ปลุกฝังให้ยุทธกรรู้และเข้าใจหลักประชาธิปไตย เพื่อปลุกฝังให้ยุทธกรรู้และเข้าใจหลัก
 ประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน เพื่อสามารถนำไปเป็นหลักการในการดำเนินชีวิตต่อไปได้ในอนาคต
 โดยฝึกให้รู้จักแสดงความคิดเห็น และยอมรับกฎกติกาของกลุ่ม รวมทั้งการฝึกความเป็นผู้นำ และผู้
 ตามที่ดี โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ 1) คณะกรรมการสภายุทธกรระดับกลุ่ม และ 2) คณะกรรมการ
 สภายุทธกรระดับจังหวัด/เขต/ประเทศ

6.4.3 ที่ปรึกษายุทธกร หมายถึง บุคคลที่สนใจงานยุทธกรอาสาสมัคร
 เข้ามาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ประสานงาน และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้การ
 ดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุทธกรบรรลุผล ตามแผนงานที่วางไว้

ประเภทของที่ปรึกษายุทธกร แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1) ที่ปรึกษายุทธกรเฉพาะงาน หมายถึง ที่ปรึกษายุทธกรที่มีหน้าที่
 รับผิดชอบหรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน กิจกรรมของกลุ่มยุทธกร การให้ความรู้ทางวิชาการ

ถ่ายทอดประสบการณ์ และฝึกทักษะการปฏิบัติงานของสมาชิกยูวเกษตรกร ทั้งนี้รวมถึงการประสานงานและการจัดการกลุ่มยูวเกษตรกร

2) ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ หมายถึง ที่ปรึกษายูวเกษตรกรที่เป็นที่สนใจและประสงค์จะช่วยเหลืองานและกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร แต่ไม่สามารถรับหน้าที่อย่างเต็มตัวตลอดเวลา

6.4.4 งานและกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2561, น. 29-50) ระบุงานและกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกร ไว้ดังนี้

1) งานของสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นหรือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ยูวเกษตรกรควบคู่ไปกับการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีในหมู่สมาชิกด้วยกัน ผลผลิตหรือรายได้ที่เกิดขึ้นอาจพิจารณาแบ่งปันกันในหมู่สมาชิกที่ร่วมปฏิบัติงาน หรืออาจรวบรวมเป็นรายได้ของกลุ่มเพื่อใช้ประโยชน์ด้านสวัสดิการ นันทนาการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ และอื่น ๆ

2) กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร หมายถึง การปฏิบัติที่เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาจากการร่วมดำเนินงานที่สำคัญ ๆ นอกจากการปฏิบัติงานหรือโครงการ

(1) การจัดบันทึกการฝึกปฏิบัติงาน และกิจกรรมการจัดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อยูวเกษตรกร ยูวเกษตรกรสามารถใช้สิ่งที่จัดบันทึกไว้เป็นแนวทางการเรียนรู้ข้อดีและข้อบกพร่องของการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของตน

(2) การประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการทำงานร่วมกัน เป็นโอกาสในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกยูวเกษตรกรได้ประโยชน์ร่วมกัน และเป็นเครื่องมือในการติดตามงานของสมาชิกยูวเกษตรกร และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มยูวเกษตรกร ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรออกเยี่ยมหรือนิเทศงานกลุ่มในโอกาสนี้ด้วย การประชุมของกลุ่มยูวเกษตรกร โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ภาค

ก. ภาคบริหารงานสมาชิกกลุ่มเกษตรกร จะทำการตกลงกันเกี่ยวกับรายละเอียดของการดำเนินงานบริหารจัดการ แผนงาน และกิจกรรมของกลุ่ม อาจจะนัดหมายหรือมอบหมายความรับผิดชอบของการทำงานตลอดจนการระดมความคิดเห็นข้อเสนอและต่าง ๆ ที่จะ เป็นแนวทางพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาของกลุ่มยูวเกษตรกรของตน

ข. ภาคความรู้ สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร จะได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ ที่อยู่ในความต้องการหรือความสนใจของกลุ่ม วิทยากรอาจเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ปรึกษายูวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เชิญมา

ค. ภาคบันเทิง สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรของกลุ่มจะมีส่วนร่วมกันทางด้านนันทนาการ เพื่อเป็นการผ่อนคลายจากการประชุมในภาคการบริหารงานและภาคความรู้

(3) การฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของยูวเกษตรกร โดยเนื้อหาหรือหัวข้อการฝึกอบรมความรู้ขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งทางด้านการเกษตรและด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสม

(4) การสัมมนายูวเกษตรกรผู้นำ เป็นการดำเนินงานพัฒนาสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรที่เน้นหนักไปทางด้านการสร้างลักษณะความเป็นผู้นำอย่างมีเหตุผล และผลฝึกให้รู้จักการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ยูวเกษตรกรจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และฝึกปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น นอกจากนี้ยังได้ข้อสรุปหรือผลที่เกิดจากความคิดร่วมกันของยูวเกษตรกร ที่อาจนำไปเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรโดยส่วนรวม

(5) การชุมนุมยูวเกษตรกร หรือการเข้าค่ายยูวเกษตรกรเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสมาชิกและปรึกษายูวเกษตรกรประจำท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจและมีผลงานดีเด่นในรอบปีที่ผ่านมา

(6) การประกวดผลงาน ในกลุ่มยูวเกษตรกรนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่มีสมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรต้องทำคือ “งาน” การจัดประกวดผลงานจะช่วยให้สมาชิกปรับปรุงงานให้ดีขึ้น สมาชิกจะได้รับความรู้ มีประสบการณ์ ตลอดจนมีกำลังใจในการทำงานช่วยปลูกฝังความรักสามัคคี รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

(7) การแข่งขันสาธิต เป็นกิจกรรมอันหนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะช่วยฝึกให้สมาชิกรู้จักถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น กล่าวปรากฏตัวต่อหน้ากลุ่มคน สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกรทุกคนควรจะหาโอกาสแสดงสาธิต เพื่อฝึกหัดตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

(8) การแข่งขันการตัดสินใจ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกได้ใช้ความรู้ความชำนาญที่ได้จากการทำงานมาใช้ในการแข่งขัน เป็นการฝึกให้ได้รับความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้นอีก ฝึกให้รู้จักใช้สมอง การตัดสินใจแก้ปัญหา มีความสังเกตดีถ้วน

(9) การทำศนศึกษา เป็นกิจกรรมที่ช่วยเพิ่มความรู้และประสบการณ์ด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่การทำงานของสมาชิก และเป็นการเพิ่มประสบการณ์ด้านความรู้รอบตัวและต่างท้องถิ่น

(10) การแสดงนิทรรศการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแสดงผลงานความสำเร็จของสมาชิกและของกลุ่มในรอบปี เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานกลุ่มเยาวชนตราแก่ประชาชนทั่วไป

(11) การประกวดผลงานเยาวชนตราดีเด่น การประกวดผลงานเยาวชนตราเป็นการวัดผลการฝึกปฏิบัติงานและกิจกรรมของเยาวชนตรา เพื่อคัดเลือกผู้ประสบความสำเร็จที่มีความมานะพยายามที่สุด แล้วประกาศเกียรติคุณ ให้การยกย่องสรรเสริญ เป็นตัวอย่างแก่การดำเนินงานเยาวชนตราทั่วไป ซึ่งจะทำให้เกิดการแข่งขัน การสร้างผลงานเยาวชนตราที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ อันจะส่งผลต่อการยกระดับมาตรฐานการดำเนินงานกลุ่มเยาวชนตราโดยรวมต่อไป

(12) การทำงานเพื่อสาธารณะประโยชน์ เพื่อกระตุ้นเตือนให้สมาชิกกลุ่มเยาวชนตราทุกคนระลึกอยู่เสมอว่า กลุ่มเยาวชนตราเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น เพราะสมาชิกกลุ่มเยาวชนตราอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงร่วมใจช่วยกันพัฒนาสิ่งสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ให้แลดูสวยงามเป็นระเบียบ เจริญก้าวหน้า

(13) การแข่งขันพูดในที่ชุมชน เพื่อฝึกให้สมาชิกกลุ่มเยาวชนตรากล้าที่จะปรากฏตัวต่อหน้ากลุ่มคน โดยไม่ประหม่าหรือเกิดความหวาดกลัว กล้าแสดงออก สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และเป็นการฝึกบุคลิกภาพที่ดี ควรจัดให้สมาชิกกลุ่มเยาวชนตราได้มีโอกาสฝึกพูดด้วยการจัดการแข่งขันพูดในที่ชุมชน ดังนั้น จึงเป็นกิจกรรมอีกประเภทหนึ่ง ที่ควรให้ความสนใจและควรสนับสนุนให้มีขึ้น

(14) การนันทนาการ เป็นกิจกรรมเพื่อการรื่นเริง พักผ่อนหย่อนใจในลักษณะและในโอกาสต่าง ๆ กัน เป็นการเสริมสร้างบุคลิกและสุขภาพที่ดี โดยทั่วไปนันทนาการควรจัดให้มีขึ้นในการประชุมประจำเดือนทุกครั้งต่อจากภาควิชาการ

(15) การระดมทุนและจัดหาทุน กลุ่มเยาวชนตราอาจหาทุนเพื่อการดำเนินงาน โดยวิธีออกหุ้น การขอรับบริจาค เก็บจากรายได้ที่เกิดจากโครงการของส่วนราชการหรือองค์กรที่สนับสนุนกลุ่มเยาวชนตรา การออกร้านจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม การจำยืมค่าหุ้นของสมาชิกซึ่งออกจากกลุ่มเยาวชนตรา ออกจากกลุ่มเยาวชนตราไม่ว่าเพราะเหตุใด กลุ่มเยาวชนตราจะจำยืมค่าหุ้นแก่สมาชิกที่ออกทำมูลค่าหุ้นที่สมาชิกผู้นั้นถืออยู่

สรุปได้ว่า เยาวชนตรา เป็นกลุ่มเยาวชนตราที่เป็นเด็กและเยาวชน ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพการเกษตร และยอมรับว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากการสร้างทัศนคติที่ดีแล้วกลุ่มเยาวชนตราต้องการให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ และทักษะด้านต่าง ๆ เน้นการทำงานจริง ทนสมัย สอดคล้องกับครอบครัวและ

ท้องถิ่น รวมถึงการใช้กระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ การอยู่ร่วมกันในสังคม การบริหารจัดการกลุ่ม และการปกครองตามหลักประชาธิปไตย

7. งานส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ ในภาคตะวันออก

ผู้วิจัยได้ศึกษางานส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในภาคตะวันออก ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มยุทธศาสตร์ในภาคตะวันออก โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธศาสตร์ และข้อมูลบุคลากรของภาคตะวันออก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

7.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มยุทธศาสตร์ ในภาคตะวันออก

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ที่ 3 จังหวัดระยอง (2562) รายงานว่า ในปี 2562 มีกลุ่มยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น จำนวน 283 กลุ่ม ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี จำนวน 28 กลุ่ม จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 22 กลุ่ม จังหวัดชลบุรี จำนวน 35 กลุ่ม จังหวัดตราด จำนวน 24 กลุ่ม จังหวัดนครนายก จำนวน 37 กลุ่ม จังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 19 กลุ่ม จังหวัดระยอง จำนวน 78 กลุ่ม จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 23 กลุ่ม และจังหวัดสระแก้ว จำนวน 17 กลุ่ม มีสมาชิกรวมจำนวน 7,543 คน

7.2 โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธศาสตร์

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนากลุ่มยุทธศาสตร์ที่ 3 จังหวัดระยอง (2562) ระบุว่า กิจกรรมวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธศาสตร์ ประจำปี 2562 ดังนี้

โครงการเสริมสร้างและพัฒนายุทธศาสตร์

สำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัดร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่สมาชิกของกลุ่มยุทธศาสตร์ กลุ่มละ 30 ราย โดยเน้นให้ที่ปรึกษายุทธศาสตร์ และสมาชิกยุทธศาสตร์เป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยฝึกกระบวนการกลุ่มยุทธศาสตร์ ให้เป็นกิจกรรมการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม และจัดทำแผนการเรียนรู้ และแผนการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่ม และการจัดประชุมกลุ่มยุทธศาสตร์ประจำเดือน พิธีเปิด-ปิด การประชุม คณะกรรมการสภายุทธศาสตร์ การทำกิจกรรมร่วมกัน และการบริหารกลุ่ม ดำเนินการโดยคณะกรรมการกลุ่มยุทธศาสตร์ ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ และฝึกทักษะด้านการเกษตร (การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร) เศรษฐกิจเกษตร การบริหารจัดการ การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้กับสมาชิกกลุ่มยุทธศาสตร์ เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และการแปรรูปอาหาร เป็นต้น โดยบูรณาการความรู้ภายใต้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ทั้งนี้ สำนักงานยุทธศาสตร์จังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอติดตาม ประเมินผลการดำเนิน

กิจกรรมอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบภายหลังจากเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรม

7.3 ข้อมูลบุคลากรของภาคตะวันออก

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง (2561) ระบุไว้ว่า ใน ปี พ.ศ. 2561 กรมส่งเสริมการเกษตรมีข้าราชการจำนวน 9,346 คน และในจำนวนนี้เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก จำนวน 612 คน ปฏิบัติงานในระดับเขต จังหวัด อำเภอ และ ศูนย์ปฏิบัติการ

7.3.1 ประเภทของข้าราชการ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภท

- 1) ประเภทอำนวยการ จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขต 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติ 5 คน และเกษตรจังหวัด 9 คน
- 2) ประเภทวิชาการ จำนวน 510 คน ประกอบด้วย นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 485 คน นักวิชาการเกษตร 21 คน และนักทรัพยากรบุคคล 4 คน
- 3) ประเภททั่วไป จำนวน 92 คน ประกอบด้วย เจ้าพนักงานธุรการ 66 คน เจ้าพนักงานการเงินและบัญชี 10 คน เจ้าพนักงานการเกษตร 14 คน และนายช่างเทคนิค 2 คน

7.3.2 ช่วงอายุราชการ แบ่งช่วงอายุราชการของข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออก ไว้ 5 ช่วงอายุ ดังนี้

- 1) ช่วงอายุราชการ 1 - 5 ปี มีข้าราชการจำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89
- 2) ช่วงอายุราชการ 6 - 10 ปี มีข้าราชการจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 24.18
- 3) ช่วงอายุราชการ 11 - 15 ปี มีข้าราชการจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 11.27
- 4) ช่วงอายุราชการ 16 - 20 ปี มีข้าราชการจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 3.27
- 5) ช่วงอายุราชการ 21 - 25 ปี มีข้าราชการจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 7.35
- 6) อายุราชการ 25 ปีขึ้นไป มีข้าราชการจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30

ซึ่งช่วงอายุราชการส่วนใหญ่ของข้าราชการสังกัดกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออก คือ ช่วงอายุราชการ 1 - 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.89 รองลงมาคือ ช่วงอายุราชการ 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.18 และช่วงอายุราชการ 25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 18.30

8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรใน โรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

8.1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

8.1.1 เพศ

วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 45) ศึกษาบทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขตภาคกลาง พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลส่วนมากเป็นเพศชาย ด้านชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 37) ศึกษาการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 กรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรส่วนมากเป็นเพศหญิง สอดคล้องกับครุณี ส่งเสริม (2556, น. 61) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง

8.1.2 อายุ

วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 45) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล มีอายุเฉลี่ย 45.63 ปี ส่วนชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 37) พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร มีอายุเฉลี่ย 32.82 ปี ด้านมานิตย์ ลาเกลี้ยง (2557, น. 40) ศึกษาการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร มีอายุเฉลี่ย 39.35 ปี

8.1.3 ระดับการศึกษา

วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 45) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 37) พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรส่วนมาก จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมานิตย์ ลาเกลี้ยง (2557, น. 40) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

8.1.4 สาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด

วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 45) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดสาขาส่งเสริมการเกษตร ส่วนครุณี ส่งเสริม (2556, น. 62) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนมากจบการศึกษาสาขาคหกรรมศาสตร์

8.1.5 ประสิทธิภาพการทำงานทั้งหมด

กฤษณ์ทิราภัสสร ร้านกันทาพัทธ์ (2560, น. 57) ศึกษาการปฏิบัติงานตามระบบฝึกอบรมและเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 30.6 มีประสิทธิภาพการทำงานทั้งหมดอยู่ระหว่าง 10 - 17 ปี มากที่สุด มีประสิทธิภาพการทำงานทั้งหมดเฉลี่ย 14.85 ปี ส่วนชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 38) พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 28.9 มีประสิทธิภาพการทำงานอยู่ที่ 6 - 10 ปี มากที่สุด มีประสิทธิภาพการทำงานเฉลี่ย 12.77 ปี

8.1.6 ประสิทธิภาพการทำงานส่งเสริมการเกษตร

วันเพ็ญ ศรีแก้ว (2552, น. 40) ศึกษาการพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 70.5 มีประสิทธิภาพในการทำงานส่งเสริมการเกษตรอยู่ในช่วง 21 - 30 ปี มากที่สุด โดยเฉลี่ยมีประสิทธิภาพในการทำงานส่งเสริมการเกษตร 26.64 ปี ด้านชนิดา เสาวคนธ์ (2550, น. 74) ศึกษาการเปิดรับและความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 42.6 มีระยะเวลาในหน้าที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ระหว่าง 20 - 25 ปี มากที่สุด มีระยะเวลาโดยเฉลี่ย 20.08 ปี ส่วนชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 38) พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 26.9 มีประสิทธิภาพด้านส่งเสริมการเกษตร อยู่ที่ 6 - 10 ปี มากที่สุด และมีประสิทธิภาพด้านส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 11.36 ปี

8.1.7 ตำแหน่งปัจจุบัน

วิณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 45) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบลส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ส่วนชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 38) พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 45.0 อยู่ในระดับชำนาญการ ร้อยละ 38.5 อยู่ในระดับปฏิบัติการ ร้อยละ 11.6 อยู่ในระดับชำนาญการพิเศษ และร้อยละ 4.8 อยู่ในระดับเจ้าพนักงานชำนาญการ

8.1.8 เงินเดือน

อายุมงคล แสนปัญญา (2559, น. 45) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเกินครึ่งร้อยละ 61.1 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 35,001 - 45,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 34,604.59 บาท ด้านกฤษณ์ทิราภัสสร ร้านกันทาพัทธ์ (2560, น. 57) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 25.0 ได้รับเงินเดือนอยู่ระหว่าง 18,001 - 28,000 บาท โดยได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 27,723.75 บาท

8.1.9 จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ

ชนิศา เสาวคนธ์ (2550, น. 75) ศึกษาการเปิดรับและความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.2 รับผิดชอบตำบลอยู่ระหว่าง 1 - 3 ตำบล ด้านวิภา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 46) พบว่าเจ้าหน้าที่ร้อยละ 44.9 รับผิดชอบ 2 ตำบล มากที่สุด และมีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบเฉลี่ย 1.99 ตำบล

8.1.10 จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ

ชนิศา เสาวคนธ์ (2550, น. 75) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.2 อยู่ระหว่าง 1 - 20 หมู่บ้าน โดยมีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบเฉลี่ย 14.3 หมู่บ้าน ส่วนวิภา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 46) พบว่าเจ้าหน้าที่ร้อยละ 54.9 รับผิดชอบ 11 - 20 หมู่บ้าน โดยเจ้าหน้าที่ที่มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบเฉลี่ย 16.71 หมู่บ้าน

8.1.11 จำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 63) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 47.8 มีกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบ จำนวน 3 - 5 กลุ่ม

8.1.12 ประสิทธิภาพการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 62) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 30.4 มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร 16 - 25 ปี

8.2 ความรู้และแหล่งความรู้

8.2.1 ความรู้

อายุมงคล แสนปัญญา (2559, น. 62-63) พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.74) และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นย่อยพบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ในประเด็นหลักการส่งเสริมการเกษตร วิธีการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรให้เหมาะสมกับเกษตรกรแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตของงาน รวมถึงบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในขณะที่ ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2557, น.61) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง พบว่า ความรู้ด้านกลุ่มยุวเกษตรกร สมาชิกยุวเกษตรกรมีความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า มีความรู้อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความสำคัญของยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.82) หน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.81) ความหมายของยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.66)

8.2.2 แหล่งความรู้

มานิตย์ ลาเกลี้ยง (2557, น. 55) พบว่า สื่อประชาสัมพันธ์ที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้มากที่สุด คือ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.58) รองลงมา เรียงตามลำดับ คือ สื่อกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.52) สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.37) สื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.97) และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ค่าเฉลี่ย 2.48) ส่วนชุดกาญจน์ กำนา (2557, น. 40-42) พบว่า แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 ด้านการสื่อสารมวลชน ในภาพรวมได้รับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.82) ด้านสื่อบุคคล ในภาพรวมได้รับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) ด้านสื่อกิจกรรม ในภาพรวมได้รับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88)

8.3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

วีณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น. 61-75) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีบทบาทในการจัดทำแผนชุมชน 4 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดทีมงานทำแผนชุมชน ด้านการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล/การปรับแผนชุมชน ด้านการระดม/ประชาพิจารณ์แผนชุมชน และด้านการแปรแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติ และเมื่อทำการวิเคราะห์เฉพาะเจ้าหน้าที่ที่มีระดับปฏิบัติบทบาทแต่ละข้ออยู่ในระดับน้อย-น้อยที่สุด สรุปได้ดังนี้ ด้านการจัดทีมงานทำแผนชุมชน ส่วนใหญ่ให้เหตุผลของการปฏิบัติตามบทบาทน้อย-น้อยที่สุด ได้แก่ ไม่มีการแต่งตั้งคณะทำงานหรือทีมงาน ไม่มีเวลาเนื่องจากภารกิจมีมาก เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น และชุมชนผู้นำไม่ให้ความสำคัญและร่วมมือ ส่วนด้านการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล/การปรับแผนชุมชน ด้านการระดม/ประชาพิจารณ์แผนชุมชน และด้านการแปรแผนชุมชน ไปสู่การปฏิบัติ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าบทบาทดังกล่าวเป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น

8.4 ความคิดเห็น

มานิตย์ ลาเกลี้ยง (2557, น. 62) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด คือ สื่อประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร สื่อประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยปรับทัศนคติของเกษตรกรไปในทิศทางที่ดีขึ้น นักส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ สื่อประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้เกษตรกรเกิดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และกระบวนการในการส่งเสริมการเกษตร สื่อประชาสัมพันธ์ที่เป็นเครื่องมือสำคัญทำให้เกษตรกรเกิดการตื่นตัวและสนใจที่จะรับรู้หรือแก้ปัญหา สื่อประชาสัมพันธ์ช่วยแก้ความเข้าใจผิดของเกษตรกร สื่อประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเพิ่มพูนทักษะการทำงานแก่เกษตรกร และการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้ตรงตามนโยบาย ส่วนจิราวรรณ วรวิชัยสกุล (2555, น. 59 - 63) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการ

ปฏิบัติงานของข้าราชการกรมส่งเสริมการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร (ค่าเฉลี่ย 2.98) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 2.82) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมส่งเสริมการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวม อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปรับตัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84

8.5 ความต้องการ

ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 65) พบว่า ความต้องการของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความต้องการปัจจัยการผลิตในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.86) งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 2.69) การร่วมมือประสานงานในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.65) ความรู้เพิ่มเติมด้านเทคนิคเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.39) และความรู้เพิ่มเติมด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.38) ส่วนชุตติกาญจน์ คำนานา (2557, น. 53-54) พบว่า มีความต้องการสนับสนุนในการปฏิบัติงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด 15 ประเด็น คือ จุดบริการอินเทอร์เน็ตและความเร็วอินเทอร์เน็ตที่สนับสนุนการทำงานอย่างเหมาะสม โทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต ในการติดต่อทางไกลกับเกษตรกร ค่าอินเทอร์เน็ตในอัตราที่เหมาะสมในการติดต่อสื่อสารทางไกลกับเกษตรกร เครื่อง GPS ในการจับพิกัดเพื่อทำแผนที่ การฝึกปฏิบัติออกแบบการสื่อสารระยะไกล ความชัดเจนของนโยบายระบบส่งเสริม MRCF แหล่งความรู้การศึกษาระบบการส่งเสริมแบบ MRCF การฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ ข้อมูลกรณีตัวอย่างการส่งเสริมมิติใหม่ การฝึกปฏิบัติการจัดเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม คอมพิวเตอร์ในการจัดทำแผนที่ โปรแกรมแผนที่ในการจัดทำข้อมูล การฝึกปฏิบัติจริงในการนำข้อมูลและแผนที่ การอบรม สัมมนา เรื่องการส่งเสริมแบบ MRCF เอกสารความรู้ในการศึกษาระบบการส่งเสริมแบบ MRCF ในขณะที่ยานิตย์ ลาเกลี้ยง (2557, น. 66) พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความต้องการใช้สื่อประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์

8.6 ปัญหา และข้อเสนอแนะ

8.6.1 ปัญหา

ครุณี ส่งเสริม (2556, น. 66) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในภาพรวมเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 1.85) ทั้งปัญหาความต้องการด้านต่าง ๆ และปัญหาการประสานความร่วมมือ ซึ่งเจ้าหน้าที่

ส่งเสริมการเกษตรมีปัญหาความต้องการด้านต่าง ๆ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.52) ไม่มีปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 2.52) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีวัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.30) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.52) ไม่มีความรู้เกี่ยวกับด้านเคหกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 1.52) และไม่มีทักษะการฝึกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 1.43) ส่วนปัญหาการประสานความร่วมมือ และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 2.04) ขาดการประสานความร่วมมือในระดับต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 1.82) ขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนทำกิจกรรมร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 1.78) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง (ค่าเฉลี่ย 1.08) ส่วนรัชฎ์กษณ์ มณีวรรณ (2557, น. 70) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในภาพรวมสมาชิก ยุวเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.97) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 4.10) มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 3.10) เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ (ค่าเฉลี่ย 3.05) ครูที่ปรึกษาไม่มีเวลาในการดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.02) สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.90) เจ้าหน้าที่การเกษตรขาดการติดตามงานอย่างใกล้ชิด (ค่าเฉลี่ย 2.81) กลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป (ค่าเฉลี่ย 2.76) ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.69) อายุของสมาชิกยุวเกษตรกรมีความแตกต่างกันมาก (ค่าเฉลี่ย 2.65)

8.6.2 ข้อเสนอแนะ

รัชฎ์กษณ์ มณีวรรณ (2557, น. 71) พบว่า ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า ด้านผู้ปกครอง สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 11.8 ต้องการให้ผู้ปกครองสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม ด้านครูที่ปรึกษา สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 34.4 ต้องการเพิ่มเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น และร้อยละ 27.2 ต้องการให้พาไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ ด้านโรงเรียน สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 19.5 ต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการทำกิจกรรม รองลงมา ร้อยละ 15.4 ต้องการให้โรงเรียนสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการทำกิจกรรม และร้อยละ 8.7 ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกได้แสดงผลงานและจำหน่ายผลผลิต ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 16.9 ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมาให้ความรู้บ่งชี้ขึ้น ด้านกิจกรรม สมาชิกยุวเกษตรกร ร้อยละ 31.2 ต้องการมีรายได้จากการทำกิจกรรมและร้อยละ 14.4 ต้องการทำกิจกรรมที่หลากหลายและแปลกใหม่ ส่วนวิณา พงศ์พัฒนานนท์

(2551, น. 85) พบว่า ครอบบรมเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ให้มีความพร้อมในการจัดทำแผนชุมชน ควรตั้งทีมงานเพื่อปฏิบัติงานร่วมกันในการจัดทำแผนชุมชน แผนชุมชนควรมีแผนเดียว บูรณาการทุกหน่วยงานและมีเจ้าภาพรับผิดชอบชัดเจน ควรมีการสร้าง ความเข้าใจให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนชุมชน และควรเน้นให้มีการแปรแผนชุมชนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ในขณะที่มานิตย์ ลาเกลี้ยง (2557, น. 80) พบว่า เจ้าหน้าที่ในองค์กรควรมีส่วนร่วมในการทำงานด้านประชาสัมพันธ์ ควรมีงบประมาณสำหรับกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับสื่อมวลชน ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์จำเป็นที่ทันสมัยให้กับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ เช่น กล้องถ่ายภาพ เครื่องปริ้นท์ เครื่องคอมพิวเตอร์

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นทั้งแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงานทั้งหมด ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร ตำแหน่งปัจจุบัน เงินเดือน รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน จำนวนตำบลและหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ รวมถึงความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ล้วนมีผลต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 ทั้งสิ้น ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้จะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวิธีดำเนินการวิจัยรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ทำการวิจัยครั้งนี้ คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 ในปี พ.ศ. 2562 รวม 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสระแก้ว จำนวนทั้งสิ้น 275 คน (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง, 2561)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) อ้างถึงในจินดา ขลิบทอง (2556, น. 1 - 9) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (คน)
 N = จำนวนหน่วยประชากร (คน)
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$\text{แทนค่า } n = \frac{275}{1 + 275(0.05)^2}$$

$$n = 162.96$$

$$\text{กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (n) = 163 คน}$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 59.27 ของประชากรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ แต่ละจังหวัดมีจำนวนไม่เท่ากัน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของตัวอย่างแต่ละจังหวัดตามจำนวนร้อยละของตัวอย่าง คือร้อยละ 59.27 ของแต่ละจังหวัด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง สุ่มตัวอย่างรายชื่อกลุ่มตัวอย่างแต่ละจังหวัด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีจับสลากแบบง่ายให้ได้จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละจังหวัด ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ที่	จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	จันทบุรี	40	24
2	ฉะเชิงเทรา	57	34
3	ชลบุรี	44	26
4	ตราด	17	10
5	นครนายก	17	10
6	ปราจีนบุรี	23	14
7	ระยอง	37	22
8	สมุทรปราการ	13	7
9	สระแก้ว	27	16
	รวม	275	163

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed-ended Question) มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.1.1 ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา แล้วนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามโดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2.1.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และจัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับร่าง เขียนคำถามฉบับร่างตามกรอบตัวแปรของเครื่องมือที่กำหนดประเด็น จัดเรียงข้อคำถาม กำหนดวิธีการตรวจคะแนนและสรุปผลการตอบ จัดทำคำชี้แจงในการตอบข้อคำถาม

2.1.3 นำเครื่องมือวิจัยฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาว่ามีความสอดคล้องและสามารถวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการเก็บข้อมูลหรือไม่ ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยด้านความตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

2.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สำหรับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์การทำงานทั้งหมด ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร ตำแหน่งปัจจุบัน เงินเดือน รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน จำนวนตำบลและหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบมีคำตอบให้เลือกและเติมข้อความในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ซึ่งรูปแบบของคำถามในแบบทดสอบจะเป็นคำถามแบบถูกผิด จำนวน 20 ข้อ เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก 1 คะแนน

ตอบผิด 0 คะแนน

2) ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ เป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ลักษณะเป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

2) บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยสอบถามระดับการปฏิบัติบทบาทในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 8 บทบาท ซึ่งเป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน กระบวนการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร และประโยชน์จากการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ซึ่งเป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

2) ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับนโยบายสนับสนุน การนิเทศงาน เอกสารความรู้ Tablet/ Notebook การอบรม สัมมนา การฝึกปฏิบัติจริง อุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตร วัสดุอุปกรณ์ด้านเทคนิคเกษตร ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร งบประมาณสนับสนุน และการศึกษาดูงานกลุ่มยุวเกษตรกร ลักษณะเป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประกอบด้วยคำถามด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านยุวเกษตรกร ด้านโรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านหน่วยงานและนโยบาย ลักษณะเป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประกอบด้วยคำถามด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านยุวเกษตรกร ด้านโรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านหน่วยงานและนโยบาย ลักษณะเป็นคำถามให้เลือกตอบตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) 5 ระดับ ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

2.3 การตรวจสอบแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือ

2.3.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) หลังจากที่ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามฉบับร่างด้วยตนเองแล้ว นำมาเสนอกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับร่างที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา 3 ท่าน พิจารณาว่าข้อคำถามว่าวัดได้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ศึกษา หลังจากที่ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาได้ตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็น ผู้วิจัยนำข้อเสนอไปปรับปรุงแก้ไข และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

ไพบูรณ์ ละเสนทรพรรค์ (2557, น. 42 - 43) ให้ความหมายการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ดังนี้

การตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน หรืออย่างน้อย 3 คน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญหมายถึง ผู้ที่มีความรู้ในเรื่องการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การตรวจสอบความตรงของเนื้อหานั้น ผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบด้วยการเปรียบเทียบข้อคำถามกับเนื้อหาที่จะวัด โดยที่ผู้วิจัยจัดทำแบบฟอร์มให้ผู้เชี่ยวชาญได้แสดงความคิดเห็นต่อข้อคำถามแต่ละข้อ โดยกำหนดคะแนนผลการพิจารณา ดังนี้

- ให้ +1 ถ้าข้อคำถามวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด
- ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด
- ให้ -1 ถ้าข้อคำถามวัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด

เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว ก็นำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อมาหาค่าเฉลี่ยที่เรียกว่าการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต้องการวัด

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทุกคนในแต่ละข้อคำถาม (คิดเครื่องหมายด้วย)

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 คน

การพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงตามเนื้อหาหรือไม่นั้นให้ใช้เกณฑ์ว่า ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับหรือมากกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ถ้าค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดไม่ตรงกับเนื้อหาที่กำหนด ผู้สร้างเครื่องมือวิจัยต้องปรับปรุงแก้ไขจนข้อความมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำแบบสอบถาม ที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ดังนี้

$$\text{ค่า IOC} = \frac{140.35}{154} = 0.91$$

สรุปผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผ่านเกณฑ์การตัดสินค่า IOC ซึ่งมีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหานั้นแสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

2.3.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) หลังจากแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient)

ซึ่งล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539) อธิบายว่า การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด ในกรณีที่เครื่องมือเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิดที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า

หรือให้เรียงลำดับ มาตรการวัดแตกต่างกัน ๆ ครอนบาค (Cronbach) ได้เสนอแนะวิธีหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right]$$

โดยที่ α หมายถึง ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
 K หมายถึง จำนวนข้อคำถาม
 $\sum Si^2$ หมายถึง ค่าความแปรปรวนของแต่ละข้อคำถาม
 St^2 หมายถึง ค่าความแปรปรวนทั้งฉบับ

สำหรับเกณฑ์ความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ควรมีค่าสูงกว่า 0.70 จึงจะถือว่าเครื่องมือวิจัยนั้นมีผลการวัดมีความเชื่อมั่นและเชื่อถือได้

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่นตามวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

- 1) แหล่งความรู้งานส่งเสริมยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.947
- 2) ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.988
- 3) บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.991
- 4) ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.859
- 5) ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.933
- 6) ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.919
- 7) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมยุทธกรในโรงเรียน เท่ากับ 0.963

สรุปผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าสูงกว่า 0.70 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบฉบับร่างจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยคำชี้แจง เนื้อหาคำถาม เพื่อจะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย โดยการใช้แบบสอบถามนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ จำนวน 163 คน เพื่อศึกษาบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรที่ 3 ระหว่างเดือนกันยายน - ตุลาคม 2562 มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรระดับจังหวัด ทั้ง 9 จังหวัด สำหรับการประสานงานนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดการวิจัย

3.2 ชี้แจงรายละเอียดการวิจัย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรระดับจังหวัด ทั้ง 9 จังหวัด ชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนการตอบแบบสอบถามให้กับนักวิชาการส่งเสริม การเกษตรระดับอำเภอ

3.3 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลและส่งแบบสอบถามข้อมูลการวิจัยทาง ไปรษณีย์ โดยให้ทางเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรระดับจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการรวบรวม ข้อมูล แล้วส่งกลับมายังผู้วิจัย ภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม ซึ่งได้รับความร่วมมือจาก เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดในการประสานงานและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวนที่ต้องการใช้ในการวิจัย

3.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล และจัดทำ ตารางข้อมูล เพื่อประมวลผลและโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ครบถ้วน ไปวิเคราะห์ และแปลผล ดังนี้

1) ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ในการอธิบายข้อมูล สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ข้อมูล ความรู้และแหล่งความรู้ บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ความคิดเห็นและ

ความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน

2) ข้อมูลจากการประเมินความคิดเห็นมีการให้ค่าคะแนนตามมาตรวัดลิเคิร์ต (Likert type scale) โดยระดับคะแนน 1 (น้อยที่สุด) ถึงระดับคะแนน 5 (มากที่สุด) จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ยและทำการแปลความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ได้รับความรู้/ความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ความต้องการ/ปัญหาระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง ได้รับความรู้/ความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ความต้องการ/ปัญหาระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง ได้รับความรู้/ความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ความต้องการ/ปัญหาระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง ได้รับความรู้/ความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ความต้องการ/ปัญหาระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง ได้รับความรู้/ความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ความต้องการ/ปัญหาระดับมากที่สุด

3) แบบทดสอบความรู้ ข้อมูลจากการตอบแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ตามเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

คะแนน 0 – 4 หมายถึง มีความรู้ระดับน้อยที่สุด

คะแนน 5 – 8 หมายถึง มีความรู้ระดับน้อย

คะแนน 9 – 12 หมายถึง มีความรู้ระดับปานกลาง

คะแนน 13 – 16 หมายถึง มีความรู้ระดับมาก

คะแนน 17 – 20 หมายถึง มีความรู้ระดับมากที่สุด

4) การทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างปัจจัยด้านสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ระดับความรู้และระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ ระดับความคิดเห็นและระดับความต้องการ และระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน กับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ และสมการพหุคูณ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบนำเข้าทุกตัวแปร (enter method) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามและสมการทำนาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 มีข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่จบการศึกษาระดับสูงสุด ประสบการณ์การทำงานทั้งหมด ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร ตำแหน่งปัจจุบัน เงินเดือน รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน จำนวนตำบลและหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

n = 163

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	58	35.6
หญิง	105	64.4
2. อายุ (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30	37	22.7
31 – 35	47	28.8
36 – 40	47	28.8
41 – 45	11	6.8
มากกว่า 45	21	12.9
ค่าต่ำสุด 25 ปี ค่าสูงสุด 60 ปี		
ค่าเฉลี่ย 36.83 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.129		
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	127	77.9
ปริญญาโท	36	22.1
4. สาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด		
ส่งเสริมการเกษตร	40	24.5
พืชศาสตร์	58	35.7
สัตวศาสตร์	10	6.1
ประมง	8	4.9
คหกรรมศาสตร์	2	1.2
กีฏวิทยา	3	1.8
โรคพืช	2	1.2
ปฐพีศาสตร์	2	1.2
เศรษฐศาสตร์เกษตร	5	3.1
อื่น ๆ (เทคโนโลยี (อาหาร การผลิตพืช ชีวภาพ) วนศาสตร์ ชีววิทยา ศึกษาศาสตร์เกษตร)	33	20.3

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 163

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ประสบการณ์การทำงานทั้งหมด (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	46	28.2
6 – 10	49	30.1
11 – 15	40	24.5
16 – 20	10	6.1
มากกว่า 20	18	11.1
ค่าต่ำสุด 1 ปี ค่าสูงสุด 38 ปี		
ค่าเฉลี่ย 11.06 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.642		
6. ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร (ปี)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	90	55.2
6 – 10	31	19.0
11 – 15	25	15.3
16 – 20	5	3.1
มากกว่า 20	12	7.4
ค่าต่ำสุด 1 ปี ค่าสูงสุด 38 ปี		
ค่าเฉลี่ย 7.96 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.784		
7. ตำแหน่งปัจจุบัน		
เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน	3	1.8
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	87	53.4
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	35	21.5
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ	6	3.7
พนักงานราชการ	32	19.6

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 163

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. เงินเดือน (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000	14	8.6
15,001 – 20,000	79	48.5
20,001 – 25,000	37	22.7
25,001 – 30,000	18	11.0
มากกว่า 30,000	15	9.2
ค่าต่ำสุด 15,000 บาท ค่าสูงสุด 57,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย 22,414.93 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8,865.401		
9. รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน (บาท)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000	46	28.2
2,001 – 3,000	30	18.4
3,001 – 4,000	39	24.0
4,001 – 5,000	40	24.5
มากกว่า 5,000	8	4.9
ค่าต่ำสุด 1,000 บาท ค่าสูงสุด 6,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย 3,474.23 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1,345.527		
10. จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ (ตำบล)		
1	72	44.2
2	60	36.8
3	22	13.5
4	7	4.3
มากกว่า 4	2	1.2
ค่าต่ำสุด 1 ตำบล ค่าสูงสุด 7 ตำบล		
ค่าเฉลี่ย 1.83 ตำบล ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.966		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 163		
สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
11. จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ (หมู่บ้าน)		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10	40	24.5
11 – 20	76	46.6
21 – 30	36	22.1
31 – 40	8	5.0
มากกว่า 40	3	1.8
ค่าต่ำสุด 1 หมู่บ้าน ค่าสูงสุด 51 หมู่บ้าน		
ค่าเฉลี่ย 16.84 หมู่บ้าน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.960		
12. จำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์กรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ (กลุ่ม)		
ไม่มีกลุ่มยุทธศาสตร์กรที่รับผิดชอบ	55	33.7
มีกลุ่มยุทธศาสตร์กรที่รับผิดชอบ	108	66.3
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2	73	44.9
3 – 4	18	11.0
5 – 6	10	6.1
7 – 8	4	2.5
มากกว่า 8	3	1.8
ค่าต่ำสุด 1 กลุ่ม ค่าสูงสุด 11 กลุ่ม		
ค่าเฉลี่ย 2.48 กลุ่ม ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.273		
13. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์กรในโรงเรียน		
ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม	127	77.9
เคยได้รับการฝึกอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	36	22.1
จากกรมส่งเสริมการเกษตร	21	12.9
จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร	10	6.1
จากสำนักงานเกษตรจังหวัด	15	9.2

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 163

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล		จำนวน (คน)	ร้อยละ
14. ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน (ปี)			
ไม่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธกร		68	41.7
มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธกร		95	58.3
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5		73	44.8
6 – 10		10	6.1
11 – 15		5	3.1
16 – 20		4	2.5
มากกว่า 20		3	1.8
ค่าต่ำสุด 1 ปี	ค่าสูงสุด 30 ปี		
ค่าเฉลี่ย 4.54 ปี	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.147		

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เพศ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอร้อยละ 64.4 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 35.6 เป็นเพศชาย ตามลำดับ

อายุ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอร้อยละ 28.8 มีอายุอยู่ระหว่าง 31 – 35 ปี และอายุระหว่าง 36 – 40 ปี รองลงมา ร้อยละ 22.7 มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 12.9 อายุมากกว่า 45 ปี และร้อยละ 6.8 มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 36.83 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอร้อยละ 77.9 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 22.1 มีการศึกษาระดับปริญญาโท

สาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีการศึกษาสูงสุดจากสาขาวิชาที่หลากหลาย โดยร้อยละ 35.7 จบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.5 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร และสาขาวิชาอื่น ๆ ร้อยละ 20.3 ซึ่งประกอบด้วย สาขาวิชาเทคโนโลยี (อาหาร การผลิตพืช ชีวภาพ) วนศาสตร์ ชีววิทยา และศึกษาศาสตร์เกษตร ร้อยละ 6.1 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ ร้อยละ 4.9 สาขาวิชาประมง ร้อยละ 3.1

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ร้อยละ 1.8 สาขาวิชาสัตววิทยา และร้อยละ 1.2 สาขาวิชาโรคพืช สาขาวิชาปฐพีศาสตร์ สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานทั้งหมด พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 30.1 มีประสบการณ์การทำงานช่วง 6 - 10 ปี มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 28.2 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี ร้อยละ 24.5 มีประสบการณ์การทำงาน 11 -15 ปี ร้อยละ 11.1 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี และร้อยละ 6.1 มีประสบการณ์การทำงาน 16 – 20 ปี โดยมีประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 11.06 ปี

ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 55.2 มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 19.0 มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร 6 – 10 ปี ร้อยละ 15.3 มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร 11 – 15 ปี ร้อยละ 7.4 มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรมากกว่า 20 ปี และร้อยละ 3.1 มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร 16 – 20 ปี โดยมีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 7.95 ปี

ตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 53.4 มีตำแหน่งปัจจุบันเป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 21.5 มีตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ ร้อยละ 19.6 ตำแหน่งพนักงานราชการ ร้อยละ 3.7 ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ และร้อยละ 1.8 ตำแหน่งเจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน

เงินเดือน พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 48.5 ได้รับเงินเดือนอยู่ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 22.7 มีเงินเดือนอยู่ระหว่าง 20,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 11.0 มีเงินเดือนอยู่ระหว่าง 25,001 – 30,000 บาท ร้อยละ 9.2 มีเงินเดือนมากกว่า 30,000 บาท และร้อยละ 8.6 มีเงินเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท โดยมีเงินเดือนเฉลี่ย 22,414.93 บาท

รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 28.2 มีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2,000 บาท มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.5 มีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,001 – 5,000 บาท ร้อยละ 24.0 มีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนอยู่ระหว่าง 3,001 – 4,000 บาท ร้อยละ 18.4 มีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนอยู่ระหว่าง 2,001 – 3,000 บาท และร้อยละ 4.9 มีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท โดยมีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนเฉลี่ย 3,474.23 บาท

จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 44.2 มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบ 1 ตำบล มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 36.8 มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบ 2 ตำบล ร้อยละ 13.5 มีตำบลที่รับผิดชอบ 3 ตำบล ร้อยละ 4.3 มีตำบลที่รับผิดชอบ 4 ตำบล และมีเพียงร้อยละ 1.2 ที่มีจำนวนตำบลรับผิดชอบมากกว่า 4 ตำบล โดยมีจำนวนตำบลรับผิดชอบเฉลี่ย 1.83 ตำบล

จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 46.6 มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 11 – 20 หมู่บ้าน มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.5 มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 หมู่บ้าน ร้อยละ 22.1 มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 21 – 30 หมู่บ้าน ร้อยละ 5.0 มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 31 – 40 หมู่บ้าน และร้อยละ 1.8 มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบมากกว่า 40 หมู่บ้าน โดยมีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบเฉลี่ย 16.84 หมู่บ้าน

จำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 33.7 ไม่มีกลุ่มยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ และร้อยละ 66.3 มีกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และเมื่อพิจารณานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ พบว่า ร้อยละ 44.9 มีจำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 กลุ่ม มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 11.0 มีจำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่ระหว่าง 3 – 4 กลุ่ม ร้อยละ 6.1 มีจำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่ระหว่าง 5 – 6 กลุ่ม ร้อยละ 2.5 มีจำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่ระหว่าง 7 – 8 กลุ่ม และร้อยละ 1.8 มีจำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบมากกว่า 8 กลุ่ม โดยมีจำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่รับผิดชอบเฉลี่ย 2.48 กลุ่ม

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 77.9 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน และมีเพียงร้อยละ 22.1 ที่เคยได้รับการฝึกอบรม และเมื่อพิจารณาจากหน่วยงานที่ฝึกอบรม พบว่า โดยร้อยละ 12.9 ได้รับการฝึกอบรมจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 9.2 จากสำนักงานเกษตรจังหวัด และร้อยละ 6.1 จากสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ตามลำดับ

ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 41.7 ไม่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ และร้อยละ 58.3 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน และเมื่อพิจารณาจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ พบว่า ร้อยละ 73

มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มากที่สุด รองลงมาร้อยละ 6.1 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 3.1 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี ร้อยละ 2.5 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ระหว่าง 16 – 20 ปี และมีเพียงร้อยละ 1.8 ที่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนมากกว่า 20 ปี โดยมีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรเฉลี่ย 4.54 ปี

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.1 ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

การศึกษาความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยการใช้แบบสอบถามเป็นคำถามวัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประกอบด้วย ความเป็นมาของการส่งเสริมยุวเกษตรกรไทย สัญลักษณ์ยุวเกษตรกร คำปฏิญาณของยุวเกษตรกร มติประจำใจของยุวเกษตรกร ประเภทของกลุ่มยุวเกษตรกร องค์ประกอบของกลุ่มยุวเกษตรกร สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร คณะกรรมการสภายุวเกษตรกร ที่ปรึกษายุวเกษตรกร งานและกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร กระบวนการและขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตารางที่ 4.2 และสรุปดังตารางที่ 4.3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกร
ในโรงเรียน

n = 163

ประเด็นความรู้	เฉลี่ย	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		
		จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
		(คน)		
1. การส่งเสริมเยาวชนเกษตรกรในไทยครั้งแรก ก่อตั้งเพื่อฟื้นฟูสภาพ ความเป็นอยู่ของสมาชิกนิคมสร้างตนเองบางปะกง	ถูก	132	81.0	10
2. การดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกรเริ่มต้นครั้งแรกที่โรงเรียน พรหมานุเคราะห์ จังหวัดฉะเชิงเทรา	ถูก	145	89.0	4
3. สมาชิกเยาวชนเกษตรกร คือ เยาวชนชาย – หญิง อายุระหว่าง 10 ถึง 25 ปี	ถูก	141	86.5	5
4. ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องนำใบสมัครไปขอ ความเห็นชอบจากผู้ปกครองก่อนนำมาส่งให้ที่ปรึกษา	ถูก	135	82.8	9
5. สำนักงานเกษตรอำเภอสามารถอนุมัติการจัดตั้งกลุ่ม เยาวชนเกษตรกรและรายงานให้จังหวัดทราบ (เฉลี่ย : สำนักงาน เกษตรอำเภอส่งรายงานการจัดตั้งกลุ่มให้จังหวัด เพื่อขอ อนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนเกษตรกรของจังหวัด)	ผิด	14	8.6	19
6. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต้องจัดทำทะเบียนและ รายงานผลการจัดตั้งกลุ่มให้กับเกษตรอำเภอทราบ เพื่ออนุมัติการจัดตั้งกลุ่ม (เฉลี่ย : สำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นผู้จัดทำทะเบียนและรายงานผลการจัดตั้งกลุ่มให้ สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบเพื่ออนุมัติการจัดตั้งกลุ่ม)	ผิด	12	7.4	20
7. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานกลุ่มเยาวชนเกษตรกร	ถูก	152	93.3	2
8. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่ศึกษาปัญหา วางเป้าหมาย และกำหนดแนวทางให้กับเยาวชนเกษตรกร	ถูก	123	75.5	12
9. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานหน่วยงาน ท้องถิ่นในการขอสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนางาน เยาวชนเกษตรกร	ถูก	137	84.0	6

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นความรู้	เฉลย	ผู้ตอบที่ได้ถูกต้อง		
		จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
		(คน)		
10. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้จัดประชุม และฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่ม และวิชาการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	ถูก	137	84.0	6
11. เครื่องหมายของยูวเกษตรกรไทยเป็นใบโคลเวอร์สีเขียว มี 4 แฉก ในแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร “H” ไว้ตรงกลาง (เฉลย : เครื่องหมายของยูวเกษตรกรไทยเป็นใบโคลเวอร์สีเขียว มี 4 แฉก ในแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร “ก” ไว้ตรงกลาง)	ผิด	49	30.1	16
12. สีของยูวเกษตรกร คือ สีเขียว (เฉลย : สีเขียวขาว)	ผิด	23	14.1	18
13. มติประจำใจของยูวเกษตรกร มี 2 ประการ คือ เรียนจากการทำจริง และจะทำวันนี้ให้ดีที่สุด (เฉลย : เรียนจากการทำจริง และจะทำให้ดียิ่งกว่าดีที่สุด)	ผิด	50	30.7	15
14. องค์ประกอบหลักของกลุ่มยูวเกษตรกร ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มยูวเกษตรกร คณะกรรมการสภายูวเกษตรกร ที่ปรึกษายูวเกษตรกร	ถูก	154	94.5	1
15. คณะกรรมการสภายูวเกษตรกร มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 3 ปี (เฉลย : คณะกรรมการสภายูวเกษตรกร จะอยู่ในตำแหน่งได้ อย่างน้อยคราวละ 1 ปี แต่ไม่เกิน 2 ปี)	ผิด	69	42.3	14
16. การจัดประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร แบ่งการประชุมได้ 3 ภาค คือ ภาคบริหารงาน ภาคความรู้ และภาคบันเทิง	ถูก	130	79.8	11
17. ประธานใช้ค้อนเคาะแป้น 3 ครั้ง คือพิธีเปิดการประชุมยูวเกษตรกร	ถูก	152	93.3	2
18. ในการประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร ประธานจะเป็นผู้นำร้องเพลงชาติ (เฉลย : ปฏิคมจะเป็นผู้นำร้องเพลงชาติก่อนการประชุม)	ผิด	77	47.2	13

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นความรู้	ผู้ตอบได้ถูกต้อง			
	เฉลี่ย	จำนวน (คน)	ร้อยละ	อันดับ
19. ข้อบังคับของกลุ่มเยาวชนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกติกาของกลุ่ม	ถูก	136	83.4	8
20. ที่ปรึกษาเยาวชนทุกคน มีทั้งหมด 4 ประเภท ที่ปรึกษาเยาวชนเฉพาะงาน ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษาเยาวชนกรสาขาบริหาร และที่ปรึกษาสาขาวิชาการ (เฉลี่ย : ที่ปรึกษาเยาวชนแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ที่ปรึกษาเยาวชนเฉพาะงานและที่ปรึกษากิตติมศักดิ์)	ผิด	48	29.4	17

จากตารางที่ 4.2 ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนในโรงเรียน เมื่อพิจารณาจากผู้ตอบได้ถูกต้อง พบว่า ประเด็นความรู้ที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ องค์ประกอบของกลุ่มเยาวชน (ร้อยละ 94.5) รองลงมา คือ บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ และพิธีเปิดการประชุมกลุ่มเยาวชน (ร้อยละ 93.3) ประวัติความเป็นมาของการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนไทย (ร้อยละ 89.0) ตามลำดับ

ส่วนประเด็นความรู้ที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเยาวชน (ร้อยละ 7.4) รองลงมา การขออนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มเยาวชน (ร้อยละ 8.6) และสิทธิของเยาวชน (ร้อยละ 14.1)

ตารางที่ 4.3 ระดับความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม
 ยุวเกษตรกรในโรงเรียน

n = 163			
จำนวนข้อที่ตอบได้ถูกต้อง	ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 – 4	น้อยที่สุด	0	0.0
5 – 8	น้อย	7	4.3
9 – 12	ปานกลาง	88	54.0
13 – 16	มาก	59	36.2
17 – 20	มากที่สุด	9	5.5

ค่าต่ำสุด 7 ข้อ   ค่าสูงสุด 18 ข้อ
 ค่าเฉลี่ย 12.37 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.774

จากตารางที่ 4.3 ระดับความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เมื่อนำผลจำนวนข้อที่ตอบได้ถูกต้องมาพิจารณา พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 54.0 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 9-12 ข้อ มากที่สุด มีระดับความรู้ปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 36.2 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 13 – 16 ข้อ มีระดับความรู้มาก ร้อยละ 5.5 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 17 – 20 ข้อ มีระดับความรู้มากที่สุด และร้อยละ 4.3 ตอบคำถามได้ถูกต้อง 5 – 8 ข้อ มีระดับรู้น้อย โดยตอบคำถามถูกต้องเฉลี่ย 12.92 ข้อ

2.2 แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

การศึกษาแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จากแหล่งความรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ **สื่อบุคคล** ประกอบด้วย ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ระดับเขต และเจ้าหน้าที่ระดับกรม **สื่อกลุ่ม** ประกอบด้วย การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม/สัมมนา การประชุม การชุมนุม ยุวเกษตรกรระดับเขต/กรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สื่อมวลชน ประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ **สื่อสิ่งพิมพ์** ประกอบด้วย คู่มือดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ และวารสาร **สื่อออนไลน์** ประกอบด้วย Website Line Facebook และ YouTube ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตารางที่ 4.4 และสรุปดังตารางที่ 4.5 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม
 ยุวเกษตรกรในโรงเรียน

n = 163

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
1. สื่อบุคคล						2.98 (1.148)	ปานกลาง	1
1.1 ผู้บังคับบัญชา	14 (8.6)	15 (9.2)	70 (42.9)	42 (25.8)	22 (13.5)	3.26 (1.082)	ปานกลาง	1
1.2 เพื่อนร่วมงาน	13 (8.0)	17 (10.4)	63 (38.7)	55 (33.7)	15 (9.2)	3.26 (1.034)	ปานกลาง	1
1.3 เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด	17 (10.4)	17 (10.4)	54 (33.1)	57 (35.0)	18 (11.1)	3.26 (1.120)	ปานกลาง	1
1.4 เจ้าหน้าที่ระดับเขต	31 (19.0)	41 (25.2)	55 (33.7)	32 (19.6)	4 (2.5)	2.61 (1.079)	ปานกลาง	4
1.5 เจ้าหน้าที่ระดับกรม	45 (27.6)	32 (19.6)	52 (31.9)	29 (17.8)	5 (3.1)	2.49 (1.162)	น้อย	5
2. สื่อกลุ่ม						2.76 (1.142)	ปานกลาง	3
2.1 การศึกษาดูงาน	32 (19.6)	36 (22.1)	51 (31.3)	31 (19.0)	13 (8.0)	2.74 (1.206)	ปานกลาง	4
2.2 การฝึกอบรม/สัมมนา	30 (18.4)	32 (19.6)	56 (34.4)	35 (21.5)	10 (6.1)	2.77 (1.162)	ปานกลาง	3
2.3 การประชุม	25 (15.3)	28 (17.2)	69 (42.3)	37 (22.7)	4 (2.5)	2.80 (1.037)	ปานกลาง	2
2.4 การชุมนุมยุวเกษตรกร ระดับเขต/กรม	35 (21.5)	36 (22.1)	53 (32.5)	32 (19.6)	7 (4.3)	2.63 (1.149)	ปานกลาง	5
2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	28 (17.2)	28 (17.2)	58 (35.6)	39 (23.9)	10 (6.1)	2.85 (1.152)	ปานกลาง	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 163

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)	S.D.		
3. สื่อมวลชน						2.49	น้อย	5
						(1.050)		
3.1 วิทยูกระจายเสียง	39 (23.9)	57 (35.0)	52 (31.9)	13 (8.0)	2 (1.2)	2.28 (0.958)	น้อย	3
3.2 โทรทัศน์	33 (20.3)	47 (28.8)	54 (33.1)	22 (13.5)	7 (4.3)	2.53 (1.090)	น้อย	2
3.3 การจัดนิทรรศการ	23 (14.1)	50 (30.7)	55 (33.7)	27 (16.6)	8 (4.9)	2.67 (1.065)	ปานกลาง	1
4. สื่อสิ่งพิมพ์						2.90	ปานกลาง	2
						(1.130)		
4.1 คู่มือดำเนินการกลุ่ม เกษตรกร	10 (6.1)	38 (23.3)	52 (31.9)	36 (22.1)	27 (16.6)	3.20 (1.154)	ปานกลาง	1
4.2 เอกสารเผยแพร่	17 (10.4)	42 (25.8)	50 (30.7)	41 (25.1)	13 (8.0)	2.94 (1.118)	ปานกลาง	2
4.3 แผ่นพับ	20 (12.3)	45 (27.6)	56 (34.4)	30 (18.4)	12 (7.3)	2.81 (1.103)	ปานกลาง	3
4.4 วารสาร	22 (13.5)	60 (36.8)	46 (28.2)	26 (16.0)	9 (5.5)	2.63 (1.077)	ปานกลาง	4
5. สื่อออนไลน์						2.68	ปานกลาง	4
						(1.178)		
5.1 Website	24 (14.7)	42 (25.8)	46 (28.2)	32 (19.6)	19 (11.7)	2.88 (1.226)	ปานกลาง	1
5.2 Line	37 (22.7)	42 (25.8)	51 (31.3)	23 (14.1)	10 (6.1)	2.55 (1.166)	น้อย	4
5.3 Facebook	34 (20.9)	39 (23.9)	55 (33.7)	26 (16.0)	9 (5.5)	2.61 (1.146)	ปานกลาง	3
5.4 YouTube	31 (19.0)	42 (25.8)	51 (31.3)	29 (17.8)	10 (6.1)	2.66 (1.156)	ปานกลาง	2
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด						2.78	ปานกลาง	
						(0.866)		

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นระดับการได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) และเมื่อพิจารณาผลการศึกษาแต่ละประเด็นปรากฏผล ดังนี้

1. สื่อบุคคล พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ได้รับความรู้จากสื่อบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.98) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในการได้รับความรู้ระดับปานกลาง จำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.26) และเจ้าหน้าที่ระดับเขต (ค่าเฉลี่ย 2.61) และอยู่ระดับน้อย จำนวน 1 แหล่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับกรม (ค่าเฉลี่ย 2.49)

2. สื่อกลุ่ม พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.76) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในการได้รับความรู้ระดับปานกลางทั้งหมดจำนวน 5 แหล่ง ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.85) การประชุม (ค่าเฉลี่ย 2.80) การฝึกอบรม/สัมมนา (ค่าเฉลี่ย 2.77) การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.74) และการชุมนุมยุวเกษตรกรระดับเขต/กรม (ค่าเฉลี่ย 2.63)

3. สื่อมวลชน พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ได้รับความรู้จากสื่อมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.49) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในการได้รับความรู้ระดับปานกลาง จำนวน 1 แหล่ง ได้แก่ การจัดนิทรรศการ (ค่าเฉลี่ย 2.67) และอยู่ระดับน้อย จำนวน 2 แหล่ง ได้แก่ โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 2.53) และวิทยุ (ค่าเฉลี่ย 2.28)

4. สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ได้รับความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในการได้รับความรู้ระดับปานกลางทั้งหมดจำนวน 4 แหล่ง ได้แก่ คู่มือดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.20) เอกสารเผยแพร่ (ค่าเฉลี่ย 2.94) แผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 2.81) และวารสาร (ค่าเฉลี่ย 2.63)

5. สื่อออนไลน์ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ได้รับความรู้จากสื่อออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในการได้รับความรู้ระดับปานกลาง จำนวน 3 แหล่ง ได้แก่ Website (ค่าเฉลี่ย 2.88) YouTube (ค่าเฉลี่ย 2.66) และ Facebook (ค่าเฉลี่ย 2.61) และอยู่ระดับน้อย จำนวน 1 แหล่ง ได้แก่ Line (ค่าเฉลี่ย 2.55)

ตารางที่ 4.5 สรุปแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

n = 163

แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการได้รับความรู้	อันดับ
1. สื่อบุคคล	2.98	1.148	ปานกลาง	1
2. สื่อกลุ่ม	2.76	1.142	ปานกลาง	3
3. สื่อมวลชน	2.49	1.050	น้อย	5
4. สื่อสิ่งพิมพ์	2.90	1.130	ปานกลาง	2
5. สื่อออนไลน์	2.68	1.178	ปานกลาง	4
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.78	0.866	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 สรุปได้ว่า แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรใน โรงเรียน มีความคิดเห็นในการได้รับความรู้ภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นตามสื่อที่ได้รับข้อมูลความรู้ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.98) สื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.90) สื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.76) สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.68) และอยู่ในระดับน้อยจำนวน 1 ประเด็น สื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 2.49) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

การศึกษาความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับบทบาทในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ทั้ง 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตารางที่ 4.6

บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

การศึกษารoles บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนที่ได้ดำเนินการจริง ทั้ง 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม
 ยูวเกษตรกรในโรงเรียน

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่	3.1 ระดับความคิดเห็น				3.2 ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้	3.91	(0.922)	มาก	1	3.12	(0.963)	ปานกลาง	1
1.1 ด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อการเกษตร	4.10	(0.862)	มาก	1	3.26	(0.948)	ปานกลาง	1
1.2 ด้านการดำเนินงานและ กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร	3.91	(0.912)	มาก	4	3.21	(0.978)	ปานกลาง	3
1.3 ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง	3.90	(0.944)	มาก	6	3.17	(0.953)	ปานกลาง	4
1.4 ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช	3.93	(0.924)	มาก	3	3.13	(0.957)	ปานกลาง	5
1.5 ด้านการแปรรูปทางการเกษตร	3.91	(0.901)	มาก	4	3.12	(0.935)	ปานกลาง	6
1.6 ด้านการทำธุรกิจเกษตร	3.79	(0.980)	มาก	8	2.96	(0.909)	ปานกลาง	7
1.7 ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย	3.96	(0.905)	มาก	2	3.22	(0.943)	ปานกลาง	2
1.8 การสร้างหลักสูตร การจัด อบรมทัศนศึกษาดูงาน	3.82	(0.931)	มาก	7	2.85	(1.022)	ปานกลาง	8
2. บทบาทที่ปรึกษา	3.86	(0.929)	มาก	2	3.12	(0.972)	ปานกลาง	1
2.1 การให้คำแนะนำในการจัดตั้ง กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	3.86	(0.942)	มาก	2	3.17	(1.034)	ปานกลาง	1
2.2 การให้คำแนะนำในการ กำหนดข้อระเบียบข้อบังคับ ในการดำเนินงานกลุ่ม	3.86	(0.915)	มาก	2	3.15	(0.979)	ปานกลาง	2
2.3 ให้คำแนะนำการจัดทำ แผนพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร	3.85	(0.904)	มาก	4	3.12	(0.945)	ปานกลาง	4
2.4 ให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ทางการเกษตรทุกระดับ	3.83	(0.964)	มาก	5	3.12	(0.971)	ปานกลาง	4
2.5 ให้คำแนะนำการฝึก ปฏิบัติงานและการทำ กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร	3.91	(0.928)	มาก	1	3.13	(0.966)	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่	3.1 ระดับความคิดเห็น				3.2 ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
2.6 ให้คำแนะนำในการติดตาม ประเมินผลกลุ่มยุทธศาสตร์	3.83	(0.931)	มาก	5	3.06	(0.944)	ปานกลาง	6
3. บทบาทผู้ประสานงาน	3.80	(0.865)	มาก	3	3.00	(0.963)	ปานกลาง	4
3.1 การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทางการเกษตร ที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้	3.79	(0.859)	มาก	3	3.08	(0.956)	ปานกลาง	1
3.2 ประสานงานกับองค์กรทั้ง ภาครัฐ และเอกชนในระดับ ต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับ ท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์	3.80	(0.867)	มาก	1	2.93	(0.957)	ปานกลาง	3
3.3 ประสานงานกับเกษตรกร ผู้นำและสถาบันเกษตรกรเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่ม ยุทธศาสตร์	3.80	(0.874)	มาก	1	2.99	(0.978)	ปานกลาง	2
4. บทบาทนักรวมกลุ่ม	3.75	(0.947)	มาก	6	2.92	(1.014)	ปานกลาง	8
4.1 การเป็นผู้เสนอขอจัดตั้งกลุ่ม ยุทธศาสตร์ให้กับโรงเรียน ที่สนใจ	3.74	(0.979)	มาก	2	2.93	(1.031)	ปานกลาง	2
4.2 การสร้างเครือข่ายกลุ่ม ยุทธศาสตร์ในพื้นที่	3.73	(0.923)	มาก	3	2.87	(1.051)	ปานกลาง	3
4.3 กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมาย ให้เห็นความจำเป็นและ เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม	3.78	(0.943)	มาก	1	2.95	(0.961)	ปานกลาง	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่	3.1 ระดับความคิดเห็น				3.2 ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
5. บทบาทนักวิจัยและพัฒนา	3.76	(0.926)	มาก	5	2.99	(1.016)	ปานกลาง	5
5.1 ศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบ	3.79	(0.915)	มาก	1	2.99	(1.027)	ปานกลาง	2
5.2 การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาเกษตรกร	3.76	(0.902)	มาก	3	2.90	(0.983)	ปานกลาง	4
5.3 การจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน	3.72	(0.959)	มาก	4	2.99	(1.021)	ปานกลาง	2
5.4 การจัดทำแปลงทดสอบแปลงเรียนรู้ในกลุ่มเกษตรกร	3.79	(0.935)	มาก	1	3.09	(1.033)	ปานกลาง	1
6. บทบาทผู้จัดการกระบวนการ	3.77	(0.885)	มาก	4	3.05	(0.967)	ปานกลาง	3
6.1 จัดกระบวนการเรียนรู้	3.80	(0.924)	มาก	1	3.15	(0.970)	ปานกลาง	1
6.2 อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	3.79	(0.871)	มาก	3	3.10	(0.934)	ปานกลาง	2
6.3 การส่งเสริมโรงเรียนและผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกษตรกร	3.71	(0.909)	มาก	4	2.95	(0.986)	ปานกลาง	4
6.4 การเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้	3.80	(0.840)	มาก	1	3.00	(0.975)	ปานกลาง	3
7. บทบาทนักประชาสัมพันธ์	3.70	(0.932)	มาก	8	2.93	(1.019)	ปานกลาง	6
7.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ	3.64	(0.921)	มาก	3	2.92	(0.987)	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่	3.1 ระดับความคิดเห็น				3.2 ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
7.2 การจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำ กลุ่มยูเกษตรกรในพื้นที่	3.63	(0.930)	มาก	4	2.80	(1.017)	ปานกลาง	4
7.3 การส่งกลุ่มยูเกษตรกรเข้ารับ การคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น ประจำปี	3.79	(0.941)	มาก	1	3.04	(1.068)	ปานกลาง	1
7.4 การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน กลุ่มยูเกษตรกรปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ เพื่อประชาสัมพันธ์	3.74	(0.935)	มาก	2	2.97	(0.996)	ปานกลาง	2
8. บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.73	(0.878)	มาก	7	2.93	(0.980)	ปานกลาง	6
8.1 การสร้างและกำหนด หลักสูตรด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่ม ยูเกษตรกร	3.74	(0.836)	มาก	2	2.97	(0.939)	ปานกลาง	2
8.2 การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิก ยูเกษตรกร	3.78	(0.868)	มาก	1	2.98	(1.003)	ปานกลาง	1
8.3 การประสานขอรับสนับสนุน ทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงาน ให้กับสมาชิกยูเกษตรกรเพื่อ พัฒนาศักยภาพ	3.67	(0.929)	มาก	3	2.85	(0.997)	ปานกลาง	3
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.81	(0.917)	มาก		3.03	(0.836)	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นระดับความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ทั้ง 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) เมื่อพิจารณาผลการศึกษาแต่ละประเด็น พบว่า

1) **บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้** ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อผู้ถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในระดับมากทั้งหมด 8 ประเด็น ได้แก่ ด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.10) ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 3.96) ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.93) ด้านการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร และด้านการแปรรูปทางการเกษตรโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.91) ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง (ค่าเฉลี่ย 3.90) การสร้างหลักสูตร การจัดอบรมทัศนศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.82) และด้านการทำธุรกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.79) ตามลำดับ

2) **บทบาทที่ปรึกษา** ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.86) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ปรึกษาอยู่ในระดับมากทั้งหมด 6 ประเด็น ได้แก่ ให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.91) การให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และการให้คำแนะนำในการกำหนดข้อระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกลุ่มโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.86) ให้คำแนะนำการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.85) ให้คำแนะนำในการติดตามประเมินผลกลุ่มยุวเกษตรกร และให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรทุกระดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.83) ตามลำดับ

3) **บทบาทผู้ประสานงาน** ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้ประสานงานอยู่ในระดับมากทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร และประสานงานกับเกษตรกรผู้นำและสถาบันเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่ม

ยูวเกษตรกร โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.80) การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.79) ตามลำดับ

4) *บทบาทนักรวมกลุ่ม* ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทนักรวมกลุ่มอยู่ในระดับมากทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็น และเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.78) การเป็นผู้เสนอขอจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรให้กับโรงเรียนที่สนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.74) และการสร้างเครือข่ายกลุ่มยูวเกษตรกรในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.73) ตามลำดับ

5) *บทบาทนักวิจัยและพัฒนา* ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทนักวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับมากทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแปลงทดสอบ แปลงเรียนรู้ในกลุ่มยูวเกษตรกร และศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มยูวเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.79) การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.76) และการจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.72) ตามลำดับ

6) *บทบาทผู้จัดกระบวนการ* ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้จัดกระบวนการอยู่ในระดับมากทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ จัดกระบวนการเรียนรู้ และการเยี่ยมเยียน ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มยูวเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.80) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.79) และการส่งเสริมโรงเรียนและผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้งานยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.71) ตามลำดับ

7) *บทบาทนักประชาสัมพันธ์* ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทนักประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับมากทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ การส่งกลุ่มยูวเกษตรกรเข้ารับการคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นประจำปี (ค่าเฉลี่ย 3.79) การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.74) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ (ค่าเฉลี่ย 3.64) และการจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำกลุ่มยูวเกษตรกรในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.63) ตามลำดับ

8) **บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง** ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.73) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับมากทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิกยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.78) การสร้างและกำหนดหลักสูตรด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.74) และการประสานขอรับสนับสนุนทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงานให้กับสมาชิกยุวเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.67)

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีระดับความคิดเห็นภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้แต่ละบทบาท พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมด 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.91) บทบาทที่ปรึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.86) บทบาทผู้ประสานงาน (ค่าเฉลี่ย 3.80) บทบาทผู้จัดกระบวนการ (ค่าเฉลี่ย 3.77) บทบาทนักวิจัยและพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 3.76) บทบาทนักรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.75) บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ค่าเฉลี่ย 3.73) และบทบาทนักประชาสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 3.70) ตามลำดับ

3.2 บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ทั้ง 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03) เมื่อพิจารณาผลการศึกษาแต่ละบทบาท พบว่า

1) **บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้** ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติบทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 8 ประเด็น ได้แก่ ด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.26) ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 3.22) ด้านการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.21) ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง (ค่าเฉลี่ย 3.17) ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ย 3.13) ด้านการแปรรูปทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.12) ด้านการทำธุรกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.96) และการสร้างหลักสูตร การจัดอบรมทัศนศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.85) ตามลำดับ

2) **บทบาทที่ปรึกษา** ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติบทบาทที่ปรึกษาอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 6 ประเด็น ได้แก่ การให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรใน

โรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.17) การให้คำแนะนำในการกำหนดข้อระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.15) ให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.13) ให้คำแนะนำการจัดทำแผนพัฒนาในกลุ่มยูวเกษตรกร และให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรทุกระดับ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.12) และให้คำแนะนำในการติดตามประเมินผลกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.06) ตามลำดับ

3) *บทบาทผู้ประสานงาน* ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.00) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติบทบาทผู้ประสานงานอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ การประสานข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.08) ประสานงานกับเกษตรกรผู้นำและสถาบันเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.99) และประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.93) ตามลำดับ

4) *บทบาทนักรวมกลุ่ม* ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.92) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติบทบาทนักรวมกลุ่มอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็นและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.95) การเป็นผู้เสนอขอจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรให้กับโรงเรียนที่สนใจ (ค่าเฉลี่ย 2.93) และการสร้างเครือข่ายกลุ่มยูวเกษตรกรในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 2.87) ตามลำดับ

5) *บทบาทนักวิจัยและพัฒนา* ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.99) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติบทบาทนักวิจัยและพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแปลงทดสอบแปลงเรียนรู้ในกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.09) ศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มยูวเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบ และการจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 2.99) และการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาในกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.90) ตามลำดับ

6) *บทบาทผู้จัดกระบวนการ* ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติบทบาทผู้จัดกระบวนการอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ จัดกระบวนการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.15) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.10) การเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่ม

ยูวเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.00) และการส่งเสริมโรงเรียนและ
ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้งานยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.95) ตามลำดับ

7) *บทบาทนักประชาสัมพันธ์* ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) และ
เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติ
บทบาทนักประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 4 ประเด็น ได้แก่ การส่งกลุ่มยูวเกษตรกร
เข้ารับการคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นประจำปี (ค่าเฉลี่ย 3.04) การจัดทำ
รายงานผลการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกรปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์
(ค่าเฉลี่ย 2.97) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มยูวเกษตรกรผ่านสื่อต่าง ๆ ให้
สาธารณชนได้รับทราบ (ค่าเฉลี่ย 2.92) และการจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำกลุ่มยูวเกษตรกรในพื้นที่
(ค่าเฉลี่ย 2.80) ตามลำดับ

8) *บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง* ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) และ
เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติ
บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาและสร้าง
Young Smart Farmer จากสมาชิกยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.98) การสร้างและกำหนดหลักสูตรด้าน
การเกษตรใหม่ ๆ สำหรับถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.97) และการประสานขอรับ
สนับสนุนทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงานให้กับสมาชิกยูวเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพ (ค่าเฉลี่ย
2.85) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับ
อำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน มีระดับการปฏิบัติภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับ
ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.03) เมื่อพิจารณารายหน้าที่ได้ดำเนินการจริงแต่ละบทบาท พบว่า อยู่ใน
ระดับปานกลางทั้งหมด 8 บทบาท ได้แก่ บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้และบทบาทที่ปรึกษาโดยมี
ค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.12) บทบาทผู้จัดกระบวนการ (ค่าเฉลี่ย 3.05) บทบาทผู้ประสานงาน
(ค่าเฉลี่ย 3.00) บทบาทนักวิจัยและพัฒนา (ค่าเฉลี่ย 2.99) บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาท
ผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 2.93) และบทบาทนักรวมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.92)
ตามลำดับ

สรุปเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้และบทบาทหน้าที่ที่ได้
ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรใน
โรงเรียน ตามตารางที่ 4.7 ดังนี้

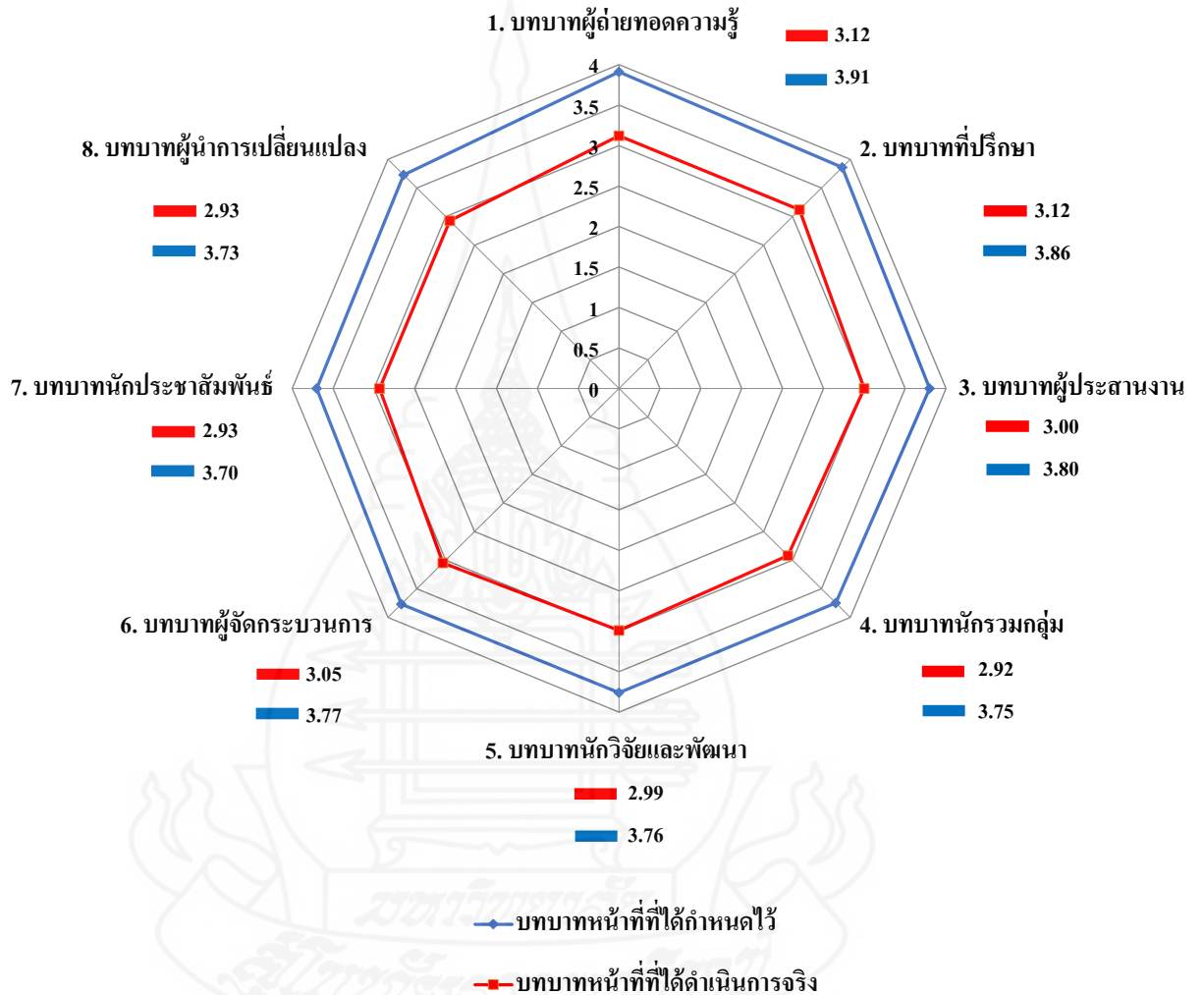
ตารางที่ 4.7 สรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้และ บทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

n = 163

ประเด็นบทบาท	ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ ที่ได้กำหนดไว้		บทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง	
	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
1. ผู้ถ่ายทอดความรู้	3.91	มาก	3.12	ปานกลาง
2. ที่ปรึกษา	3.86	มาก	3.12	ปานกลาง
3. ผู้ประสานงาน	3.80	มาก	3.00	ปานกลาง
4. นักรวมกลุ่ม	3.75	มาก	2.92	ปานกลาง
5. นักวิจัยและพัฒนา	3.76	มาก	2.99	ปานกลาง
6. ผู้จัดการกระบวนการ	3.77	มาก	3.05	ปานกลาง
7. นักประชาสัมพันธ์	3.70	มาก	2.93	ปานกลาง
8. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง	3.73	มาก	2.93	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.81	มาก	3.03	ปานกลาง

โดยสรุปเปรียบเทียบ ดังภาพ

การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้และบทบาทหน้าที่
ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ภาพที่ 4.1 สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้และบทบาทหน้าที่
ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน

4.1 ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน

การศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน เกี่ยวกับการส่งเสริมงานส่งเสริมเกษตรกรในโรงเรียน กระบวนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และประโยชน์จากการส่งเสริมเกษตรกรในโรงเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน

n = 163

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
1. งานส่งเสริมเกษตรกรควรเป็นหน้าที่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอทุกคน	3 (1.8)	9 (5.5)	46 (28.2)	53 (32.6)	52 (31.9)	3.87 (0.988)	มาก	7
2. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน	2 (1.2)	3 (1.8)	37 (22.7)	58 (35.6)	63 (38.7)	4.09 (0.892)	มาก	1
3. งานส่งเสริมเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร (การสร้าง ความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจเกษตร การบริหารจัดการ การตลาดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)	0 (0.0)	9 (5.5)	37 (22.7)	73 (44.8)	44 (27.0)	3.93 (0.847)	มาก	6

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4. งานส่งเสริมยูวเกษตรกร ในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อ อาชีพเกษตร ขอมรับในคุณค่า ความสำคัญของการเกษตร	1	5	34	65	58	4.07 (0.862)	มาก	2
5. งานส่งเสริมยูวเกษตรกร ในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการพัฒนาทักษะด้าน การเกษตร (การสร้างความ มั่นคงทางด้านอาหาร เลหกิจ เกษตร การบริหารจัดการ การตลาด การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม)	2	5	36	71	49	3.98 (0.871)	มาก	4
6. งานส่งเสริมยูวเกษตรกร ในโรงเรียนเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาสุขภาพ มีพลาอนามัยสมบูรณ์	2	8	62	57	34	3.69 (0.898)	มาก	12
7. งานส่งเสริมยูวเกษตรกร ในโรงเรียนเป็นเครื่องมือ สำคัญที่ช่วยทำให้ยูวเกษตรกร เกิดความรู้ความเข้าใจใน วัตถุประสงค์ กระบวนการ และขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่ม ยูวเกษตรกร	2	4	46	78	33	3.83 (0.818)	มาก	9
8. งานส่งเสริมยูวเกษตรกร ในโรงเรียน ช่วยพัฒนาความ เป็นผู้นำด้านการเกษตร และ เสียดละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	0	6	44	64	49	3.96 (0.849)	มาก	5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{X}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
9. งานส่งเสริมคุณเกษตรกร ในโรงเรียน ช่วยปลูกฝังให้ คุณเกษตรกรรู้และเข้าใจ หลักประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน	1 (0.6)	6 (3.7)	47 (28.8)	69 (42.3)	40 (24.6)	3.87 (0.850)	มาก	7
10. งานส่งเสริมคุณเกษตรกร ในโรงเรียน ช่วยฝึกให้ คุณเกษตรกรเรียนรู้การทำ บัญชีเบื้องต้น	1 (0.6)	8 (4.9)	51 (31.4)	64 (39.2)	39 (23.9)	3.81 (0.879)	มาก	11
11. งานส่งเสริมคุณเกษตรกร ในโรงเรียน ช่วยฝึกให้ คุณเกษตรกรเรียนรู้การ วางแผนล่วงหน้า การ ปฏิบัติงานและกิจกรรม ตามแผนที่กำหนดไว้	2 (1.2)	5 (3.1)	47 (28.8)	75 (46.0)	34 (20.9)	3.82 (0.838)	มาก	10
12. งานส่งเสริมคุณเกษตรกร ในโรงเรียน ช่วยฝึก คุณเกษตรกรให้เรียนรู้วิธีการ ทำงานในรูปแบบกลุ่มเพื่อ ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น	2 (1.2)	4 (2.5)	39 (23.9)	66 (40.5)	52 (31.9)	3.99 (0.878)	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.91 (0.720)	มาก	

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาแสดงความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มคุณเกษตรกรในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มคุณเกษตรกรในโรงเรียน โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.91) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมกลุ่ม
 ยุวเกษตรกรในโรงเรียนระดับมาทั้งหมด 12 ประเด็น ได้แก่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร
 จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.09) งาน
 ส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร
 ขอมรับในคุณค่าความสำคัญของการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.07) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน
 ช่วยฝึกยุวเกษตรกรให้เรียนรู้วิธีการทำงานในรูปแบบกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และ
 ท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.99) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะ
 ด้านการเกษตร (การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจเกษตร การบริหารจัดการ การตลาด
 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) (ค่าเฉลี่ย 3.98) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรใน
 โรงเรียน ช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำด้านการเกษตร และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม (ค่าเฉลี่ย
 3.96) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร
 (การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจเกษตร การบริหารจัดการ การตลาด การอนุรักษ์
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) (ค่าเฉลี่ย 3.93) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรควรเป็นหน้าที่ของ
 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอทุกคน และงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วย
 ปลุกฝังให้ยุวเกษตรกรรู้และเข้าใจหลักประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย
 3.87) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้ยุวเกษตรกรเกิดความรู้
 ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ กระบวนการ และขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.83)
 งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยฝึกให้ยุวเกษตรกรเรียนรู้การวางแผนล่วงหน้า การ
 ปฏิบัติงานและกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 3.82) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน
 ช่วยฝึกให้ยุวเกษตรกรเรียนรู้การทำบัญชีเบื้องต้น (ค่าเฉลี่ย 3.81) และงานส่งเสริมยุวเกษตรกรใน
 โรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสุขภาพ มีพละนาถสมบรูณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.69) ตามลำดับ

4.2 ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน

การศึกษาความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม
 กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนเกี่ยวกับนโยบายสนับสนุน การนิเทศงาน เอกสารความรู้
 Tablet/Notebook การอบรม สัมมนา การฝึกปฏิบัติจริง อุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร วัสดุ
 อุปกรณ์ด้านการเกษตร วัสดุอุปกรณ์ด้านเศรษฐกิจเกษตร ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร งบประมาณ
 สนับสนุน การศึกษาดูงานกลุ่มยุวเกษตรกร ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

n = 163

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. มีนโยบายสนับสนุนงานส่งเสริม ยูวเกษตรกรในโรงเรียนอย่าง จริงจังและต่อเนื่อง	3 (1.8)	7 (4.3)	39 (23.9)	56 (34.4)	58 (35.6)	3.98 (0.968)	มาก	7
2. มีการนิเทศงาน ในการให้ คำแนะนำในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียน	1 (0.6)	11 (6.8)	54 (33.1)	59 (36.2)	38 (23.3)	3.75 (0.912)	มาก	11
3. เอกสารความรู้ในการส่งเสริม กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	3 (1.8)	2 (1.2)	58 (35.6)	61 (37.5)	39 (23.9)	3.80 (0.881)	มาก	10
4. มี Tablet/Notebook ในการศึกษา หาความรู้และถ่ายทอดความรู้	4 (2.5)	8 (4.9)	53 (32.5)	66 (40.5)	32 (19.6)	3.70 (0.924)	มาก	12
5. การจัดอบรม สัมมนา เรื่องการ การส่งเสริมยูวเกษตรกรใน โรงเรียนให้กับเจ้าหน้าที่	2 (1.2)	10 (6.1)	37 (22.7)	58 (35.6)	56 (34.4)	3.96 (0.964)	มาก	8
6. ให้เจ้าหน้าที่ได้ฝึกปฏิบัติจริงใน การจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรและ การจัดประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร	2 (1.2)	10 (6.1)	42 (25.8)	62 (38.1)	47 (28.8)	3.87 (0.944)	มาก	9
7. สนับสนุนอุปกรณ์การจัดประชุม กลุ่มยูวเกษตรกร (เช่น หมวก ยูวเกษตรกร ค้อน สมุดบันทึก ประจำตัวสมาชิกยูวเกษตรกร สมุดบันทึกงานกลุ่มรวมของ ยูวเกษตรกร และสมุดบันทึกงาน กลุ่มย่อย)	2 (1.2)	6 (3.7)	36 (22.1)	51 (31.3)	68 (41.7)	4.09 (0.945)	มาก	5
8. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้าน การเกษตร (เช่น จอบ เสียม บัว รดน้ำ และกรรไกรตัดแต่งกิ่ง) ใน การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม ยูวเกษตรกรในโรงเรียน	2 (1.2)	9 (5.5)	29 (17.8)	48 (29.5)	75 (46.0)	4.13 (0.978)	มาก	4

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
9. สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้าน เทคนิคเกษตรในการสนับสนุน กิจกรรมกลุ่มเกษตรกรกรใน โรงเรียน	2 (1.2)	5 (3.1)	26 (15.9)	58 (35.6)	72 (44.2)	4.18 (0.897)	มาก	3
10. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ด้านการเกษตร (เช่น เมล็ดพันธุ์ ผัก กิ่งพันธุ์ และปุ๋ย) ในการ สนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม เกษตรกรกรในโรงเรียน	2 (1.2)	4 (2.4)	35 (21.5)	42 (25.8)	80 (49.1)	4.19 (0.940)	มาก	2
11. งบประมาณสนับสนุนกิจกรรม กลุ่มเกษตรกรกรในโรงเรียน ต่อเนื่องทุกปี	2 (1.2)	8 (4.9)	30 (18.4)	38 (23.3)	85 (52.2)	4.20 (0.989)	มาก	1
12. จัดการศึกษาดูงานกลุ่ม เกษตรกรกรในโรงเรียน ที่ประสบความสำเร็จ	4 (2.5)	8 (4.9)	33 (20.2)	45 (27.6)	73 (44.8)	4.07 (1.034)	มาก	6
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.99 (0.796)	มาก	

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาแสดงความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรกรในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรกรในโรงเรียน โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความต้องการเพื่อการปฏิบัติงานส่งเสริมเกษตรกรกรในโรงเรียนระดับมากทั้งหมด 12 ประเด็น ได้แก่ มีความต้องการงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรกรในโรงเรียนต่อเนื่องทุกปี (ค่าเฉลี่ย 4.20) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร (เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก กิ่งพันธุ์ และปุ๋ย) ในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเกษตรกรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.19) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคนิคเกษตรในการสนับสนุนกิจกรรม

กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.18) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้านการเกษตร (เช่น จอบ เสียม บัวรดน้ำ และกรรไกรตัดแต่งกิ่ง) ในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.13) สนับสนุนอุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร (เช่น หมวกยูวเกษตรกร ค้อน สมุดบันทึกประจำตัวสมาชิกยูวเกษตรกร สมุดบันทึกงานกลุ่มรวมของยูวเกษตรกร และสมุดบันทึกงานกลุ่มย่อย) (ค่าเฉลี่ย 4.09) จัดการศึกษาดูงานกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย 4.07) มีนโยบายสนับสนุนงานส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.98) การจัดอบรม สัมมนา เรื่องการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนให้กับเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 3.96) ให้เจ้าหน้าที่ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรและการจัดประชุมกลุ่มยูวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.87) เอกสารความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.80) มีการนิเทศงาน ในการให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.75) และมี Tablet/Notebook ในการศึกษาหาความรู้และถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.70) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ว่าตัวแปรอิสระแต่ละตัวมีความเกี่ยวข้องไปในทิศทางใดกับตัวแปรตาม และมีระดับความเกี่ยวข้องมากน้อยเพียงใด โดยการวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้ตัวแปรอิสระที่คัดเลือกมาทั้งหมด 13 ตัวแปร ได้แก่ 1) ระดับการศึกษา 2) ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร 3) ระดับตำแหน่ง 4) รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน 5) จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ 6) จำนวนกลุ่มยูวเกษตรกรที่รับผิดชอบ 7) การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน 8) ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน 9) ระดับความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน 10) ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน 11) ระดับความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน 12) ระดับความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน 13) ระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ตัวแปรตาม คือ บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

5.1 สัญลักษณ์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาวิจัย

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความเกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอแสดงตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	n = 163	
		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
ตัวแปรอิสระ			
X_1 = ระดับการศึกษา (1 ปริญญาตรี 2 ปริญญาโท)	2.22	0.416	
X_2 = ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร	7.96	8.784	
X_3 = ระดับตำแหน่ง (1 จพง.ชำนาญงาน 2 นวส.ปฏิบัติการ 3 นวส.ชำนาญการ 4 นวส.ชำนาญการพิเศษ 5 พนักงานราชการ)	3.86	1.191	
X_4 = รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน	3,474.23	1,345.527	
X_5 = จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ	1.83	0.966	
X_6 = จำนวนกลุ่มยูวเกษตรกรที่รับผิดชอบ	1.64	2.191	
X_7 = การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน (0 ไม่เคยฝึกอบรม 1 เคยรับการฝึกอบรม)	0.22	0.416	
X_8 = ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	2.64	5.192	
X_9 = ระดับความรู้ในการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียน	12.37	2.416	
X_{10} = ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	2.78	0.866	
โรงเรียน			
X_{11} = ระดับความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	3.91	0.720	
X_{12} = ระดับความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	3.99	0.796	
X_{13} = ระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	3.48	0.764	
ตัวแปรตาม			
Y = บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ	3.03	0.836	

ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 13 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติของตัวแปรอิสระแต่ละคู่ โดยแสดงในรูปเมตริกสัมพันธ์ (correlation matrix) ปรากฏผลตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติแต่ละคู่ โดยแสดงในรูปเมตริกสัมพันธ์ (correlation matrix)

n = 163

Model	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃
X ₁	1	-0.078	-0.111	-0.056	0.034	0.046	-0.034	-0.029	-0.008	-0.069	0.002	0.018	0.064
X ₂		1	0.162	0.035	0.171	0.100	0.111	0.680	0.250	-0.053	-0.006	-0.019	-0.077
X ₃			1	0.138	0.129	0.028	0.126	0.120	0.033	-0.010	-0.223	-0.200	-0.165
X ₄				1	0.025	0.123	0.063	0.095	-0.058	0.023	-0.117	-0.108	-0.087
X ₅					1	-0.017	0.141	0.054	0.075	0.146	0.007	0.004	-0.037
X ₆						1	0.012	0.238	0.239	0.043	0.009	0.042	-0.090
X ₇							1	0.171	0.250	0.029	0.043	0.046	-0.117
X ₈								1	0.263	-0.013	0.047	0.093	-0.096
X ₉									1	0.015	0.189	0.211	-0.100
X ₁₀										1	0.203	0.156	0.014
X ₁₁											1	0.735	0.253
X ₁₂												1	0.400
X ₁₃													1

จากตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบปกติแต่ละคู่ โดยแสดงในรูปเมตริกสัมพันธ์ (correlation matrix) ปรากฏผลดังนี้ ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันต่ำ คือ ความสัมพันธ์ในทางบวกมีค่าอยู่ระหว่าง 0.002 ถึง 0.735 และความสัมพันธ์ในทางลบมีค่าอยู่ระหว่าง -0.17 ถึง -0.223 ไม่มีตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์สูงเกินกว่า 0.80 ขึ้นไป จึงไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจะไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่กล่าวไว้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระจากกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัวแปรวิเคราะห์การถดถอยต่อไป

5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ปรากฏดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ของตัวแปรกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์		
	ถดถอย (b)	t	Sig.
ค่าคงที่	1.131	1.756	.081
1. ระดับการศึกษา (X_1)	0.186	1.391	.166
2. ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร (X_2)	0.010	1.138	.257
3. ระดับตำแหน่ง (X_3)	-0.063	-1.281	.202
4. รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน (X_4)	-1.271E-5	-0.303	.762
5. จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ (X_5)	-0.118	-1.982*	.049
6. จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่รับผิดชอบ (X_6)	-0.032	-1.189	.236
7. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน (X_7)	0.274	1.966	.051
8. ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน (X_8)	0.010	0.689	.492
9. ระดับความรู้ในการส่งเสริมเกษตรกรในโรงเรียน (X_9)	0.017	0.669	.505
10. ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน (X_{10})	0.464	7.057**	.000
11. ระดับความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน (X_{11})	0.073	0.639	.524
12. ระดับความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน (X_{12})	0.156	1.421	.157
13. ระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน (X_{13})	-0.155	-1.907	.058
$R^2 = 0.366$ $SEE = 0.69419$ $F = 6.605$ $Sig. \text{ of } F = 0.000$			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

**มีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.12 ตัวแปรทั้งหมดสามารถอธิบายความเกี่ยวข้องกันกับบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริงของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 6.605$ Sig. Of $F = 0.000$) โดยมีอำนาจพยากรณ์ประมาณร้อยละ 37 ($R^2 = 0.366$) และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ (SEE) เท่ากับ 6.942 ส่วนผลการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องระหว่างระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร ระดับตำแหน่ง รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ จำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความรู้ในการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน กับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ (Y) พบว่า

ในค่าตัวแปรอิสระ 13 ตัวแปร มีตัวแปรอิสระ 11 ตัวแปร มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมี 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบมาก แนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจะลดลง ในทางกลับกันนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบน้อย แนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจะมีมากขึ้น

และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่มีความอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ เมื่อนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีแหล่งความรู้ของการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเพิ่มขึ้น บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย สรุปเป็นสมการแสดงความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$Y = 1.131 + 0.186X_1 + 0.010X_2 - 0.063X_3 - 1.271E-5X_4 - 0.118X_5 - 0.032X_6$$

(1.756) (1.391) (1.138) (-1.281) (-0.303) (-1.982) (-1.189)

$$+ 0.274X_7 + 0.010X_8 + 0.017X_9 + 0.464X_{10} + 0.073X_{11} + 0.156X_{12} - 0.155X_{13}$$

(1.966) (0.689) (0.669) (7.057) (0.639) (1.421) (-1.907)

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

6.1 ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

การศึกษาปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านยุวเกษตรกร ด้านโรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านหน่วยงานและนโยบาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.13 และสรุปดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.13 ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. ด้านยุวเกษตรกร						2.90 (1.071)	ปานกลาง	4
1.1 ยุวเกษตรกรมีทัศนคติไม่ดีต่องานด้านการเกษตร	28 (17.2)	51 (31.3)	61 (37.4)	17 (10.4)	6 (3.7)	2.52 (1.014)	น้อย	5
1.2 ยุวเกษตรกรให้ความสนใจในกิจกรรมอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรมยุวเกษตรกร	12 (7.4)	30 (18.4)	67 (41.1)	35 (21.4)	19 (11.7)	3.12 (1.074)	ปานกลาง	1
1.3 ยุวเกษตรกรไม่กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร	12 (7.4)	46 (28.2)	60 (36.8)	30 (18.4)	15 (9.2)	2.94 (1.064)	ปานกลาง	3
1.4 ยุวเกษตรกรไม่เข้าใจบทบาทในการเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกร	11 (6.7)	35 (21.5)	66 (40.5)	34 (20.9)	17 (10.4)	3.07 (1.055)	ปานกลาง	2
1.5 ยุวเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านการเกษตร	18 (11.0)	36 (22.1)	69 (42.3)	28 (17.2)	12 (7.4)	2.88 (1.059)	ปานกลาง	4

n = 163

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
2. ด้านโรงเรียน						3.48	มาก	3
						(1.090)		
2.1 ขาดอุปกรณ์การจัดประชุม กลุ่มยูนิเวอร์ซิตี	7 (4.3)	17 (10.4)	57 (35.0)	42 (25.8)	40 (24.5)	3.56 (1.100)	มาก	3
2.2 ขาดปัจจัยการผลิตด้าน การเกษตร วัสดุ อุปกรณ์ด้าน การเกษตรและเคหกิจเกษตร	5 (3.1)	19 (11.7)	43 (26.4)	52 (31.9)	44 (26.9)	3.68 (1.068)	มาก	2
2.3 ความไม่ต่อเนื่องในการ ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน	5 (3.1)	12 (7.4)	52 (31.9)	41 (25.1)	53 (32.5)	3.77 (1.081)	มาก	1
2.4 ที่ปรึกษาในกลุ่มยูนิเวอร์ซิตี ไม่มีความรู้ด้านงานส่งเสริม ยูนิเวอร์ซิตีในโรงเรียน	14 (8.6)	32 (19.6)	60 (36.8)	33 (20.3)	24 (14.7)	3.13 (1.150)	ปานกลาง	7
2.5 โรงเรียนให้ความสำคัญ ด้านวิชาการมากกว่าการ ทำกิจกรรมยูนิเวอร์ซิตี	10 (6.1)	21 (12.9)	68 (41.7)	41 (25.2)	23 (14.1)	3.28 (1.057)	ปานกลาง	6
2.6 วิชาเรียนเกษตรมีเพียง 1 ครั้ง/สัปดาห์หรือไม่มี ทำให้ขาดความต่อเนื่อง ในการทำกิจกรรม	4 (2.5)	24 (14.7)	62 (38.0)	42 (25.8)	31 (19.0)	3.44 (1.037)	มาก	5
2.7 ขาดการบูรณาการวิชา เกษตรกับวิชาอื่น ๆ ในการเรียนการสอน	5 (3.1)	16 (9.8)	67 (41.1)	46 (28.2)	29 (17.8)	3.48 (0.996)	มาก	4
3. ด้านนักวิชาการส่งเสริม การเกษตร						3.89	มาก	1
						(1.093)		
3.1 งานภารกิจเร่งด่วนที่เข้า แทรกแซงงานประจำ	1 (0.6)	13 (8.0)	29 (17.8)	44 (27.0)	76 (46.6)	4.11 (1.006)	มาก	1
3.2 จำนวนนักวิชาการส่งเสริม การเกษตรไม่เพียงพอต่อ การปฏิบัติงานในพื้นที่	3 (1.8)	12 (7.4)	42 (25.8)	39 (23.9)	67 (41.1)	3.95 (1.065)	มาก	3

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.3 มีการโยกย้าย ทำให้ขาด ความต่อเนื่องในการ ดำเนินงาน	5 (3.0)	14 (8.6)	35 (21.5)	42 (25.8)	67 (41.1)	3.93 (1.117)	มาก	4
3.4 ขาดประสิทธิภาพใน การทำงานด้านยุทธศาสตร์	5 (3.1)	9 (5.5)	41 (25.2)	39 (23.9)	69 (42.3)	3.97 (1.085)	มาก	2
3.5 นักวิชาการส่งเสริม การเกษตรไม่ทราบ กระบวนการและขั้นตอน การดำเนินงานยุทธศาสตร์	7 (4.3)	13 (8.0)	48 (29.4)	39 (23.9)	56 (34.4)	3.76 (1.138)	มาก	5
3.6 รูปแบบการส่งเสริม ยุทธศาสตร์ไม่น่าสนใจ ตามความต้องการ	6 (3.7)	14 (8.6)	64 (39.2)	36 (22.1)	43 (26.4)	3.59 (1.081)	มาก	6
4. หน่วยงานและนโยบาย						3.67 (1.000)	มาก	2
4.1 การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่สอดคล้องกับระยะเวลา ที่จะดำเนินกิจกรรม	5 (3.1)	8 (4.9)	53 (32.5)	50 (30.7)	47 (28.8)	3.77 (1.020)	มาก	1
4.2 โครงการที่เกี่ยวข้องกับ งานยุทธศาสตร์ มีการตั้ง เงื่อนไขการใช้งบประมาณ ทำให้กลุ่มยุทธศาสตร์ ได้รับการสนับสนุนที่ ไม่ตรงตามความต้องการ	3 (1.8)	9 (5.5)	57 (35.0)	54 (33.1)	40 (24.6)	3.73 (0.956)	มาก	2
4.3 ขาดการเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่ม ยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง	4 (2.5)	17 (10.4)	68 (41.7)	41 (25.2)	33 (20.2)	3.50 (1.008)	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.48 (0.764)	มาก	

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาระดับปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ทั้งที่เป็นปัญหาด้านยุวเกษตรกร ด้าน โรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และด้านหน่วยงานและนโยบาย โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ปัญหาด้านยุวเกษตรกร ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.90) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านยุวเกษตรกรในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ยุวเกษตรกรให้ความสนใจในกิจกรรมอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรมยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.12) ยุวเกษตรกรไม่เข้าใจบทบาทในการเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.07) ยุวเกษตรกรไม่กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.94) ยุวเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.88) และอยู่ในระดับน้อยมี 1 ประเด็น ได้แก่ ยุวเกษตรกรมีทัศนคติไม่ดีต่องานด้านการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.52) ตามลำดับ

2. ปัญหาด้านโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านโรงเรียนในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน (ค่าเฉลี่ย 3.77) ขาดปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร วัสดุอุปกรณ์ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.68) ขาดอุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.56) ขาดการบูรณาการวิชาเกษตรกับวิชาอื่น ๆ ในการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 3.48) วิชาเรียนเกษตรมีเพียง 1 ครั้ง/สัปดาห์หรือไม่มี ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.44) และในระดับปานกลาง จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ โรงเรียนให้ความสำคัญด้านวิชาการมากกว่าการทำกิจกรรมยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.28) และที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรไม่มีความรู้ด้านงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.13) ตามลำดับ

3. ปัญหาด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งหมด จำนวน 6 ประเด็น ได้แก่ งานภารกิจเร่งด่วนที่เข้าแทรกแซงงานประจำ (ค่าเฉลี่ย 4.11) ขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.97) จำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.95) มีการโยกย้าย ทำให้ขาดความ

ต่อเนื่องในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.93) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่ทราบกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานยุทธกร (ค่าเฉลี่ย 3.76) และรูปแบบการส่งเสริมยุทธกรไม่น่าสนใจตามความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.59) ตามลำดับ

4. ปัญหาด้านหน่วยงานและนโยบาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อปัญหาด้านหน่วยงานและนโยบายในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณล่าช้าไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่จะดำเนินกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.77) โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธกร มีการตั้งเงื่อนไขการใช้งบประมาณทำให้กลุ่มยุทธกรได้รับการสนับสนุนที่ไม่ตรงตามความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.73) และขาดการเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มยุทธกรอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 สรุปปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในงานส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน

n = 163

ประเด็นปัญหา	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา	อันดับ
1. ด้านยุทธกร	2.90	1.071	ปานกลาง	4
2. ด้านโรงเรียน	3.48	1.090	มาก	3
3. ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	3.89	1.093	มาก	1
4. ด้านหน่วยงานและนโยบาย	3.67	1.000	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.48	0.764	มาก	

จากตารางที่ 4.14 สรุปได้ว่า ปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรในโรงเรียน มีระดับปัญหาภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.48) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.89) ปัญหาด้านหน่วยงานและนโยบาย (ค่าเฉลี่ย 3.67) ปัญหาด้านโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.48) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านยุทธกร ตามลำดับ

6.2 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมยุทธกรรในโรงเรียน

การศึกษาข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับในการส่งเสริมกลุ่มยุทธกรรในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านยุทธกรร ด้านโรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และด้านหน่วยงานและนโยบาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 4.15 และสรุปดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.15 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมยุทธกรรในโรงเรียน

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. ด้านยุทธกรร						3.89 (0.877)	มาก	1
1.1 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านยุทธกรรที่น่าสนใจ	1 (0.6)	6 (3.7)	46 (28.2)	67 (41.1)	43 (26.4)	3.89 (0.861)	มาก	2
1.2 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ ด้านเกษตรที่ทันสมัย	2 (1.2)	5 (3.1)	36 (22.1)	76 (46.6)	44 (27.0)	3.95 (0.825)	มาก	1
1.3 การจัดงานชุมนุม ยุทธกรรระดับจังหวัด	1 (0.6)	8 (4.9)	56 (34.4)	53 (32.5)	45 (27.6)	3.82 (0.918)	มาก	3
2. ด้านโรงเรียน						3.85 (0.920)	มาก	2
2.1 การของบประมาณกับองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชนใน ระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะใน ระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุน การทำกิจกรรมกลุ่ม ยุทธกรร	1 (0.6)	11 (6.7)	51 (31.3)	52 (31.9)	48 (29.5)	3.83 (0.953)	มาก	3
2.2 ควรมีการจัดประชุม สัมมนาฝึกอบรมที่ปรึกษา ยุทธกรรในโรงเรียน ระดับจังหวัด	2 (1.2)	8 (4.9)	56 (34.4)	51 (31.3)	46 (28.2)	3.80 (0.948)	มาก	4

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
2.3 ควรมีการจัดการเรียน การสอนแบบบูรณาการ ระหว่างวิชาเกษตรกับ วิชาต่าง ๆ	2 (1.2)	4 (2.5)	55 (33.7)	54 (33.1)	48 (29.5)	3.87 (0.910)	มาก	2
2.4 มอบหมายบุคลากร ผู้รับผิดชอบงานยุทธศาสตร์ ของโรงเรียน	1 (0.6)	4 (2.5)	51 (31.3)	59 (36.2)	48 (29.4)	3.91 (0.871)	มาก	1
3. ด้านนักวิชาการส่งเสริม การเกษตร						3.85 (0.893)	มาก	2
3.1 จัดการอบรมให้ความรู้ ด้านการส่งเสริมยุทธศาสตร์ ในโรงเรียน	1 (0.6)	5 (3.1)	44 (27.0)	69 (42.3)	44 (27.0)	3.92 (0.846)	มาก	1
3.2 การจัดแบ่งงานและ มอบหมายความรับผิดชอบ ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน	2 (1.2)	7 (4.3)	45 (27.6)	61 (37.4)	48 (29.5)	3.90 (0.920)	มาก	2
3.3 ควรมีการติดตามเยี่ยมเยียน นิเทศ และประเมินผลด้าน การส่งเสริมยุทธศาสตร์ ในโรงเรียน	0 (0.0)	10 (6.1)	46 (28.2)	65 (39.9)	42 (25.8)	3.85 (0.877)	มาก	3
3.4 ควรมีการฝึกปฏิบัติ กระบวนการและขั้นตอน การดำเนินงานยุทธศาสตร์	4 (2.5)	2 (1.2)	60 (36.8)	60 (36.8)	37 (22.7)	3.76 (0.902)	มาก	5
3.5 ควรรวบรวมหรือจัดการ ความรู้ หรือ KM เรื่อง เกี่ยวกับการส่งเสริม ยุทธศาสตร์ในโรงเรียน	3 (1.8)	6 (3.7)	52 (31.9)	62 (38.1)	40 (24.5)	3.80 (0.917)	มาก	4

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4. หน่วยงานและนโยบาย						3.83	มาก	3
						(0.939)		
4.1 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่	3	3	46	63	48	3.92	มาก	2
	(1.8)	(1.8)	(28.2)	(38.7)	(29.5)	(0.903)		
4.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย	4	5	45	51	58	3.94	มาก	1
	(2.4)	(3.1)	(27.6)	(31.3)	(35.6)	(0.989)		
4.3 กำหนดให้งานพัฒนาบุคลากรเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร	5	11	65	45	37	3.60	มาก	6
	(3.1)	(6.7)	(39.9)	(27.6)	(22.7)	(1.009)		
4.4 ส่งเสริมพัฒนาความรู้และทักษะด้านการส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนแก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภออย่างต่อเนื่อง	2	4	50	62	45	3.88	มาก	3
	(1.2)	(2.5)	(30.7)	(38.0)	(27.6)	(0.885)		
4.5 จัดระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานบุคลากร	2	8	55	62	36	3.75	มาก	5
	(1.2)	(4.9)	(33.7)	(38.1)	(22.1)	(0.898)		
4.6 สนับสนุนการจัดทำสื่อและเพิ่มช่องทางการเรียนรู้เพื่อเผยแพร่งานบุคลากรให้มากขึ้น	2	4	54	54	49	3.88	มาก	3
	(1.2)	(2.5)	(33.1)	(33.1)	(30.1)	(0.912)		
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.85	มาก	
						(0.912)		

จากตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ทั้งที่เป็นข้อเสนอแนะด้านยุวเกษตรกร ด้านโรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และด้านหน่วยงานและนโยบาย โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด 3.85) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นแต่ละด้าน พบว่า

1. ข้อเสนอแนะด้านยุวเกษตรกร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านยุวเกษตรกรในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านเกษตรที่ทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 3.95) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านยุวเกษตรกรที่น่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.89) และการจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.82) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะด้านโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านโรงเรียนในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ มอบหมายบุคลากรผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรของโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.91) ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาเกษตรกับวิชาต่าง ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.87) การของบประมาณกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.83) และควรมีการจัดประชุม สัมมนาฝึกอบรมที่ปรึกษายุวเกษตรกรในโรงเรียนระดับจังหวัด (ค่าเฉลี่ย 3.80) ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ จัดการอบรมให้ความรู้ด้านการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.92) การจัดแบ่งงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้กับเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.90) ควรมีการติดตามเยี่ยมเยียน นิเทศ และประเมินผลด้านการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.85) ควรรวบรวมหรือจัดการความรู้ หรือ KM เรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.80) และควรมีการฝึกปฏิบัติกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.76) ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะด้านหน่วยงานและนโยบาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.83) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะด้านหน่วยงานและนโยบายในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนทั้งหมดอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 ประเด็น ได้แก่ ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.94) จัดทำแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.92) ส่งเสริม พัฒนาความรู้และทักษะด้านการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนแก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภออย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนการจัดทำสื่อและเพิ่มช่องทางการเรียนรู้เพื่อเผยแพร่งานยุวเกษตรกรให้มากขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าเฉลี่ย 3.88) จัดระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.75) และกำหนดให้งานพัฒนายุวเกษตรกรเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 สรุปข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

ประเด็นข้อเสนอแนะ	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านยุวเกษตรกร	3.89	0.877	มาก	1
2. ด้านโรงเรียน	3.85	0.920	มาก	2
3. ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	3.85	0.893	มาก	2
4. ด้านหน่วยงานและนโยบาย	3.83	0.939	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.85	0.912	มาก	

จากตารางที่ 4.16 สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน มีระดับความคิดเห็นภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.85) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็นในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้งหมดจำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะด้านยุวเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.89) ข้อเสนอแนะด้านโรงเรียน และด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 3.85) และข้อเสนอแนะด้านหน่วยงานและนโยบาย (ค่าเฉลี่ย 3.83) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 2) บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 3) ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน 4) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 รวม 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสระแก้ว จำนวนทั้งหมด 275 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 59.27 และสุ่มตัวอย่างรายชื่อกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้วิธีจับสลากให้ได้จำนวนตัวอย่างตามที่กำหนด

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ก่อนนำแบบสอบถามไปใช้ได้ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน หลังจากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence, IOC) ซึ่งได้ค่า IOC = 0.91 และทำการทดสอบแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 ราย นำผลการสอบถามไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability consistency) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยค่า Cronbach's alpha ในแต่ละตอนได้ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.859 - 0.991 สรุปภาพรวมของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าเท่ากับ 0.943 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงจึงสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลผลการวิจัย

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 163 คน

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยวิเคราะห์แบบนำเข้าทุกตัวแปร (Enter method) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามและสมการทำนาย

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 36.83 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพืชศาสตร์ ร้อยละ 35.7 มีประสบการณ์การทำงานทั้งหมดเฉลี่ย 11.06 ปี และมีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 7.96 ปี ส่วนมากดำรงตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ ได้รับเงินเดือนเฉลี่ย 22,414.93 บาท มีรายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือนเฉลี่ย 3,474.23 บาท มากกว่าครึ่งมีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบ 1 ตำบล และมีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ 16.84 หมู่บ้าน ร้อยละ 33.7 ไม่มีกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบ และร้อยละ 66.3 มีกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ และเมื่อพิจารณานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ พบว่า ร้อยละ 44.9 มีกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 กลุ่ม นอกจากนี้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 77.7 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และมีเพียง

ร้อยละ 22.1 ที่เคยได้รับการฝึกอบรม และเมื่อพิจารณาจากหน่วยงานที่ฝึกอบรม พบว่า ร้อยละ 12.9 ได้รับการฝึกอบรมจากกรมส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ทั้งนี้ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 41.7 ไม่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร และร้อยละ 58.3 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และเมื่อพิจารณาจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 44.8 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี

1.3.2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ คิดเป็น 20 คะแนน พบว่า ภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 12.37 คะแนน เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ประเด็นความรู้ที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด ได้แก่ การจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร (ร้อยละ 7.4) รองลงมา การขออนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มยุวเกษตรกร (ร้อยละ 8.6) และสีของยุวเกษตรกร (ร้อยละ 14.1)

2) แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีระดับการได้รับความรู้ผ่านสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสารมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดตามสื่อที่ได้รับความรู้ พบว่า ได้รับจากสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่น ๆ รองลงมาคือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกลุ่ม สื่อออนไลน์ และสื่อมวลชน

1.3.3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร มีความคิดเห็นโดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช ด้านการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร ด้านการแปรรูป

ทางการเกษตร ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง การสร้างหลักสูตร การจัดอบรม ทัศนศึกษาดูงาน และด้านการทำธุรกิจเกษตร

บทบาทที่ปรึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นราย ประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร การให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การให้คำแนะนำในการกำหนดข้อระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกลุ่ม ให้คำแนะนำการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร ให้คำแนะนำในการติดตาม ประเมินผลกลุ่มยุวเกษตรกร และให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรทุกระดับ

บทบาทผู้ประสานงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นราย ประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุก ประเด็น ได้แก่ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับ ท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร ประสานงานกับเกษตรกรผู้นำและสถาบัน เกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี ทางการเกษตรที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้

บทบาทนักรวมกลุ่ม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นราย ประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็นและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม การเป็นผู้เสนอ ของจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรให้กับโรงเรียนที่สนใจ และการสร้างเครือข่ายกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่

บทบาทนักวิจัยและพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยก เป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุก ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแปลงทดสอบ แปลงเรียนรู้ในกลุ่มยุวเกษตรกร ศึกษาปัญหาและความ ต้องการของกลุ่มยุวเกษตรที่อยู่ในความรับผิดชอบ การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขอรับ การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร และการจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหาร กลางวันในโรงเรียน

บทบาทผู้จัดกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยก เป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุก ประเด็น ได้แก่ จัดกระบวนการเรียนรู้ และการเยี่ยมชม ติดตาม นิเทศงานกลุ่มยุวเกษตรกรเพื่อให้ คำแนะนำการจัดการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการส่งเสริมโรงเรียนและ ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้งานยุวเกษตรกร

บทบาทนักประชาสัมพันธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การส่งกลุ่มยุวเกษตรกรเข้ารับการคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นประจำปี การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกรปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ และการจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่

บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิกยุวเกษตรกร การสร้างและกำหนดหลักสูตรด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มยุวเกษตรกร และการประสานขอรับสนับสนุนทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงานให้กับสมาชิกยุวเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพ

2) **บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ** มีระดับการปฏิบัติโดยภาพรวมทุกบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย ด้านการดำเนินงานและกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช ด้านการแปรรูปทางการเกษตร ด้านการทำธุรกิจเกษตร และการสร้างหลักสูตร การจัดอบรมทัศนศึกษาดูงาน

บทบาทที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การให้คำแนะนำในการกำหนดข้อระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกลุ่มให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงานและการทำกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร ให้คำแนะนำการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกร ให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรทุกระดับ และให้คำแนะนำในการติดตามประเมินผลกลุ่มยุวเกษตรกร

บทบาทผู้ประสานงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้ ประสานงานกับเกษตรกรผู้นำและสถาบันเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร และ

ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร

บทบาทนักรวมกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็นและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม การเป็นผู้เสนอขอจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้กับโรงเรียนที่สนใจ และการสร้างเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

บทบาทนักวิจัยและพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การจัดทำแปลงทดสอบ แปลงเรียนรู้ในกลุ่มเกษตรกร ศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบ การจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน และการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร

บทบาทผู้จัดกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ จัดกระบวนการเรียนรู้ อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การเยี่ยมเยียน ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมโรงเรียนและผู้ประกอบการให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้งานเกษตรกร

บทบาทนักประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การส่งกลุ่มเกษตรกรเข้ารับการคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นประจำปี การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณเพื่อประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ และการจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่

บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิกเกษตรกร การสร้างและกำหนดหลักสูตรด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มเกษตรกร และการประสานขอรับสนับสนุนทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงานให้กับสมาชิกเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพ

1.3.4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1) ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตรยอมรับในคุณค่าความสำคัญของการเกษตร

2) ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ในภาพรวมนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับความต้องการงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนต่อเนื่องทุกปี การสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร (เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก กิ่งพันธุ์ และปุ๋ย) ในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตรในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

1.3.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร ระดับตำแหน่ง รายจ่ายในการปฏิบัติงานต่อเดือน จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ จำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความคิดเห็นในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ระดับปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน กับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน พบว่า จากตัวแปรอิสระทั้ง 13 ตัวแปร มีตัวแปรอิสระ 11 ตัวแปร มีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมี 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางกันข้าม นั่นคือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบมาก แนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจะลดลง ในทางกลับกันนักวิชาการ

ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบน้อย แนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจะมีมากขึ้น

และพบว่ามี 1 ตัวแปรที่มีความอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ ตัวแปรมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ เมื่อนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีแหล่งความรู้ของการส่งเสริมเกษตรกรในโรงเรียนเพิ่มขึ้น บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นด้วย โดยมีสมการแสดงความสัมพันธ์ ดังนี้

$$Y = 1.131 + 0.186X_1 + 0.010X_2 - 0.063X_3 - 1.271E-5X_4 - 0.118X_5 - 0.032X_6 \\ (1.756) \quad (1.391) \quad (1.138) \quad (-1.281) \quad (-0.303) \quad (-1.982) \quad (-1.189) \\ + 0.274X_7 + 0.010X_8 + 0.017X_9 + 0.464X_{10} + 0.073X_{11} + 0.156X_{12} - 0.155X_{13} \\ (1.966) \quad (0.689) \quad (0.669) \quad (7.057) \quad (0.639) \quad (1.421) \quad (-1.907)$$

1.3.6 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน

1) ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอประสบปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านหน่วยงานและนโยบาย ด้านโรงเรียน และด้านเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยประเด็นที่เป็นปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรในโรงเรียนมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเด็นของปัญหา ได้แก่ งานภารกิจเร่งด่วนที่เข้าแทรกแซงงานประจำ การขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านเกษตรกร และจำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่

2) ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมเกษตรกรในโรงเรียน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีระดับความคิดเห็นในการส่งเสริมเกษตรกรในทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ด้านหน่วยงานและนโยบาย ด้านโรงเรียน และด้านเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยประเด็นข้อเสนอแนะที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเห็นด้วยมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ ข้อเสนอแนะด้านเกษตรกร เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเด็นของข้อเสนอแนะ ได้แก่ การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านเกษตรที่ทันสมัย และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านเกษตรกรที่น่าสนใจ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ความรู้และแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ความคิดเห็นและความต้องการในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน มีสิ่งที่ควรอภิปราย ดังต่อไปนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ จากผลการวิจัย พบว่า ส่วนมากจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สอดคล้องกับวีณา พงศ์พัฒนานนท์ (2551, น.45) ศึกษาบทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขตภาคกลาง พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 11.36 ปี ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยที่ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรเฉลี่ย 7.96 ปี ส่วนตำแหน่งปัจจุบันนั้น พบว่า มากกว่าครึ่งตำแหน่งปัจจุบันเป็นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ แตกต่างกับชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 38) ศึกษาการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6 กรมส่งเสริมการเกษตร พบว่า ตำแหน่งปัจจุบันอยู่ในระดับชำนาญการ ร้อยละ 45 และมีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบเฉลี่ย 2.13 ตำบล ที่สอดคล้องผลจากการวิจัยที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบ 1.83 ตำบล ส่วนจำนวนกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 33.7 ไม่มีกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบ และร้อยละ 66.3 มีกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 กลุ่ม ในขณะที่ดรุณี ส่งเสริม (2556, น.62) ศึกษาการดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ส่วนมากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีจำนวนกลุ่มที่รับผิดชอบ 3 – 5 กลุ่ม ส่วนการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 77.9 ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และมีเพียงร้อยละ 22.1 ที่เคยได้รับการฝึกอบรม ส่วนประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ร้อยละ 41.7 ไม่มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่ม

ยูวเกษตรกร และร้อยละ 58.3 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และเมื่อพิจารณาเฉพาะผู้มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกร พบว่า ร้อยละ 73 มีประสบการณ์การส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี มากที่สุด แตกต่างกับครุณี ส่งเสริม (2556, น. 62) พบว่า ร้อยละ 30.43 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีประสบการณ์ในการทำงานกลุ่มยูวเกษตรกร 16 – 25 ปี

2.2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

2.2.1 ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

ผลจากการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความรู้ภาพรวมระดับปานกลาง มีประเด็นที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เรื่องการจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกร และการขออนุมัติจัดตั้งเป็นกลุ่มยูวเกษตรกร ซึ่งสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นผู้จัดทำทะเบียนและรายงานผลการจัดตั้งกลุ่มให้สำนักงานเกษตรจังหวัดทราบเพื่ออนุมัติการจัดตั้งกลุ่ม สำนักงานเกษตรอำเภอไม่สามารถอนุมัติการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรได้ และประเด็นความรู้เรื่องสีของยูวเกษตรกรที่มี 2 สี คือ สีเขียว และสีขาว แตกต่างกับอายุมงคล แสนปัญญา (2559, น. 62-63) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีความรู้ความเข้าใจในการทำงานในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ บางส่วนไม่มีกลุ่มยูวเกษตรกรที่รับผิดชอบ และขาดประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร และประสบการณ์เกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน ทำให้ความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน

มีระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั้งสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกลุ่ม สื่อออนไลน์ และสื่อมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากแหล่งความรู้ พบว่า ได้รับความรู้จากสื่อบุคคลมากกว่าสื่ออื่น ๆ โดยได้รับข้อมูลจากบุคคลที่ร่วมงานในจังหวัดเดียวกัน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด มากกว่าเจ้าหน้าที่ระดับเขตหรือเจ้าหน้าที่ระดับกรม อาจเนื่องจากการส่งข้อมูลหรือข่าวสารภายในจังหวัดทำได้ง่ายกว่า นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือชี้แจงของเจ้าหน้าที่ระดับเขตและเจ้าหน้าที่ระดับกรมจะผ่านระดับจังหวัดเพื่อส่งข้อมูลไปยังระดับอำเภอจึงทำให้ระดับการได้รับความรู้ผ่านเจ้าหน้าที่ระดับเขตหรือระดับกรมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับชุตติกาญจน์ คำนา (2557, น. 41) พบว่า ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานในสำนักงาน มีระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด

สำหรับแหล่งความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพรวมของระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้สื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง และให้ความเห็นว่าได้รับความรู้จากคู่มือดำเนินการกลุ่มยุทธศาสตร์มากกว่าประเด็นอื่น ๆ อาจเป็นเพราะนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอสามารถศึกษาคู่มือด้วยตนเอง พกพาไปด้วยระหว่างการทำงาน เปิดใช้งานได้ทันที แต่สื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้รับจัดสรรจากกรมส่งเสริมการเกษตรมีปริมาณที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอทุกคน จะได้รับจัดสรรเพียง 1 – 2 เล่มต่ออำเภอ ทำให้ไม่สามารถใช้งานเฉพาะบุคคลได้ ซึ่งภายหลังกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการส่งเป็นไฟล์ทดแทนเล่มเอกสารเพื่อให้ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีเอกสารเพียงพอต่อการใช้งาน

ส่วนแหล่งความรู้จากสื่อกลุ่ม ภาพรวมของระดับการได้รับความรู้ทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการประชุม นั้น นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นว่ามีระดับการได้รับความรู้มากกว่าประเด็นอื่น อาจเนื่องมาจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอยังขาดประสบการณ์ และต้องการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การชี้แจงทำความเข้าใจ ซึ่งการมีส่วนร่วมในการนำเสนอ และวิเคราะห์หาสาเหตุ และแนวทางแก้ไข จะช่วยให้ยกระดับการเรียนรู้ในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ และเมื่อได้รับความรู้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น ก็จะสามารถนำไปขยายความได้และเป็นพื้นฐานในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้เช่นกัน

แหล่งความรู้จากสื่อออนไลน์ พบว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นต่อการได้รับข้อมูลจาก Website YouTube Facebook และ Line ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องจากปัจจุบันมีการใช้สื่อหลากหลายในการให้ความรู้ ทำให้การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมยุทธศาสตร์ในโรงเรียนเพิ่มมากขึ้นหลายช่องทาง สามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุทธศาสตร์ ได้เห็นตัวอย่างจริงเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยกรมส่งเสริมการเกษตรจะสร้างการรับรู้การส่งเสริมยุทธศาสตร์ในโรงเรียน ผ่านช่องทาง Line Website Facebook และ YouTube เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรทั่วประเทศ

ส่วนแหล่งความรู้จากสื่อมวลชนนั้น มีความสำคัญที่ลดลง เพราะนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีแหล่งความรู้จากแหล่งอื่นเข้ามาทดแทน รวมถึงช่องทางของสื่อสารมวลชน อาจมีระยะเวลาที่จำกัดในการเผยแพร่ และในบางครั้งมีค่าใช้จ่ายสูง เช่น โทรทัศน์ และบางครั้งถูกจำกัดเฉพาะในพื้นที่ เช่น การจัดนิทรรศการ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจะได้รับประโยชน์เฉพาะกลุ่มที่มีสามารถเยี่ยมชมนิทรรศการได้ ทำให้แหล่งความรู้จากสื่อมวลชน เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งความรู้อื่น ๆ อยู่ในระดับน้อย

2.3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน

**2.3.1 ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร** ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งบทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาท
ที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัด
กระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง

บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความ
คิดเห็นต่อบทบาทภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งประเด็นด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อ
การเกษตรในอยู่ลำดับแรก อาจเป็นเพราะงานส่งเสริมยุวเกษตรกรโรงเรียนเป็นภารกิจหลักของการ
ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อน ถ่ายทอดความรู้ ปลูกฝังอุดมการณ์และ
ทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดของเรื่องยุวเกษตรกร โดยที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับ
อำเภอเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและอยู่ในพื้นที่ในการส่งเสริม เป็นหน่วยงานการเกษตรที่จะสร้างทัศนคติที่ดี
ให้เด็กและเยาวชน สนับสนุนที่จะเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเป็นยุวเกษตรกร ประเด็นต่อมาของบทบาทผู้
ถ่ายทอดความรู้ คือการให้ความรู้ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้อาหารคง
คุณค่าทางโภชนาการ เมื่อรับประทานไปแล้วมีประโยชน์กับร่างกาย สร้างความปลอดภัยจากแปลง
ปลูกสู่โต๊ะอาหาร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภออาจจะเป็นผู้ให้ความรู้แล้วด้วยตนเอง
แล้ว ยังเป็นผู้ประสานงานเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความรู้ หน่วยงานท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือใน
การเป็นวิทยากรได้ ส่วนประเด็นลำดับต่อมาคือการถ่ายทอดความรู้ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช
การแปรรูปทางการเกษตร และการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง เพราะการผลิตเพื่อให้ได้ผล
ผลิตทางการเกษตรไว้รับประทานในโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้รับสารอาหารที่ครบถ้วนนั้น ไม่ควรมี
เฉพาะการผลิตพืชเท่านั้น ควรจะมีเนื้อสัตว์ ประมง ซึ่งอาจจะได้ประโยชน์ทั้งเป็นอาหารแล้ว ยัง
นำมาเป็นประโยชน์ในการทำปุ๋ยอีกได้ด้วย และการให้ความรู้ด้านโรคและแมลงก็เป็นสิ่งสำคัญ
เช่นกัน เพราะจะทำให้ผลผลิตที่ได้รับมีปริมาณที่เพียงพอต่อการบริโภค และแปรรูป โดยลดการใช้
สารเคมี ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ การเขตกรรม หรือวิธีอื่น ๆ ทดแทน เพื่อให้ผลผลิตที่ได้รับมี
ผลผลิตต่อพื้นที่สูง เอื้อประโยชน์กับทางโรงเรียนที่มีพื้นที่จำกัดต่อการทำการเกษตรด้วย

บทบาทที่ปรึกษา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นต่อ
บทบาทภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นในลำดับแรกคือการให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงานและ
การทำกิจกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร โดยปกติแล้วกลุ่มยุวเกษตรกรจะมีที่ปรึกษาของกลุ่ม
ยุวเกษตรกรที่มีหน้าที่ในการดูแล ให้คำปรึกษาให้กับกลุ่มยุวเกษตรกรแล้ว นักวิชาการส่งเสริม
การเกษตรก็มีบทบาทที่ควบคู่กัน โดยให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะการทำกิจกรรมให้มีความ

หลากหลาย ให้สมาชิกยูวเกษตรกรเกิดความสนใจยินดีเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ นอกเหนือการเป็นที่ปรึกษาด้านการเกษตร ประเด็นในลำดับถัดมาคือการให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน และการให้คำแนะนำในการกำหนดข้อระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกลุ่ม ซึ่งเปรียบเสมือนการทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงที่ปรึกษาให้กับกลุ่มที่ต้องการจัดตั้งกลุ่มใหม่ ให้คำแนะนำการตั้งคณะกรรมการของกลุ่ม กำหนดข้อระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ขนาดพื้นที่ของโรงเรียน จำนวนสมาชิก สภาพสังคมวัฒนธรรมของชุมชน พืชเศรษฐกิจหลักของท้องถิ่น

บทบาทผู้ประสานงาน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ให้ความเห็นในภาพรวมระดับมาก ด้วยเหตุที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอควรเป็นผู้ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร และทำหน้าที่ในการประสานงานกับเกษตรกรผู้นำและสถาบันเกษตรกรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร ทั้งนี้ อาจมาจากการขับเคลื่อนงานยูวเกษตรกรให้สำเร็จนั้น ต้องอาศัยการประสานงานในระดับพื้นที่ชุมชน หน่วยงานรัฐ และเอกชนบูรณาการงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์งานด้านวิชาการ แผนงาน โครงการ หรือการขอสนับสนุนความรู้ด้านวิชาการ วัสดุอุปกรณ์ วิทยากร หรืองบประมาณ รวมถึงหน่วยงานที่มีโครงการและกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมมาช่วยสนับสนุนกิจกรรม ย่อมส่งผลดีต่อการขับเคลื่อนงานยูวเกษตรกร สอดคล้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร (2556, น. 43) ระบุไว้ว่า นักส่งเสริมการเกษตรต้องทำหน้าที่เป็นนักประสานงานเพื่อสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในพื้นที่รวมถึงเครือข่ายทุกระดับ เพื่อขยายโอกาสการทำงาน ให้งานส่งเสริมการเกษตรดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย

บทบาทนักรวมกลุ่ม นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งบทบาทการรวมกลุ่มในประเด็นของกระตุ้นให้บุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็นและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเป็นประเด็นที่อยู่ในลำดับแรก อาจเนื่องมาจากบทบาทหลักของนักส่งเสริมการเกษตรในการส่งเสริมเพื่อให้เกิดกลุ่มยูวเกษตรกรนั้น ต้องอาศัยบทบาทนี้เพื่อให้บุคคลเป้าหมายเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม สนใจที่เข้าร่วม และชักชวนผู้อื่นให้เข้าร่วมด้วยเพื่อเพิ่มจำนวนสมาชิก เกิดความยั่งยืนในการจัดตั้งกลุ่ม และขับเคลื่อนการดำเนินงาน ซึ่งอาจจะใช้บทบาทของนักประชาสัมพันธ์ในการชักจูงบุคคลเป้าหมายโดยใช้สื่อ เช่น วิดีทัศน์ แผ่นพับ และบทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ร่วมด้วยเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ และเห็นตัวอย่างในภาพรวมการทำกิจกรรม

บทบาทนักวิจัยและพัฒนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นในลำดับแรก คือ ศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในความรับผิดชอบ และการจัดทำแปลงทดสอบ แปลงเรียนรู้ในกลุ่มเกษตรกร บทบาทนี้เป็นบทบาทที่ช่วยให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอรู้จักกลุ่มที่รับผิดชอบว่ามีปัญหาและความต้องการอย่างไรบ้าง โดยมีการวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข นอกจากนี้ยังทำให้เกษตรกรเกิดความสนใจ และร่วมกันหาคำตอบ รวมถึงเป็นการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรที่ทำผลผลิตทางการเกษตรไม่เพียงพอ อาจจะมีเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อม หรือเกิดจากลักษณะพันธุกรรมของพืชเอง เป็นการฝึกให้เกษตรกรรู้จักขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย และการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัย

บทบาทผู้จัดกระบวนการ มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นในลำดับแรก คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่านอกจากนักส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจะแสดงบทบาทเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แล้ว ต้องมีการจัดการเรียนรู้ ให้กลุ่มเกษตรกรที่ปรึกษากลุ่มเกษตรกร ผ่านการเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศ เพื่อนำมาจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ และแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของแต่ละกลุ่มในการจัดกระบวนการสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการเกษตร (2556, น. 46) ที่ระบุไว้ว่า วิทยากรกระบวนการเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการช่วยผู้มีส่วนร่วมในการสะท้อนว่าบุคคลกำลังเรียนรู้อะไร บุคคลจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร วิทยากรกระบวนการจะมีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการหลาย ๆ บทบาท นอกจากบทบาทของการอำนวยความสะดวก

บทบาทนักประชาสัมพันธ์ มีความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นในลำดับแรก คือ การส่งกลุ่มเกษตรกรเข้ารับการศึกษาผลงานเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรดีเด่นประจำปี ทั้งนี้ อาจมาจากการเข้าร่วมการประกวดกลุ่มเกษตรกรดีเด่น สมาชิกเกษตรกรดีเด่น และที่ปรึกษากลุ่มเกษตรกรดีเด่น ทำให้เกิดการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเป็น การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับกลุ่มเกษตรกร สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน อีกทั้งถ้ามีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ร่วมด้วยจะทำให้กลุ่มเกษตรกรเป็นที่รู้จัก และกระตุ้นให้เกิดการสร้างกลุ่มใหม่ขึ้นมาอีกด้วย

บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นต่อภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ การพัฒนา และสร้าง Young Smart Farmer (YSF) จากสมาชิกเกษตรกร เนื่องจากปัจจุบัน YSF สร้างความสำเร็จให้อาชีพทางการเกษตรเป็นอย่างมาก ในแต่ละปีจะมีผู้สมัครเข้ามาเพื่อรับการอบรมเป็น

จำนวนมาก และศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เป็นศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และการต่อยอดจากสมาชิกยุวเกษตรกรเพื่อมาเป็น YSF ซึ่งสมาชิกจะได้นำความรู้และทักษะของยุวเกษตรกร มาปรับใช้เพื่อสร้างอาชีพของตนเอง สามารถใช้การเกษตรเป็นอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัว ส่งผลให้ทัศนคติเกี่ยวกับการเกษตรดีขึ้น โดยที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเป็นผู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ พฤติกรรม และการปฏิบัติการทำการเกษตรไปในทิศทางที่ดีขึ้น

2.3.2 บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีระดับการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งบทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ บทบาทที่ปรึกษา บทบาทผู้ประสานงาน บทบาทนักรวมกลุ่ม บทบาทนักวิจัยและพัฒนา บทบาทผู้จัดกระบวนการ บทบาทนักประชาสัมพันธ์ และบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง

บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ประเด็นด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร และประเด็นด้านการผลิตอาหารปลอดภัย ซึ่งการปลูกฝังสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร เป็นเป้าหมายหลักที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต้องการส่งเสริมจึงทำให้เลือกปฏิบัติเป็นลำดับแรก และนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเป็นผู้ใกล้ชิดและอยู่ในพื้นที่ส่งเสริม ส่วนประเด็นด้านการผลิตอาหารปลอดภัยนั้น นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอต้องการปรับปรุงคุณภาพชีวิต และปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากร ไม่เพียงแต่กลุ่มยุวเกษตรกรเท่านั้น แต่รวมถึงกลุ่มเกษตรกร และเกษตรกรทั่วไป ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การสร้างหลักสูตร การจัดอบรมทัศนศึกษาดูงาน และการถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำธุรกิจเกษตร ทั้งนี้เพราะยุวเกษตรกรมีกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมคือเด็กและเยาวชน วิชาเกษตรมีชั่วโมงในการเรียนต่อสัปดาห์น้อยมากหรือไม่มีเลย การพัฒนากิจกรรมจึงถูกจำกัดภายในระยะเวลาที่น้อย ส่วนการทัศนศึกษาดูงาน อาจจะทำได้ง่ายภายในพื้นที่ใกล้โรงเรียน แต่ถ้าระยะห่างจากพื้นที่โรงเรียนก็จะมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจึงมองว่าเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ส่วนการถ่ายทอดความรู้ทางธุรกิจเกษตร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีการปฏิบัติน้อย อาจเพราะผลผลิตของทางโรงเรียนส่วนใหญ่มีปริมาณที่เพียงพอกับการบริโภคภายในโรงเรียนเท่านั้น แต่ในระดับของการเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่นั้น ความรู้ทางธุรกิจเกษตรถูกมองว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นมาก เพราะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพทางการเกษตร การปรับเปลี่ยนกิจกรรมเกษตร หรือไปประกอบอาชีพอื่นที่สามารถสร้างเงิน

ได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับครุณี ส่งเสริม (2556, น.63) พบว่า ร้อยละ 95.7 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มยุทธศาสตร์ด้านการอบรมให้ความรู้

บทบาทที่ปรึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การให้คำแนะนำในการจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดตั้งกลุ่มยุทธศาสตร์ ทำให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีบทบาทหลักในการจัดตั้งกลุ่ม ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ และรายงานให้จังหวัดทราบเพื่อขออนุมัติการจัดตั้งกลุ่ม ส่วนมีประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ ประเด็นการให้คำแนะนำในการติดตามประเมินผลกลุ่มยุทธศาสตร์ ซึ่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภออาจมองว่าการให้คำแนะนำในการติดตามประเมินผลกลุ่มยุทธศาสตร์ จะเป็นหน้าที่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด เพราะนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัด สามารถมองภาพรวมการดำเนินงานของทั้งจังหวัด และสามารถให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะการดำเนินงานได้ดีกว่าผ่านระบบการดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตร (T&V System) จึงทำให้การปฏิบัติในประเด็นนี้น้อย

บทบาทผู้ประสานงาน จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ความรู้ อาจเนื่องมาจากบริบทของแต่ละโรงเรียนที่มีกิจกรรมทางการเกษตรที่เน้นหนักไม่เหมือนกัน ทำให้นักวิชาการมีการประสานงานจากหน่วยงานอื่น เช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานเพื่อการปฏิบัติงานอยู่เสมอ ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์ เพราะปัจจุบันเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี จากข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ทำให้การติดต่อประสานงานในหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ในระดับท้องถิ่นยังมีน้อย เนื่องจากต้องมีการเรียนรู้งานนโยบายสำคัญต่าง ๆ รวมถึงงานภารกิจเร่งด่วนที่ต้องทำให้เสร็จภายในระยะเวลา จึงทำให้การประสานงานยังทำไม่ได้เต็มที่ อาจจะมีการประสานงานแต่ภายในหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อีกทั้งสำนักงานเกษตรอำเภอส่วนใหญ่จะมีนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรที่ยังไม่มีประสบการณ์หรือประสบการณ์น้อยเช่นกัน ทำให้ขาดผู้แนะนำเรื่องการประสานงาน นักวิชาการ

ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะต้องใช้ระยะเวลาสั่งสมประสบการณ์พอสมควร

บทบาทนักรวมกลุ่ม จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ กระตุ้นบุคคลเป้าหมายให้เห็นความจำเป็นและเกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มยุทธกรให้พัฒนาตนเองเห็นถึงความสำคัญของการเป็นกลุ่ม คือ บทบาทในการทำงานกลุ่ม เช่นเดียวกับกลุ่มเกษตรกรอื่น ทำให้มีระดับการปฏิบัติมาก ส่วนประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายกลุ่มยุทธกรในพื้นที่ ทั้งนี้ เนื่องมาจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอคิดว่า เป็นบทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับจังหวัดมากกว่า เพราะสามารถประสานงานกลุ่มยุทธกรในระดับจังหวัดได้ ครอบคลุมมากกว่า ไม่ว่าจะเป็น ที่ปรึกษายุทธกร สมาชิกยุทธกร และภาคีเครือข่าย และในระดับอำเภอจะไม่ได้รับงบประมาณในการจัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายกลุ่มยุทธกรในพื้นที่ จะเป็นในระดับจังหวัดที่ได้รับงบประมาณส่วนนี้ การปฏิบัติงานในระดับนี้จึงสามารถทำได้ยาก

บทบาทนักวิจัยและพัฒนา จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การจัดทำแปลงทดสอบแปลงเรียนรู้ในกลุ่มยุทธกร ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือในตัวนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ทำให้สมาชิกกลุ่มยุทธกรสนใจ และกระตุ้นให้มีการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนากลุ่มยุทธกร ซึ่งการขอรับงบประมาณจากการจัดสรรงบประมาณพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด ส่วนใหญ่จะมีการเขียนขอความต้องการก่อนอย่างน้อย 2 ปี ซึ่งต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า ส่วนการขอความร่วมมือในระดับท้องถิ่นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ สามารถติดต่อขอความร่วมมือในหน่วยงานท้องถิ่นได้ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล เพราะจะมีกลุ่มงานที่รับผิดชอบการเกษตรอยู่ด้วย ซึ่งการพัฒนาอาจจะทำงานร่วมกันขอความร่วมมือในงบประมาณที่มีแนวทางการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน หรือกลุ่มประมาณเดียวกัน ซึ่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีประสบการณ์การส่งเสริมการเกษตรหรือมีประสบการณ์ในการทำงานน้อย อาจทำให้ทักษะของการประสานงานมีน้อย

บทบาทผู้จัดกระบวนการ จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ จัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ยืดหยุ่น ไม่เคร่งครัด มีการใช้เครื่องมือและเทคนิคที่เหมาะสม จะทำให้สมาชิกยุทธกรเกิดการเรียนรู้ และกล้าแสดงออกมากกว่า ซึ่งมีประเด็นที่มี

การปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การส่งเสริมโรงเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ งานยุวเกษตรกร เพราะสมาชิกยุวเกษตรกรก่อนเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกรต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองก่อนจึงจะสมัครได้ แต่กิจกรรมอื่น ๆ โดยปกติทั่วไปผู้ปกครองไม่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากนัก ยังคงเป็นที่ปรึกษาเกษตรกร และสมาชิกที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอจึงยังไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดกระบวนการในการเรียนรู้ โดยให้ผู้ปกครองและโรงเรียนมีส่วนร่วมร่วมกัน อีกทั้งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอบางรายอาจไม่มีความถนัดการเป็นวิทยากรกระบวนการ สอดคล้องกับ ดร.ณิ ส่งเสริม (2556, น. 35) พบว่า เหตุผลของการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ส่วนใหญ่มาจากเจ้าหน้าที่หรือครูมากกว่าผู้ปกครองแนะนำในการสมัครเข้าเป็นสมาชิก

บทบาทนักประชาสัมพันธ์ จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การส่งกลุ่มยุวเกษตรกรเข้ารับการคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่นประจำปี เพราะการได้รับรางวัล และชื่อเสียงจะเป็นการต่อยอดกิจกรรมยุวเกษตรกรในโรงเรียนให้มีความต่อเนื่องมากขึ้น ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การจัดทำสื่อวิดิทัศน์แนะนำกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ อาจจะมาจากผลงานในการปฏิบัติงานของการส่งเสริมยุวเกษตรกรยังมีไม่มากนัก อีกทั้งสื่อวิดิทัศน์สามารถค้นได้จากสื่อออนไลน์ของกรมส่งเสริมการเกษตรที่เป็นผู้เผยแพร่เอง หรือจากประชาชนทั่วไป ซึ่งปัจจุบันมีเนื้อหาที่หลากหลายและน่าสนใจ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจึงเลือกนำสื่อที่มีอยู่แล้วมาปรับใช้งาน โดยที่ไม่ได้จัดทำใหม่ เพื่อประหยัดเวลาในการดำเนินงาน

บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติมากกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิกยุวเกษตรกร เป็นการต่อยอดโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตรที่มีการรับเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าร่วม เป็นกิจกรรมที่เกษตรกรมีความสนใจ ซึ่งมีประเด็นที่มีการปฏิบัติน้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ การประสานขอรับสนับสนุนทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงานให้กับสมาชิกยุวเกษตรกรเพื่อพัฒนาศักยภาพ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรอาจจะจะคิดว่ามีโครงการที่คอยสนับสนุนยุวเกษตรกรอย่างเพียงพอแล้ว แต่ขึ้นอยู่กับสมาชิกยุวเกษตรกรจะมีความสนใจหรือมีคุณสมบัติตรงตามความต้องการที่เปิดรับหรือไม่ เช่น โครงการรับตรงคณะเกษตรศาสตร์ โครงการแลกเปลี่ยนยุวเกษตรกรระหว่างประเทศระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตรและสมาคมยุวเกษตรกรสากลแห่งประเทศไทย (IFYE Thailand) งานชุมนุมยุวเกษตรกรและที่ปรึกษาเกษตรกรระดับเขตและประเทศ เป็นต้น

2.4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

2.4.1 ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความคิดเห็นในการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ 1) นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรเกษตรกร (3ก) ที่ต้องได้รับการส่งเสริมเช่นเดียวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ซึ่งการที่จะไปส่งเสริมได้นั้น ผู้ส่งเสริมต้องมีความรู้และทักษะในการขับเคลื่อนงานยุวเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่อง 2) งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร ขอมอบในคุณค่าความสำคัญของการเกษตร อาจเป็นเพราะยุวเกษตรกรอยู่ในวัยที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี ที่ยังอยู่ในวัยเรียน ยังไม่เคยทำงานด้านการเกษตร และมองว่าอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่ลำบาก ทำให้ความต้องการที่จะเรียนเกษตรลดลงไป งานส่งเสริมยุวเกษตรกรจึงเข้าไปช่วยสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อเป็นตัวเลือกในการประกอบอาชีพในอนาคต ทั้งที่เป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม นอกจากประเด็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดในยุวเกษตรกรแล้ว นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมองว่างานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยฝึกยุวเกษตรกรให้เรียนรู้วิธีการทำงานในรูปแบบกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือที่ช่วยฝึกให้ยุวเกษตรกรฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกรที่ฝึกให้ยุวเกษตรกรรู้หลักของประชาธิปไตยทำให้รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง การขอมอบในเสียงส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีงานที่รับผิดชอบเป็นกลุ่ม คือ กิจกรรมทางการเกษตรกับทางโรงเรียน ซึ่งล้วนเป็นการฝึกทักษะของตนเอง และนำกลับไปใช้ที่ครอบครัวยุคได้

2.4.2 ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความต้องการมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอต้องการงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนต่อเนื่องทุกปี อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมสาธิตหรือให้ความรู้ด้านการเกษตรในบางครั้งต้องใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมทางการเกษตร หรืออุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร นอกจากนี้ในช่วง 3 ปี

ย้อนหลัง งบประมาณที่จัดสรรในการทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกร มี งบประมาณที่จัดสรรให้กับกลุ่มเป้าหมายได้ไม่ครอบคลุมทุกอำเภอ

ส่วนประเด็นที่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอต้องการลำดับรองมา คือ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตร อุปกรณ์ด้านการเกษตร อุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่ม ยุวเกษตรกร ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สนับสนุนการดำเนินงานในการไปเข้าร่วมกิจกรรมกับทาง ยุวเกษตรกรในโรงเรียน ซึ่งจะสอดคล้องเรื่องการจัดกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมการเกษตร เพราะปัจจุบันโรงเรียนได้รับการสนับสนุนอาหารกลางวันจากทางรัฐบาล จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ในบางโรงเรียนเปิดการเรียนการสอนจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้โครงการอาหาร กลางวันนำวัตถุดิบเกษตรของทางโรงเรียนมาประกอบอาหาร หรือแปรรูป เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ ไม่ได้รับการสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายของทางครอบครัว สร้าง รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตได้ และเพิ่มคุณค่าทางโภชนาการทางอาหารของอาหารในแต่ละมื้อ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของครุณี ส่งเสริม (2556, น. 65) พบว่า ความต้องการของเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรมีความต้องการปัจจัยการผลิตในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรใน โรงเรียน งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน การร่วมมือประสานงานใน การทำกิจกรรม ความรู้เพิ่มเติมด้านเคหกิจเกษตร และความรู้เพิ่มเติมด้านการเกษตร ซึ่งจากผลการ ศึกษาวิจัยมีระดับความต้องการมากในทุกประเด็น

2.5 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ความรู้และแหล่งความรู้งานส่งเสริมยุวเกษตรกรใน โรงเรียน ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอเพื่อการ ปฏิบัติงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ปัญหาและข้อเสนอแนะต่องานส่งเสริมยุวเกษตรกรใน โรงเรียน มีอย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการ เกษตรที่ 3

1) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการ เกษตรที่ 3 พบว่ามี 2 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ คือ จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ และแหล่งความรู้เกี่ยวกับ การส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ซึ่งสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

(1) จำนวนค่าบลที่รับผิดชอบ จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล คือ จำนวนค่าบลที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทิศทางตรงกันข้ามกับบทบาทการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ หมายถึง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนค่าบลรับผิดชอบมากจะมีแนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนลดลง ในทางกลับกันนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนค่าบลรับผิดชอบน้อยจะมีแนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนค่าบลที่รับผิดชอบน้อย มีภารกิจในการดำเนินงานทั้งงานนโยบาย และงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตรในปริมาณที่น้อยกว่า จำนวนเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบน้อยกว่า ทำให้สามารถจัดการงานด้านต่าง ๆ ได้ทั่วถึงกว่า และมีแนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมยูวเกษตรกรมากขึ้น ส่วนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนค่าบลรับผิดชอบมากกว่ามักมีจำนวนเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบมากกว่า และต้องปฏิบัติงานตามนโยบาย และงานเร่งด่วนในจำนวนที่ซ้ำกันหลาย ๆ ครั้ง ซึ่งจะแตกต่างกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจำนวนค่าบลที่น้อยกว่า

(2) แหล่งความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียน จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่าแหล่งความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทิศทางเดียวกันกับบทบาทการส่งเสริมยูวเกษตรกร หมายถึง เมื่อนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนเพิ่มขึ้น บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งอธิบายได้ว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้สูงจะมีบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในระดับมาก ในทางกลับกันถ้านักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่ำจะมีบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนระดับน้อยกว่า ดังนั้น ผลการศึกษาจึงพบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอส่วนใหญ่มีแหล่งความรู้ในระดับปานกลาง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนก็อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเมื่อนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความรู้ด้านการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียน และเข้าใจถึงขั้นนำไปใช้งานได้ จะทำให้การปฏิบัติบทบาทการส่งเสริมยูวเกษตรกรในโรงเรียนได้ดีขึ้น แหล่งความรู้จึงมีความสำคัญในการปฏิบัติงานของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

2.6 ปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน สามารถนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

ปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ทั้งที่เป็นปัญหาด้าน
ยุวเกษตรกร ด้านโรงเรียน ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร และด้านหน่วยงานและนโยบาย โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยประเด็นที่เป็นปัญหาในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนมากกว่า
ประเด็นอื่น ๆ คือ ปัญหาด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเด็นของ
ปัญหา ได้แก่ ประเด็นงานภารกิจเร่งด่วนที่เข้าแทรกแซงงานประจำ การขาดประสบการณ์ในการ
ทำงานด้านยุวเกษตรกร และจำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานใน
พื้นที่ อาจเนื่องจากการรายงานข้อมูลและปฏิบัติการกิจ ที่ต้องการข้อมูลและระดับการปฏิบัติที่
รวดเร็ว จะต้องปฏิบัติก่อนงานประจำ และในบางครั้งอาจจะจะต้องใช้เวลาในการลงพื้นที่หรือทำ
ข้อมูลมาก เช่น การรายงานสถานการณ์ภัยแล้งในพื้นที่ ไรศบต่างมันสำปะหลัง เป็นต้น ทำให้การ
ส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรต้องถูกเลื่อนออกไป ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำกิจกรรมกับกลุ่ม
ยุวเกษตรกร นอกจากนี้บุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการเกษียณอายุราชการ และในบาง
ตำแหน่งถูกยุบตำแหน่งไป ทำให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรหนึ่งคนต้องมีตำบลที่รับผิดชอบ
เพิ่มมากขึ้น แตกต่างกับครุณี ส่งเสริม (2556, น. 66) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม
ยุวเกษตรกรในโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาความต้องการด้านต่าง ๆ และ
ปัญหาการประสานความร่วมมือ ในขณะที่ธัญลักษณ์ มณีวรรณ (2557, น. 70) พบว่า ปัญหาในการ
ดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในภาพรวมสมาชิกยุวเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับ
ปานกลางเช่นกัน และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายประเด็น พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น
ได้แก่ ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์มี
ปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เงินทุนในการทำกิจกรรมไม่เพียงพอ ครูที่ปรึกษาไม่มี
เวลาในการดำเนินกิจกรรม สมาชิกไม่เข้าใจถึงกระบวนการในการทำกิจกรรม เจ้าหน้าที่การเกษตร
ขาดการติดตามงานอย่างใกล้ชิด กลุ่มมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป ผู้บริหารโรงเรียนไม่สนับสนุนใน
การทำกิจกรรม และอายุของสมาชิกยุวเกษตรกรมีความแตกต่างกันมาก

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษา บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรกรในโรงเรียนของ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการ เกษตรที่ 3 พบว่าประเด็นที่สำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษานักวิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการ พัฒนางานยุวเกษตรกร ดังต่อไปนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

1) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรกรในโรงเรียนส่วนมากอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ควรพัฒนาความรู้ในการส่งเสริมยุวเกษตรกรกรในโรงเรียน เพื่อความพร้อมในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติ ได้ถูกต้อง โดยอาจจะศึกษาจากคู่มือดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร ที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ให้ความรู้จาก กรมส่งเสริมการเกษตรที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ได้

2) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีระดับการได้รับ ข้อมูลในระดับน้อยจากสื่อมวลชน (วิทยุ โทรทัศน์ และการจัดนิทรรศการ) และได้รับข้อมูลใน ระดับปานกลางจากสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ จึงควรปรับปรุงการให้ข้อมูล จากสื่อดังกล่าว รวมถึงนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรส่วนใหญ่เป็นข้าราชการบรรจุใหม่ยังขาด ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน จึงควรถ่ายทอดความรู้โดยการใช้สื่อที่เหมาะสมและทันสมัย เพื่อสร้างการรับรู้ได้ง่ายขึ้น ได้แก่ สื่อออนไลน์

3) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมระดับอำเภอมีระดับการปฏิบัติ บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรกรใน โรงเรียน นักวิชาการ ส่งเสริมการเกษตรควรขอแนะนำจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด เมื่อมีปัญหาหรือศึกษาจากคู่มือดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร

4) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมระดับอำเภอมีความคิดเห็นว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรกรใน

โรงเรียนมากกว่าประเด็นอื่น ๆ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรควรมีการเพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะ เพื่อเพิ่มบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

5) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอไม่มีกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ดังนั้น ควรมีการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างประสบการณ์การส่งเสริมการเกษตร เพิ่มทักษะของกระบวนการยุวเกษตรกร ฝึกการเรียนรู้ด้วยตนเอง และลดปัญหาที่ยุวเกษตรกรให้ความสนใจในกิจกรรมอื่นมากกว่า และทำให้ยุวเกษตรกรเข้าใจบทบาทในการเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกร

6) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีความคิดเห็นว่า ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านการเกษตร และด้านยุวเกษตรกรให้ทันสมัยและน่าสนใจ เนื่องจากกลุ่มยุวเกษตรกรเป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายที่มีอายุน้อย การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านเกษตร และด้านยุวเกษตรกร ที่ทันสมัยและน่าสนใจ จะช่วยกระตุ้นให้กลุ่มยุวเกษตรกรมีความสนใจในการรับฟังข้อมูล เกิดความสนใจและไม่เบื่อหน่าย อีกทั้งยังทำให้กลุ่มยุวเกษตรกรได้มองเห็นภาพกว้างของการทำการเกษตร เนื่องจากประสบการณ์ด้านการทำการเกษตรมีน้อยกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีระดับการได้รับข้อมูลมากที่สุดจากสื่อบุคคล จึงควรพัฒนาการให้ข้อมูลความรู้จากสื่อดังกล่าว ให้มีความถูกต้องทันสมัย และสื่อบุคคลควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีประสบการณ์การทำงานส่งเสริมการเกษตรน้อยเพื่อเพิ่มระดับการปฏิบัติของบทบาทหน้าที่ที่ได้ดำเนินการจริง

2) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความรู้ในการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนระดับปานกลาง สำนักงานเกษตรจึงควรจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน หรือการทำบทเรียนออนไลน์เพื่อให้ศึกษาด้วยตนเอง เนื่องจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม และหนึ่งในสามขาดประสบการณ์ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรน้อยกว่าหรือเท่ากับห้าปี

3) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนตำบลรับผิดชอบมากจะมีแนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนลดลง ในทางกลับกันนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอที่มีจำนวนตำบลรับผิดชอบน้อยจะมีแนวโน้มของบทบาทการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานควรมีการจัดสรร

จำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรให้เพียงพอกับจำนวนเกษตรกรที่ดูแล เพื่อเพิ่มบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์

1) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีความต้องการงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนต่อเนื่องทุกปี ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน และสนับสนุนการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สามารถพัฒนาส่งเสริมยุวเกษตรกร เหมือนกับโครงการอื่น ๆ ที่มีงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

2) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอมีปัญหาประเด็นด้านหน่วยงานและนโยบาย ว่าการจัดสรรงบประมาณล่าช้าไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่จะดำเนินการ เนื่องจากกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนนั้นนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่สามารถเข้าไปทำกิจกรรมร่วมได้ตลอดเวลาเนื่องจากมีช่วงปิดเทอม การจัดสรรงบประมาณที่ล่าช้าจะมีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มเป้าหมาย

3) จากผลการวิจัย พบว่า นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอไม่มีกลุ่มยุวเกษตรกรที่รับผิดชอบในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีนโยบายกำหนดให้งานพัฒนายุวเกษตรกรเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรร่วมด้วย เพื่อกระตุ้นให้มีการปฏิบัติและจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในพื้นที่ที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรอื่น เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้เผยแพร่และเป็นทางเลือกให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรพื้นที่นั้น ๆ เป็นข้อมูลในการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน เพื่อนำเทคนิคและวิธีการที่เหมาะสมเป็นทางเลือกหรือเผยแพร่ให้กับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรและผู้สนใจ

3.2.3 ควรทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน ที่มีผลการปฏิบัติน้อยถึงน้อยที่สุด เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาบทบาทให้นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เข้าใจบทบาทในการปฏิบัติงานส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2.4 ควรศึกษาการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2561). *คู่มือการดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2562). *ระบบรับสมัครสอบออนไลน์ กรมส่งเสริมการเกษตร*, สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2562 จาก <https://doae.thaijobjob.com>
- คุณทีราภัสสร ร้านกันทาพัทธ์. (2560). *การปฏิบัติงานตามระบบพี่กอบรมและเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในจังหวัดอุดรดิตถ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เกศินี ปายะนันท์. (2552). *เส้นทางการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในอนาคต*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- งามพิศ สัตย์สงวน. (2538). *หลักมานุษยวิทยาวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- จำรอง เงินดี. (2534). *เอกสารการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำเรียง ภาวิจิตร. (2536). *สาขารณมิติ. เอกสารในการประกอบการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จินดา ขลิบทอง. (2556). *กระบวนการวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยและสถิติเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (หน่วยที่ 1)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จินดา ขลิบทอง. (2558). *การนำสารสนเทศและสื่อไปใช้ในการจัดการความรู้เพื่อการส่งเสริมการเกษตร*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาสารสนเทศและสื่อที่ใช้ในงานส่งเสริมการเกษตร (หน่วยที่ 13, พิมพ์ครั้งที่ 4)*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จิราวรรณ วรวิชย์สกุล. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการกรมส่งเสริมการเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ. (2560). *ทฤษฎีด้านการบริหารงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร*. ใน *เอกสารการสอนชุดการบริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร (เล่ม 1 หน่วยที่ 2)*. นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2560). เทคนิค วิธีการ และการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (เล่ม 1 หน่วยที่ 5). นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนิดา เสาวคนธ์. (2550). *การเปิดรับและความต้องการสื่อสิ่งพิมพ์ทางการเกษตรของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ประจำตำบลในภาคตะวันออกเฉียง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). *เทคนิคการวัดผล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ชุติกาลัญญ์ คำนา. (2557). *การดำเนินงานตามระบบส่งเสริมการเกษตรมิติใหม่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเขตที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ครุณี ส่งเสริม. (2556). *การดำเนินงานของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน จังหวัดอุบลราชธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ดวงอุมา โสภา. (2551). *ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชัยลักษณ์ มณีวรรณ. (2557). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนจังหวัดลำปาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. (2540). *ส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2534). *วิธีวิจัยการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: พิชญาพรินติ้ง.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2556). *การจัดการความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (เล่ม 2 หน่วยที่ 14). นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2556). *แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา* (หน่วยที่ 4). นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- พรทิพย์ อุดมสิน. (2550). *เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการทรัพยากร*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร* (หน่วยที่ 7, น. 211-216). นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพบูรณ์ คะเชนทรพรรค. (2557). *การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยเชิงปริมาณ*. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ ชั้น 2*. หน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- มงคล ศรีไพรวรรณ. (2532). *บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- มณฑิรา สุวรรณมณีรัตน์. (2553). *ความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรเทศบาลตำบลแหลมมวงอบอำเภอแหลมมวง จังหวัดตราด*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มานิตย์ ลาเกลี้ยง. (2557). *การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- มานิตย์ ลาเกลี้ยง. (2557). *การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ อจท.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: สิริวัฒนอินเตอร์พรีนซ์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2539). *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น (ชมรมเด็ก).
- วันเพ็ญ ศรีแก้ว. (2552). *การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ไม่ได้ตีพิมพ์)*, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วัลลภ รัตนตรนนท์. (2545). *เอกสารประกอบการเรียนระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วีณา พงศ์พัฒนานนท์. (2551). *บทบาทในการจัดทำแผนชุมชนของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลในเขตภาคกลาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ศรีชล ฉายาพงษ์. (2553). *ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการตำรวจ ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค 2 ในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงาน ก.พ.ร และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้*, กรุงเทพฯ: สำนักงาน ก.พ.ร และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3 จังหวัดระยอง. (2561). *พันธกิจงานส่งเสริมการเกษตร*, สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562 จาก <http://www.edoae.doe.go.th/wichitat.htm>
- สุกัญญา อธิปนันต์ และสำราญ สารบรรณ. (2553). *บทบาทนักส่งเสริม*. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร* (หน่วยที่ 9, น. 9-2 ถึง 9-34). นนทบุรี: สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อายุมงคล แสนปัญญา. (2559). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ในเขตภาคเหนือตอนบน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- Remmer, H.H. (1954). *Introduction to Opinion and Attitude Measurement*. New York: Harper and Brothers Publisher.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับ
อำเภอ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ต้องการวิจัยศึกษาและสำรวจข้อมูลการดำเนินการส่งเสริมกลุ่ม
ยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในเขตภาค
ตะวันออก เท่านั้น
2. คำตอบจากแบบสอบถามจะใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ขอความร่วมมือ
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในเขตภาคตะวันออก กรุณาให้ความ
อนุเคราะห์และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในครั้งนี้ด้วย
3. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ ในเขต
ภาคตะวันออก มีทั้งหมด 5 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ
  - ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ
ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
  - ตอนที่ 3 บทบาทของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริม
กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
  - ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับ
อำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
  - ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ
ในการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
4. โปรดทำเครื่องหมาย (ถูก) ลงในช่อง หน้าข้อความ และ/หรือเติมข้อความลง
ในช่องว่างที่กำหนดให้ ตามความเป็นจริงที่เกี่ยวข้อง
5. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมืออย่างดีในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลครั้งนี้

นางสาวนฤมล สิงห์เถื่อน
ผู้วิจัย

เลขที่แบบสอบถาม

แบบสอบถามการวิจัย

บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 3

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือระบุ/อธิบายในช่องว่าง

1. เพศ 1.ชาย 2.หญิง
2. ปัจจุบันท่านมีอายุ ..... ปี (เกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี)
3. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านคือ

☐ 1. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	☐ 2. ปริญญาตรี
☐ 3. ปริญญาโท	☐ 4. อื่น ๆ (ระบุ).....
4. สาขาวิชาที่ท่านจบการศึกษาสูงสุด

☐ 1. ส่งเสริมการเกษตร	☐ 2. พืชศาสตร์	☐ 3. สัตวศาสตร์
☐ 4. ประมง	☐ 5. คหกรรมศาสตร์	☐ 6. ศึกษาศาสตร์
☐ 7. โรคพืช	☐ 8. ปฐพีศาสตร์	☐ 9. เศรษฐศาสตร์เกษตร
☐ 10. อื่น ๆ (ระบุ).....		
5. ประสบการณ์ในการทำงานทั้งหมด.....ปี
6. ท่านปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเกษตรมาแล้ว.....ปี
7. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง

☐ 1. เจ้าพนักงานการเกษตร <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>☐ 1.1 ระดับปฏิบัติงาน</td> <td>☐ 1.2 ระดับชำนาญงาน</td> </tr> </table>	☐ 1.1 ระดับปฏิบัติงาน	☐ 1.2 ระดับชำนาญงาน	
☐ 1.1 ระดับปฏิบัติงาน	☐ 1.2 ระดับชำนาญงาน		
☐ 2. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td>☐ 2.1 ระดับปฏิบัติการ</td> <td>☐ 2.2 ระดับชำนาญการ</td> <td>☐ 2.3 ระดับชำนาญการพิเศษ</td> </tr> </table>	☐ 2.1 ระดับปฏิบัติการ	☐ 2.2 ระดับชำนาญการ	☐ 2.3 ระดับชำนาญการพิเศษ
☐ 2.1 ระดับปฏิบัติการ	☐ 2.2 ระดับชำนาญการ	☐ 2.3 ระดับชำนาญการพิเศษ	
☐ 3. พนักงานราชการ			

8. เงินเดือนที่ได้รับ.....บาท
9. ท่านมีรายจ่าย ค่าน้ำมัน, ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงาน.....บาท/เดือน
10. จำนวนตำบลที่ท่านรับผิดชอบ.....ตำบล รวม.....หมู่บ้าน
11. จำนวนกลุ่มยุทธศาสตร์ในพื้นที่ที่ท่านรับผิดชอบ.....กลุ่ม
12. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียนหรือไม่
1. ไม่เคยได้รับการฝึกอบรม
2. ได้รับการฝึกอบรม หน่วยงานที่จัดอบรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 2.1 กรมส่งเสริมการเกษตร
- 2.2 สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
- 2.3 สำนักงานเกษตรจังหวัด
- 2.4 อื่น ๆ ระบุ.....
13. ท่านมีประสบการณ์ในการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียนมาแล้ว.....ปี

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน

2.1 ความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุทธศาสตร์ในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความรู้ ความเข้าใจ หรือความคิดเห็นของท่าน

ประเด็นความรู้	ถูก	ผิด
1. การส่งเสริมยุทธศาสตร์ในไทยครั้งแรก ก่อตั้งเพื่อฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกนิคมสร้างตนเองบางปะกง		
2. การดำเนินงานกลุ่มยุทธศาสตร์เริ่มต้นครั้งแรกที่โรงเรียนพรหมานุเคราะห์ จังหวัดฉะเชิงเทรา		
3. สมาชิกยุทธศาสตร์ คือ เยาวชนชาย – หญิง อายุระหว่าง 10 ถึง 25 ปี		
4. ผู้ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกต้องนำไปสมัคร ไปขอความเห็นชอบจากผู้ปกครอง ก่อนนำมาส่งให้ที่ปรึกษา		

ประเด็นความรู้	ถูก	ผิด
5. สำนักงานเกษตรอำเภอสามารถอนุมัติการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรและรายงานให้จังหวัดทราบ		
6. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรต้องจัดทำทะเบียนและรายงานผลการจัดตั้งกลุ่มให้กับเกษตรอำเภอทราบเพื่ออนุมัติการจัดตั้งกลุ่ม		
7. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานกลุ่มยุวเกษตรกร		
8. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรมีหน้าที่ศึกษาปัญหา กำหนดเป้าหมาย และแนวทางให้กับยุวเกษตรกร		
9. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานหน่วยงานท้องถิ่นในการขอสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนางานยุวเกษตรกร		
10. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้จัดประชุม และฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกลุ่มและวิชาการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง		
11. เครื่องหมายของยุวเกษตรกรไทยเป็น ไบโคลเวอร์สีเขียว มี 4 แฉกในแต่ละแฉกบรรจุตัวอักษร “H” ไว้ตรงกลาง		
12. สีของยุวเกษตรกร คือ สีเขียว		
13. มติประจำใจของยุวเกษตรกร มี 2 ประการ คือ เรียนจากการทำจริง และจะทำวันนี้ให้ดีที่สุด		
14. องค์ประกอบหลักของกลุ่มยุวเกษตรกร ประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร คณะกรรมการสภายุวเกษตรกร และที่ปรึกษายุวเกษตรกร		
15. คณะกรรมการสภายุวเกษตรกร มีวาระในการดำรงตำแหน่ง 3 ปี		
16. การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร แบ่งการประชุมได้ 3 ภาค คือ ภาคบริหารงาน ภาคความรู้ และภาคบันเทิง		
17. ประธานใช้ค้อนเคาะเป็น 3 ครั้ง คือ พิธีเปิดการประชุมยุวเกษตรกร		
18. ในการประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร ประธานจะเป็นผู้นำร้องเพลงชาติ		
19. ข้อบังคับของกลุ่มยุวเกษตรกรสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามมติของกลุ่ม		
20. ที่ปรึกษายุวเกษตรกร มีทั้งหมด 4 ประเภท ที่ปรึกษายุวเกษตรกรเฉพาะงานที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ ที่ปรึกษายุวเกษตรกรสาขาบริหาร และที่ปรึกษาสาขาวิชาการ		

2.2 แหล่งความรู้ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการได้รับความรู้ จากแหล่งความรู้ที่ท่านได้รับ

[1 = น้อยที่สุด : 2 = น้อย : 3 = ปานกลาง : 4 = มาก : 5 = มากที่สุด]

แหล่งความรู้	ระดับการได้รับความรู้				
	1	2	3	4	5
1. สื่อบุคคล					
1.1 ผู้บังคับบัญชา					
1.2 เพื่อนร่วมงาน					
1.3 เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด					
1.4 เจ้าหน้าที่ระดับเขต					
1.5 เจ้าหน้าที่ระดับกรม					
2. สื่อกลุ่ม					
2.1 การศึกษาดูงาน					
2.2 การฝึกอบรม/สัมมนา					
2.3 การประชุม					
2.4 การชุมนุมยุวเกษตรกรระดับเขต/กรม					
2.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
3. สื่อสารมวลชน					
3.1 วิทยุ					
3.2 โทรทัศน์					
3.3 การจัดนิทรรศการ					
4. สื่อสิ่งพิมพ์					
4.1 คู่มือดำเนินการกลุ่มยุวเกษตรกร					
4.2 เอกสารเผยแพร่					
4.3 แผ่นพับ					
4.4 วารสาร					

ประเด็นบทบาท	ความคิดเห็นต่อ บทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้					บทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
8. บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง										
8.1 การสร้างและกำหนดหลักสูตร ด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับ ถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มยุวเกษตรกร										
8.2 การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิก ยุวเกษตรกร										
8.3 การประสานขอรับสนับสนุน ทุนการเรียนรู้การศึกษาคุณงานให้กับ สมาชิกยุวเกษตรกรเพื่อพัฒนา ศักยภาพ										

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

4.1 ความคิดเห็นของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามระดับความเห็นของท่าน ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน [1 = น้อยที่สุด : 2 = น้อย : 3 = ปานกลาง : 4 = มาก : 5 = มากที่สุด]

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรควรเป็นหน้าที่ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอทุกคน					
2. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีความรู้และทักษะเรื่องการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน					

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
3. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร (การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจเกษตร การบริหารจัดการ การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)					
4. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร ขอมรร็บในคุณค่าความสำคัญของการเกษตร					
5. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านการเกษตร (การสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เศรษฐกิจเกษตร การบริหารจัดการ การตลาด การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)					
6. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสุขภาพให้มีพลานามัยสมบูรณ์					
7. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยทำให้ยุวเกษตรกรเกิดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และกระบวนการและขั้นตอนการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกร					
8. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยพัฒนาความเป็นผู้นำด้านการเกษตร และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
9. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยปลูกฝังให้ยุวเกษตรกรรู้และเข้าใจหลักประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน					
10. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยฝึกให้ยุวเกษตรกรเรียนรู้การทำบัญชีเบื้องต้น					
11. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยฝึกให้ยุวเกษตรกรเรียนรู้การวางแผนล่วงหน้า การปฏิบัติงานและกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้					
12. งานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน ช่วยฝึกยุวเกษตรกรให้เรียนรู้วิธีการทำงานในรูปแบบกลุ่มเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น					

4.2 ความต้องการของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร ในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามระดับความต้องการของท่านต่องานส่งเสริม
ยุวเกษตรกรในโรงเรียน [1 = น้อยที่สุด : 2 = น้อย : 3 = ปานกลาง : 4 = มาก : 5 = มากที่สุด]

ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
	1	2	3	4	5
1. มีนโยบายสนับสนุนงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง					
2. มีการนิเทศงาน ในการให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
3. เอกสารความรู้ในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
4. Tablet/Notebook ในการศึกษาหาความรู้และถ่ายทอดความรู้					
5. การจัดอบรม สัมมนา เรื่องการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียนให้กับเจ้าหน้าที่					
6. การให้เจ้าหน้าที่ได้ฝึกปฏิบัติจริงในการจัดตั้งกลุ่มยุวเกษตรกรและการจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร					
7. การสนับสนุนอุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร (เช่น หมวกยุวเกษตรกร ค้อน สมุดบันทึกประจำตัวสมาชิกยุวเกษตรกร สมุดบันทึกงานกลุ่มรวมของยุวเกษตรกร และสมุดบันทึกงานกลุ่มย่อย)					
8. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้านการเกษตร (เช่น จอบ เสียม บัวรดน้ำ และกรรไกรตัดแต่งกิ่ง) ในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
9. การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ด้านเคหกิจเกษตรในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
10. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร (เช่น เมล็ดพันธุ์ผัก กิ่งพันธุ์ และปุ๋ย) ในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
11. งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนต่อเนื่องทุกปี					
12. จัดการศึกษาดูงานกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ					

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่ม
ยุวเกษตรกรในโรงเรียน

5.1 ปัญหาของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร
ในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความเป็นจริงและตรงกับปัญหาของท่าน

[1 = น้อยที่สุด : 2 = น้อย : 3 = ปานกลาง : 4 = มาก : 5 = มากที่สุด]

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	1	2	3	4	5
1. ด้านยุวเกษตรกร					
1.1 ยุวเกษตรกรมีทัศนคติไม่ดีต่องานด้านการเกษตร					
1.2 ยุวเกษตรกรให้ความสนใจในกิจกรรมอื่น ๆ มากกว่ากิจกรรม ยุวเกษตรกร					
1.3 ยุวเกษตรกรไม่กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร					
1.4 ยุวเกษตรกรไม่เข้าใจบทบาทในการเข้าร่วมกลุ่มยุวเกษตรกร					
1.5 ยุวเกษตรกรไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานด้านการเกษตร					
2. ด้านโรงเรียน					
2.1 ขาดอุปกรณ์การจัดประชุมกลุ่มยุวเกษตรกร					
2.2 ขาดปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร วัสดุ อุปกรณ์ด้านการเกษตร และเลหกิจเกษตร					
2.3 ความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน					
2.4 ที่ปรึกษากลุ่มยุวเกษตรกรไม่มีความรู้ด้านงานส่งเสริม ยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
2.5 โรงเรียนให้ความสำคัญด้านวิชาการมากกว่าการทำกิจกรรม ยุวเกษตรกร					
2.6 วิชาเรียนเกษตรมีเพียง 1 ครั้ง/สัปดาห์หรือไม่มี ทำให้ขาดความ ต่อเนื่องในการทำกิจกรรม					
2.7 ขาดการบูรณาการวิชาเกษตรกับวิชาอื่น ๆ ในการเรียนการสอน					

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
	1	2	3	4	5
3. ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร					
3.1 งานภารกิจเร่งด่วนที่เข้าแทรกแซงงานประจำ					
3.2 จำนวนนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่					
3.3 มีการโยกย้าย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน					
3.4 ขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านยุทธศาสตร์					
3.5 นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรไม่ทราบกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานยุทธศาสตร์					
3.6 รูปแบบการส่งเสริมยุทธศาสตร์ไม่น่าสนใจตามความต้องการ					
4. หน่วยงานและนโยบาย					
4.1 การจัดสรรงบประมาณล่าช้าไม่สอดคล้องกับระยะเวลาที่จะดำเนินกิจกรรม					
4.2 โครงการที่เกี่ยวข้องกับงานยุทธศาสตร์ มีการตั้งเงื่อนไขการใช้งบประมาณ ทำให้กลุ่มยุทธศาสตร์ได้รับการสนับสนุนที่ไม่ตรงตามความต้องการ					
4.3 ขาดการเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง					

5.2 ข้อเสนอแนะของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอในการส่งเสริมกลุ่มยุวเกษตรกร ในโรงเรียน

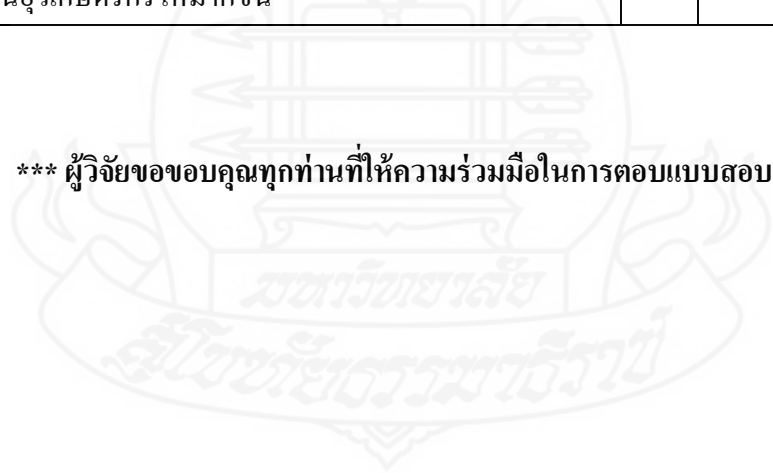
คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในตารางตามความเป็นจริงและตรงกับข้อเสนอแนะของท่าน

[1 = น้อยที่สุด : 2 = น้อย : 3 = ปานกลาง : 4 = มาก : 5 = มากที่สุด]

ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ด้านยุวเกษตรกร					
1.1 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านยุวเกษตรกรที่น่าสนใจ					
1.2 การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้านเกษตรที่ทันสมัย					
1.3 การจัดงานชุมนุมยุวเกษตรกรระดับจังหวัด					
2. ด้านโรงเรียน					
2.1 การของบประมาณกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมกลุ่มยุวเกษตรกร					
2.2 ควรมีการจัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรมที่ปรึกษายุวเกษตรกรในโรงเรียนระดับจังหวัด					
2.3 ควรมีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างวิชาเกษตรกับวิชาต่าง ๆ					
2.4 มอบหมายบุคลากรผู้รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรของโรงเรียน					
3. ด้านนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร					
3.1 จัดการอบรมให้ความรู้ด้านการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
3.2 การจัดแบ่งงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้กับเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจน					
3.3 ควรมีการติดตามเยี่ยมเยียน นิเทศ และประเมินผลด้านการส่งเสริมยุวเกษตรกรในโรงเรียน					
3.4 ควรมีการฝึกปฏิบัติกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานยุวเกษตรกร					

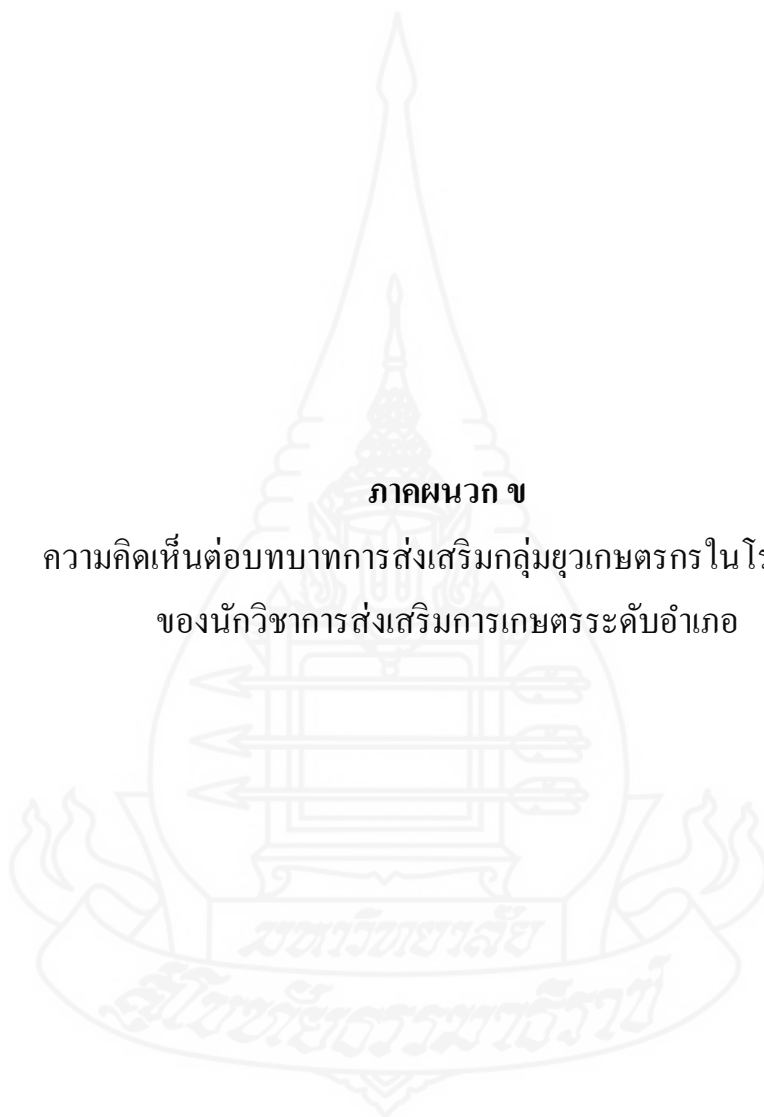
ประเด็นข้อเสนอแนะ	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
3.5 ควรรวบรวมหรือจัดการความรู้ หรือ KM เรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมยูวเกษตรในโรงเรียน					
4. ด้านหน่วยงานและนโยบาย					
4.1 จัดทำแผนให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่					
4.2 ควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย					
4.3 กำหนดให้งานพัฒนายูวเกษตรกรเป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตร					
4.4 ส่งเสริม พัฒนาความรู้และทักษะด้านการส่งเสริมยูวเกษตรในโรงเรียนแก่นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภออย่างต่อเนื่อง					
4.5 จัดระบบนิเทศ ติดตาม และประเมินผลงานยูวเกษตรกร					
4.6 สนับสนุนการจัดทำสื่อและเพิ่มช่องทางการเรียนรู้เพื่อเผยแพร่งานยูวเกษตรกรให้มากขึ้น					

*** ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม***

ภาคผนวก ข

ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางผนวกที่ 1 ความคิดเห็นต่อบทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการ
ส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้กำหนดไว้	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
1. บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้						3.91 (0.922)	มาก	1
1.1 ด้านการปลูกฝังสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อการเกษตร	1 (0.6)	6 (3.7)	29 (17.8)	67 (41.1)	60 (36.8)	4.10 (0.862)	มาก	1
1.2 ด้านการดำเนินงานและ กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร	2 (1.2)	9 (5.5)	36 (22.1)	70 (43.0)	46 (28.2)	3.91 (0.912)	มาก	4
1.3 ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง	3 (1.8)	10 (6.1)	33 (20.3)	71 (43.6)	46 (28.2)	3.90 (0.944)	มาก	6
1.4 ด้าน โรคและแมลงศัตรูพืช	1 (0.6)	14 (8.6)	27 (16.6)	74 (45.4)	47 (28.8)	3.93 (0.924)	มาก	3
1.5 ด้านการแปรรูปทางการเกษตร	1 (0.6)	9 (5.5)	41 (25.2)	65 (39.9)	47 (28.8)	3.91 (0.901)	มาก	4
1.6 ด้านการทำธุรกิจเกษตร	4 (2.5)	11 (6.7)	42 (25.7)	65 (39.9)	41 (25.2)	3.79 (0.980)	มาก	8
1.7 ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย	3 (1.8)	6 (3.7)	34 (20.9)	72 (44.2)	48 (29.4)	3.96 (0.905)	มาก	2
1.8 การสร้างหลักสูตร การจัด อบรมทัศนศึกษาดูงาน	4 (2.5)	9 (5.5)	37 (22.7)	76 (46.6)	37 (22.7)	3.82 (0.931)	มาก	7
2. บทบาทที่ปรึกษา						3.86 (0.929)	มาก	2
2.1 การให้คำแนะนำในการจัดตั้ง กลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน	2 (1.2)	9 (5.5)	46 (28.2)	59 (36.3)	47 (28.8)	3.86 (0.942)	มาก	2
2.2 การให้คำแนะนำในการ กำหนดข้อระเบียบข้อบังคับ ในการดำเนินงานกลุ่ม	2 (1.2)	6 (3.7)	51 (31.3)	58 (35.6)	46 (28.2)	3.86 (0.915)	มาก	2

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้กำหนดไว้	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
2.3 ให้คำแนะนำการจัดทำ แผนพัฒนาในกลุ่มยูวเกษตรกร	1 (0.6)	8 (4.9)	50 (30.7)	59 (36.2)	45 (27.6)	3.85 (0.904)	มาก	4
2.4 ให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ทางการเกษตรทุกระดับ	3 (1.8)	10 (6.1)	43 (26.4)	62 (38.1)	45 (27.6)	3.83 (0.964)	มาก	5
2.5 ให้คำแนะนำการฝึก ปฏิบัติงานและการทำ กิจกรรมของกลุ่มยูวเกษตรกร	2 (1.2)	8 (4.9)	42 (25.8)	62 (38.0)	49 (30.1)	3.91 (0.928)	มาก	1
2.6 ให้คำแนะนำในการติดตาม ประเมินผลกลุ่มยูวเกษตรกร	2 (1.2)	9 (5.5)	47 (28.9)	61 (37.4)	44 (27.0)	3.83 (0.931)	มาก	5
3. บทบาทผู้ประสานงาน						3.80 (0.865)	มาก	3
3.1 การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทางการเกษตร ที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้	2 (1.2)	6 (3.7)	51 (31.3)	70 (42.9)	34 (20.9)	3.79 (0.859)	มาก	3
3.2 ประสานงานกับองค์กรทั้ง ภาครัฐ และเอกชนในระดับ ต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับ ท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร	1 (0.6)	9 (5.5)	47 (28.8)	70 (43.0)	36 (22.1)	3.80 (0.867)	มาก	1
3.3 ประสานงานกับเกษตรกร ผู้นำและสถาบันเกษตรกรเพื่อ สนับสนุนการดำเนินงานกลุ่ม ยูวเกษตรกร	2 (1.2)	8 (4.9)	45 (27.6)	73 (44.8)	35 (21.5)	3.80 (0.874)	มาก	1

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้กำหนดไว้	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
4. บทบาทนักรวมกลุ่ม						3.75 (0.947)	มาก	6
4.1 การเป็นผู้เสนอขอจัดตั้งกลุ่ม ยูนิเอิตรรกรให้กับโรงเรียน ที่สนใจ	4 (2.5)	9 (5.5)	53 (32.4)	56 (34.4)	41 (25.2)	3.74 (0.979)	มาก	2
4.2 การสร้างเครือข่ายกลุ่ม ยูนิเอิตรรกรในพื้นที่	2 (1.2)	10 (6.1)	55 (33.7)	59 (36.2)	37 (22.7)	3.73 (0.923)	มาก	3
4.3 กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมาย ให้เห็นความจำเป็นและ เกิดการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม	4 (2.5)	8 (4.9)	46 (28.2)	67 (41.1)	38 (23.3)	3.78 (0.943)	มาก	1
5. บทบาทนักวิจัยและพัฒนา						3.76 (0.926)	มาก	5
5.1 ศึกษาปัญหาและความ ต้องการของกลุ่มยูนิเอิตรรกร ที่อยู่ในความรับผิดชอบ	2 (1.2)	11 (6.8)	44 (27.0)	69 (42.3)	37 (22.7)	3.79 (0.915)	มาก	1
5.2 การจัดทำแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม เพื่อขอรับการ สนับสนุนงบประมาณในการ พัฒนากลุ่มยูนิเอิตรรกร	1 (0.6)	12 (7.4)	48 (29.4)	66 (40.5)	36 (22.1)	3.76 (0.902)	มาก	3
5.3 การจัดทำโครงการเกษตรเพื่อ อาหารกลางวันในโรงเรียน	3 (1.8)	14 (8.6)	44 (27.0)	67 (41.1)	35 (21.5)	3.72 (0.959)	มาก	4
5.4 การจัดทำแปลงทดสอบ แปลงเรียนรู้ในกลุ่ม ยูนิเอิตรรกร	3 (1.8)	9 (5.5)	47 (28.8)	65 (40.0)	39 (23.9)	3.79 (0.935)	มาก	1

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

n = 163

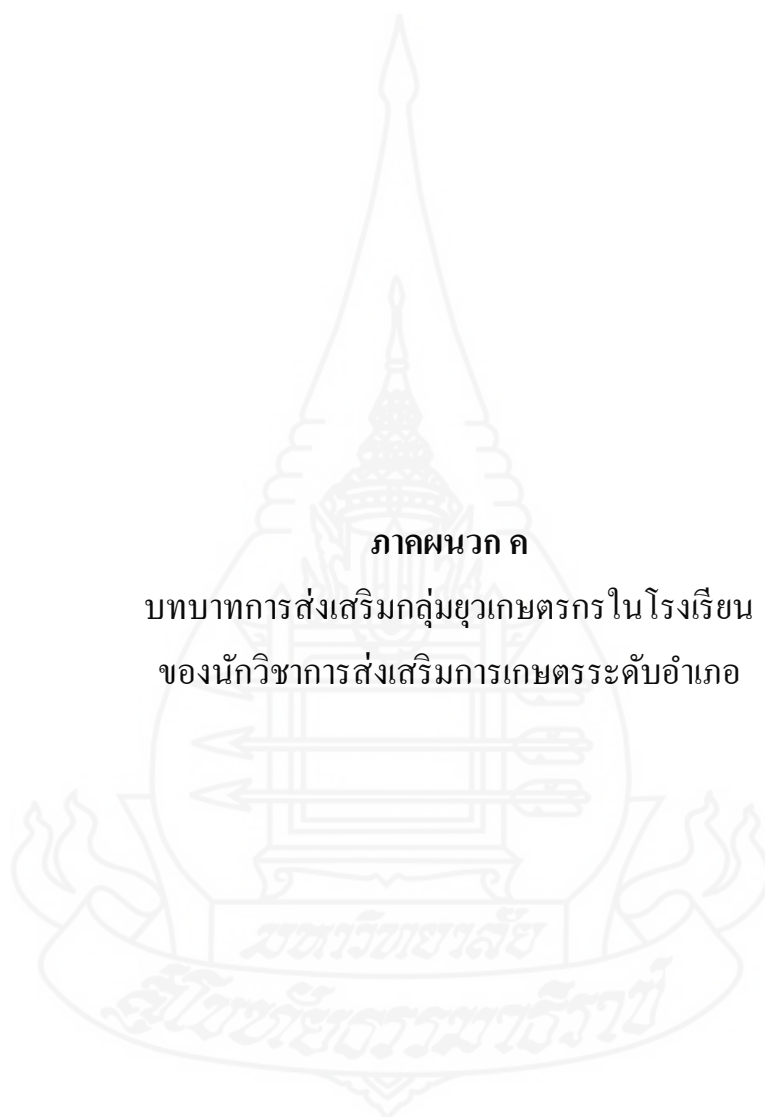
ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้กำหนดไว้	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
6. บทบาทผู้จัดกระบวนการ						3.77 (0.885)	มาก	4
6.1 จัดกระบวนการเรียนรู้	3 (1.9)	9 (5.5)	44 (27.0)	69 (42.3)	38 (23.3)	3.80 (0.924)	มาก	1
6.2 อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้	0 (0.0)	13 (7.9)	43 (26.4)	72 (44.2)	35 (21.5)	3.79 (0.871)	มาก	3
6.3 การส่งเสริมโรงเรียนและ ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วม ในการเรียนรู้งานบูรณาการ	1 (0.6)	12 (7.3)	56 (34.4)	59 (36.2)	35 (21.5)	3.71 (0.909)	มาก	4
6.4 การเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศงานกลุ่มบูรณาการ เพื่อให้คำแนะนำการจัด การเรียนรู้	2 (1.2)	5 (3.1)	50 (30.7)	73 (44.8)	33 (20.2)	3.80 (0.840)	มาก	1
7. บทบาทนักประชาสัมพันธ์						3.70 (0.932)	มาก	8
7.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของกลุ่ม บูรณาการผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ	3 (1.8)	11 (6.8)	57 (35.0)	62 (38.0)	30 (18.4)	3.64 (0.921)	มาก	3
7.2 การจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำ กลุ่มบูรณาการในพื้นที่	2 (1.2)	15 (9.2)	55 (33.8)	61 (37.4)	30 (18.4)	3.63 (0.930)	มาก	4
7.3 การส่งกลุ่มบูรณาการเข้ารับ การคัดเลือกผลงานบูรณาการ และสถาบันบูรณาการดีเด่น ประจำปี	2 (1.2)	10 (6.1)	51 (31.3)	58 (35.6)	42 (25.8)	3.79 (0.941)	มาก	1
7.4 การจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน กลุ่มบูรณาการปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ เพื่อประชาสัมพันธ์	3 (1.8)	8 (4.9)	56 (34.4)	58 (35.6)	38 (23.3)	3.74 (0.935)	มาก	2

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้กำหนดไว้	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
8. บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง						3.73 (0.878)	มาก	7
8.1 การสร้างและกำหนด หลักสูตรด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่ม ผู้เกษตรกร	0 (0.0)	9 (5.5)	56 (34.4)	66 (40.5)	32 (19.6)	3.74 (0.836)	มาก	2
8.2 การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิก ผู้เกษตรกร	2 (1.2)	5 (3.1)	56 (34.4)	64 (39.2)	36 (22.1)	3.78 (0.868)	มาก	1
8.3 การประสานขอรับสนับสนุน ทุนการเรียนรู้การศึกษาดูงาน ให้กับสมาชิกผู้เกษตรกรเพื่อ พัฒนาศักยภาพ	3 (1.8)	9 (5.5)	60 (36.8)	57 (35.0)	34 (20.9)	3.67 (0.929)	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด							3.81 (0.917)	มาก

ภาคผนวก ค

บทบาทการส่งเสริมกลุ่มยูวเกษตรกรในโรงเรียน
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรระดับอำเภอ

ตารางผนวกที่ 2 บทบาทการส่งเสริมกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)	S.D.		
1. บทบาทผู้ถ่ายทอดความรู้						3.12	ปานกลาง	1
						(0.963)		
1.1 ด้านการปลูกฝังสร้าง ทัศนคติที่ดีต่อการเกษตร	7 (4.3)	21 (12.9)	72 (44.2)	48 (29.4)	15 (9.2)	3.26 (0.948)	ปานกลาง	1
1.2 ด้านการดำเนินงานและ กิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเกษตรกร	8 (4.9)	26 (16.0)	67 (41.1)	48 (29.4)	14 (8.6)	3.21 (0.978)	ปานกลาง	3
1.3 ด้านการผลิตพืช การเลี้ยงสัตว์ การประมง	8 (4.9)	27 (16.6)	68 (41.7)	49 (30.1)	11 (6.7)	3.17 (0.953)	ปานกลาง	4
1.4 ด้านโรคและแมลงศัตรูพืช	9 (5.5)	28 (17.2)	69 (42.3)	47 (28.8)	10 (6.2)	3.13 (0.957)	ปานกลาง	5
1.5 ด้านการแปรรูปทางการเกษตร	8 (4.9)	29 (17.8)	70 (43.0)	47 (28.8)	9 (5.5)	3.12 (0.935)	ปานกลาง	6
1.6 ด้านการทำธุรกิจเกษตร	9 (5.5)	37 (22.7)	74 (45.4)	37 (22.7)	6 (3.7)	2.96 (0.909)	ปานกลาง	7
1.7 ด้านการผลิตอาหารปลอดภัย	8 (4.9)	21 (12.9)	74 (45.4)	47 (28.8)	13 (8.0)	3.22 (0.943)	ปานกลาง	2
1.8 การสร้างหลักสูตร การจัด อบรมทัศนศึกษาดูงาน	15 (9.2)	47 (28.8)	56 (34.4)	38 (23.3)	7 (4.3)	2.85 (1.022)	ปานกลาง	8
2. บทบาทที่ปรึกษา						3.12	ปานกลาง	1
						(0.972)		
2.1 การให้คำแนะนำในการจัดตั้ง กลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียน	11 (6.7)	26 (16.0)	66 (40.5)	44 (27.0)	16 (9.8)	3.17 (1.034)	ปานกลาง	1
2.2 การให้คำแนะนำในการกำหนด ข้อระเบียบข้อบังคับในการ ดำเนินงานกลุ่ม	9 (5.5)	27 (16.6)	70 (42.9)	44 (27.0)	13 (8.0)	3.15 (0.979)	ปานกลาง	2

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
2.3 ให้คำแนะนำการจัดทำ แผนพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร	10 (6.1)	22 (13.5)	82 (50.3)	37 (22.7)	12 (7.4)	3.12 (0.945)	ปานกลาง	4
2.4 ให้คำแนะนำการแก้ไขปัญหา ทางการเกษตรทุกระดับ	9 (5.5)	29 (17.7)	71 (43.6)	42 (25.8)	12 (7.4)	3.12 (0.971)	ปานกลาง	4
2.5 ให้คำแนะนำการฝึกปฏิบัติงาน และการทำกิจกรรมของกลุ่ม ยูวเกษตรกร	9 (5.5)	26 (16.0)	75 (46.0)	40 (24.5)	13 (8.0)	3.13 (0.966)	ปานกลาง	3
2.6 ให้คำแนะนำในการติดตาม ประเมินผลกลุ่มยูวเกษตรกร	9 (5.5)	29 (17.8)	81 (49.7)	32 (19.6)	12 (7.4)	3.06 (0.944)	ปานกลาง	6
3. บทบาทผู้ประสานงาน						3.00 (0.963)	ปานกลาง	4
3.1 การประสานข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีทางการเกษตร ที่เป็นปัจจุบันกับหน่วยงานอื่น เพื่อนำมาเผยแพร่ให้ความรู้	10 (6.1)	27 (16.6)	77 (47.2)	38 (23.3)	11 (6.8)	3.08 (0.956)	ปานกลาง	1
3.2 ประสานงานกับองค์กร ทั้งภาครัฐ และเอกชนในระดับ ต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับ ท้องถิ่นเพื่อสนับสนุน การดำเนินงานกลุ่มยูวเกษตรกร	11 (6.8)	37 (22.7)	77 (47.2)	28 (17.2)	10 (6.1)	2.93 (0.957)	ปานกลาง	3
3.3 ประสานงานกับเกษตรกร ผู้นำและสถาบันเกษตรกร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน กลุ่มยูวเกษตรกร	10 (6.1)	38 (23.3)	68 (41.8)	37 (22.7)	10 (6.1)	2.99 (0.978)	ปานกลาง	2

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
4. บทบาทนักรวมกลุ่ม						2.92 (1.014)	ปานกลาง	8
4.1 การเป็นผู้เสนอขอจัดตั้งกลุ่ม ยูวเกษตรกรให้กับโรงเรียน ที่สนใจ	17 (10.4)	32 (19.6)	68 (41.8)	37 (22.7)	9 (5.5)	2.93 (1.031)	ปานกลาง	2
4.2 การสร้างเครือข่ายกลุ่ม ยูวเกษตรกรในพื้นที่	21 (12.9)	31 (19.0)	68 (41.7)	35 (21.5)	8 (4.9)	2.87 (1.051)	ปานกลาง	3
4.3 กระตุ้นให้บุคคลเป้าหมาย ให้เห็นความจำเป็นและเกิด การรวมตัวกันเป็นกลุ่ม	13 (8.0)	32 (19.6)	76 (46.6)	34 (20.9)	8 (4.9)	2.95 (0.961)	ปานกลาง	1
5. บทบาทนักวิจัยและพัฒนา						2.99 (1.016)	ปานกลาง	5
5.1 ศึกษาปัญหาและความต้องการ ของกลุ่มยูวเกษตรกรที่อยู่ ในความรับผิดชอบ	17 (10.4)	26 (16.0)	70 (42.9)	41 (25.2)	9 (5.5)	2.99 (1.027)	ปานกลาง	2
5.2 การจัดทำแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรมเพื่อขอรับการ สนับสนุนงบประมาณ ในการพัฒนากลุ่มยูวเกษตรกร	16 (9.8)	33 (20.2)	71 (43.6)	37 (22.7)	6 (3.7)	2.90 (0.983)	ปานกลาง	4
5.3 การจัดทำโครงการเกษตรเพื่อ อาหารกลางวันในโรงเรียน	15 (9.2)	31 (19.0)	66 (40.5)	42 (25.8)	9 (5.5)	2.99 (1.021)	ปานกลาง	2
5.4 การจัดทำแปลงทดสอบ แปลงเรียนรู้ในกลุ่มยูวเกษตรกร	14 (8.6)	28 (17.2)	61 (37.4)	50 (30.7)	10 (6.1)	3.09 (1.033)	ปานกลาง	1
6. บทบาทผู้จัดกระบวนการ						3.05 (0.967)	ปานกลาง	3
6.1 จัดกระบวนการเรียนรู้	10 (6.1)	25 (15.3)	70 (43.0)	47 (28.8)	11 (6.8)	3.15 (0.970)	ปานกลาง	1
6.2 อำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้	10 (6.1)	25 (15.4)	74 (45.4)	46 (28.2)	8 (4.9)	3.10 (0.934)	ปานกลาง	2

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
6.3 การส่งเสริมโรงเรียนและ ผู้ปกครองให้มีส่วนร่วม ในการเรียนรู้งานเกษตรกร	13 (8.0)	34 (20.9)	74 (45.4)	32 (19.6)	10 (6.1)	2.95 (0.986)	ปานกลาง	4
6.4 การเยี่ยมชม ติดตาม และนิเทศ งานกลุ่มเกษตรกรเพื่อ ให้คำแนะนำการจัดการเรียนรู้	14 (8.6)	27 (16.6)	75 (46.0)	39 (23.9)	8 (4.9)	3.00 (0.975)	ปานกลาง	3
7. บทบาทนักประชาสัมพันธ์						2.93 (1.019)	ปานกลาง	6
7.1 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานของกลุ่ม เกษตรกรผ่านสื่อต่าง ๆ ให้สาธารณชนได้รับทราบ	13 (8.0)	39 (23.9)	67 (41.1)	36 (22.1)	8 (4.9)	2.92 (0.987)	ปานกลาง	3
7.2 การจัดทำสื่อวีดิทัศน์แนะนำ กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่	17 (10.4)	43 (26.4)	67 (41.1)	27 (16.6)	9 (5.5)	2.80 (1.017)	ปานกลาง	4
7.3 การส่งกลุ่มเกษตรกรเข้ารับ การคัดเลือกผลงานเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรดีเด่น ประจำปี	14 (8.6)	34 (20.8)	59 (36.2)	43 (26.4)	13 (8.0)	3.04 (1.068)	ปานกลาง	1
7.4 การจัดทำรายงานผลการ ดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ปีละ 1 ครั้ง เมื่อสิ้นสุด ปีงบประมาณ เพื่อประชาสัมพันธ์	12 (7.4)	37 (22.7)	68 (41.7)	36 (22.1)	10 (6.1)	2.97 (0.996)	ปานกลาง	2
8. บทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลง						2.93 (0.980)	ปานกลาง	6
8.1 การสร้างและกำหนดหลักสูตร ด้านการเกษตรใหม่ ๆ สำหรับ ถ่ายทอดความรู้สู่กลุ่มเกษตรกร	14 (8.6)	26 (16.0)	80 (49.1)	37 (22.7)	6 (3.6)	2.97 (0.939)	ปานกลาง	2
8.2 การพัฒนาและสร้าง Young Smart Farmer จากสมาชิก เกษตรกร	13 (8.0)	34 (20.9)	69 (42.3)	37 (22.7)	10 (6.1)	2.98 (1.003)	ปานกลาง	1

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

n = 163

ประเด็นบทบาทหน้าที่ ที่ได้ดำเนินการจริง	ระดับการปฏิบัติ (จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)	S.D.		
8.3 การประสานขอรับสนับสนุน ทุนการเรียนรู้การศึกษาคุณงาน ให้กับสมาชิกชุมชนเกษตรกรเพื่อ พัฒนาศักยภาพ	16 (9.8)	40 (24.5)	67 (41.1)	33 (20.3)	7 (4.3)	2.85 (0.997)	ปานกลาง	3
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด						3.03 (0.836)	ปานกลาง	

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนฤมล สิงห์เดือน
วัน เดือน ปีเกิด	21 มีนาคม 2531
สถานที่เกิด	อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2553
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

